

ทักษะในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ชั้นปีที่ 2 และ 3 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี

สารนิพนธ์
ของ
นางนันทพร ฉายแสงเดือน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา
มีนาคม 2546

ทัศนะในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ชั้นปีที่ 2 และ 3 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี

บทคัดย่อ
ของ
นางนันทพร ฉายแสงเดือน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา
มีนาคม 2546

นันทพร ฉายแสงเดือน. (2546). ทักษะในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ :
รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาทักษะในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี ใน 3 ด้าน คือ ด้านตนเอง ด้านลักษณะงานอาชีพและด้านสังคมแวดล้อม และเพื่อเปรียบเทียบทักษะในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ โดยจำแนกตามระดับชั้นปีที่ศึกษา รอบเวลาการเรียนและระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตลอดจนรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการทั้ง 3 ด้าน

กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 กลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ปีการศึกษา 2545 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี จำนวน 134 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าและแบบสอบถามปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ในกรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะใช้การทดสอบรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 มีทักษะในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการโดยคำนึงถึงด้านตนเอง ด้านลักษณะงานอาชีพและด้านสังคมแวดล้อมอยู่ในระดับมาก นักเรียนเลือกเรียนโดยคำนึงถึงด้านตนเองและด้านลักษณะงานอาชีพอยู่ในระดับมาก และเลือกเรียนโดยคำนึงถึงด้านสังคมแวดล้อมอยู่ในระดับน้อย

2. นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 มีทักษะในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ โดยคำนึงถึงด้านตนเอง ด้านลักษณะงานอาชีพและด้านสังคมแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 เลือกเรียนโดยคำนึงถึงด้านสังคมแวดล้อมมากกว่านักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 เลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการโดยคำนึงถึงด้านตนเองและด้านลักษณะงานอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. นักเรียนที่มีรอบเวลาการเรียนอยู่ในรอบเช้าและรอบบ่าย มีทักษะในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ โดยคำนึงถึงด้านตนเอง ด้านลักษณะงานอาชีพและด้านสังคมแวดล้อมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนที่มีรอบเวลาการเรียนอยู่ในรอบบ่ายคำนึงถึงด้านตนเองมากกว่านักเรียนที่มีรอบเวลาการเรียนอยู่ในรอบเช้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่มีรอบเวลาการเรียนอยู่ในรอบเช้าและรอบบ่าย คำนึงถึงด้านลักษณะงานอาชีพและด้านสังคมแวดล้อมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีทักษะในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ โดยคำนึงถึงด้านตนเอง ด้านลักษณะงานอาชีพและด้านสังคมแวดล้อมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะคำนึงถึงด้านตนเองสูงกว่า นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสูงกว่านักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

**THE OPINION OF STUDYING SECRETARY SCIENCE OF
THE SECOND AND
THIRD YEAR STUDENTS OF PHETCHABURI
VOCATIONAL COLLEGE**

**AN ABSTRACT
BY
MRS. NUNTAPORN CHAISANGDURN**

**Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Business Education
at Srinakharinwirot University
March 2003**

Nuntaporn Chaisangdurn. (2003). *The Opinion of Studying Secretary Science of The Second And Third Year Students of Phetchaburi Vocational College*. Master Project, M.Ed. (Business Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University.
Advisor : Assoc. Prof. Chusri Wongrattana.

The purposes of this research were to study the opinion of studying secretary science of the second and third Year students of Phetchaburi Vocational College in three aspects namely : self-knowledge, characteristics of career and social surroundings, and to compare the opinion of studying secretary science as classified by grade levels, the morning and afternoon learning shifts and the learning achievement level. Moreover the opinion of studying secretary science in three aspects was collected.

The samples used for this research were 134 students in the second and the third year majoring in secretary science in Phetchaburi Vocational College. The instrument for collecting data was rating scaled and open questionnaires. Statistics used to analyzed the data were percentage, mean, standard deviation, t-test and one-way analysis of variance. Paired test of Scheffe' was used in the case of significant difference.

The findings were as follows:

1. Students in Vocational Certificate Levels in the second and third year having the opinion of studying secretary science in whole were at high level. Students considering appropriately self-knowledge and characteristics of career were at high level. Social surroundings being considered were at the low level.

2. Students in Vocational Certificate Levels in the second and third year having the opinion of studying secretary science in whole were statistically significant difference at .05 levels. The second year students in Certificate Levels considering social surroundings more than the third year students were statistically significant difference at .01 level. The second and third year students considering appropriately self-knowledge and characteristics of career were no statistically significant difference.

3. Students in morning and afternoon shifts having the opinion of studying secretary science were no statistically significant difference. Students in the afternoon shift considering appropriately self-knowledge with secretary science more than students in the morning shift were statistically significant difference at .05 level. Besides students in morning and afternoon shifts considering characteristics of career and social surroundings were no statistically significant difference.

4. Students in the different learning achievement level having the opinion of studying secretary science in whole were no statistically significant difference. Students in the high learning achievement level considering self-knowledge that they were appropriate with secretary science higher than students in the moderate learning achievement level were statistically significant difference at .05 level, and higher than students in low learning achievement level with statistically significant difference at .01 level.

ทักษะในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ชั้นปีที่ 2 และ 3 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี

สารนิพนธ์
ของ
นางนันทพร ฉายแสงเดือน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา
มีนาคม 2546
ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณา
สารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพิร์ ลิ้มไทย)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพิร์ ลิ้มไทย)

.....กรรมการ
(อาจารย์ผจงศักดิ์ หมวดสง)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....
คณบดีคณะสังคมศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กวี วรกวิน)

วันที่.....เดือน มีนาคม พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีจากความเมตตากรุณา และความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากท่าน รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และประธานคณะกรรมการสอบ ที่ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ อันเป็นประโยชน์ในการทำสารนิพนธ์ นับตั้งแต่เริ่มต้นดำเนินการจนเสร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัย รู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพรีร์ ลี้มไทย และอาจารย์ผจงศักดิ์ หมวดสง ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการในการสอบสารนิพนธ์และให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ยิ่ง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์สิริภุชการ ชูทรัพย์ อาจารย์ปัญญา ทองนิล อาจารย์รัตนฐา ชุมพาลี ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์คณะสังคมศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนประสบการณ์ที่ดีแก่ผู้วิจัย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการฯ อินดา แดงอ่อน ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม ขอขอบคุณอาจารย์และนักเรียนแผนกวิชาการเลขานุการ วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม ที่ให้ความร่วมมือ เป็นกลุ่มตัวอย่างทดลองใช้แบบสอบถาม

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการฯ สุพิศ ยางาม ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี ขอขอบคุณคณะครู อาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี ที่เป็นกำลังใจ และกรุณาอำนวยความสะดวกในการ เก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งนักเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี ทุกท่านที่ให้ความ ร่วมมือในการทำแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อนธุรกิจศึกษา รุ่น 1 โครงการเพชรบุรี รวมทั้งบุคคลในครอบครัวทุกคนที่เป็น กำลังใจและให้ความช่วยเหลือในการศึกษาค้นคว้าเป็นอย่างดี

คุณค่าและประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดามารดา ญาติพี่น้อง คณาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนให้ผู้วิจัยเป็นคนดี มีความมานะอดทน ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม อันเป็นพื้นฐานสำคัญในการประสบความสำเร็จในการศึกษา

นันทพร ฉายแสงเดือน

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย.....	3
ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
สมมติฐานในการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษา.....	7
หลักการวิชาชีพหรือการอาชีวศึกษา.....	7
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2538.....	10
ความรู้เกี่ยวกับการเลขานุการ.....	11
ความหมายของเลขานุการ.....	14
ความสำคัญและความจำเป็นของงานเลขานุการ.....	15
ระดับและประเภทของเลขานุการ.....	16
คุณลักษณะของเลขานุการ.....	17
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะในการเลือกเรียนหรืออาชีพ.....	22
ด้านตนเอง.....	23
ด้านลักษณะงานอาชีพ.....	26
ด้านสังคมแวดล้อม.....	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	32
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	34
กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษา.....	34
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	52
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	52
ความสำคัญของการวิจัย.....	52
ขอบเขตของการวิจัย.....	52
สมมติฐานของการวิจัย.....	53
วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย.....	53
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	53
.....	
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
อภิปรายผล.....	55
ข้อเสนอแนะ.....	63
บรรณานุกรม.....	65
ภาคผนวก	70
.....	
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	71
.....	
หนังสือราชการ.....	77
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ.....	82
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	83

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนและค่าร้อยละของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 จำแนกตามระดับชั้นปีที่ศึกษา รอบเวลาการเรียน และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	41
2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของทักษะในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 โดยรวมและรายด้าน.....	42
3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของทักษะในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 ด้านตนเอง.....	43
4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของทักษะในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 ด้านลักษณะงานอาชีพ.....	44
5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของทักษะในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 ด้านสังคมแวดล้อม.....	45
6 ผลการเปรียบเทียบทักษะในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 จำแนกตามระดับชั้นปีที่ศึกษา.....	46
7 ผลการเปรียบเทียบทักษะในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 จำแนกตามรอบเวลาการเรียน.....	47
8 ผลการเปรียบเทียบทักษะในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 จำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	48
9 ผลการเปรียบเทียบทักษะในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 ด้านตนเองด้วยวิธีของเซฟเฟ่ โดยจำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	49
10 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 รายด้าน.....	50

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

1. อาจารย์สิฏฐากร ชูทรัพย์
ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ปัญญา ทองนิล
ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์
สถาบันราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
3. อาจารย์รัตนา ชุมพาลี
ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา
วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ – สกุล	นางนันทพร ฉายแสงเดือน
วันเดือนปีเกิด	21 มีนาคม 2505
สถานที่เกิด	เลขที่ 19 หมู่ 5 ตำบลไร่ส้ม ถนนเพชรเกษม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 11 หมู่ 5 ตำบลไร่ส้ม ถนนเพชรเกษม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี 76000
โทรศัพท์	0-3240-2381, 0-1821-9534
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 5 แผนกวิชาการเลขานุการ คณะวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี
สถานที่ทำงาน	วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี เลขที่ 300 ถนนราชวิถี ตำบลคลองกระแซง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี 76000
โทรศัพท์	0-3242-5557 ต่อ 140
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2522	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการเลขานุการ วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี
พ.ศ. 2524	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาการเลขานุการ วิทยาลัยพณิชยการบางนา
พ.ศ. 2525	ประโยคครูมัธยมธุรกิจ สาขาวิชาการเลขานุการ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพณิชยการพระนคร
พ.ศ. 2527	บริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.) วิชาเอกธุรกิจศึกษา – การเลขานุการชวเลขไทย สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
พ.ศ. 2546	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่ออนาคตของชาติ โดยถือเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการเสริมสร้างพลังอำนาจของประเทศชาติ ประเทศต่าง ๆ จึงได้ทุ่มเทและให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพคน เพราะคนเป็นปัจจัยที่ช่วยในการพัฒนางานด้านอื่น ๆ ของประเทศให้บรรลุเป้าหมายได้ ดังที่ศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี ได้กล่าวไว้ว่า “การศึกษาเป็นการพัฒนาทุกชีวิตและทุกด้านในสังคม พร้อมทั้งจะช่วยยกระดับความสามารถของคน จึงถือว่าการศึกษาคือการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อเตรียมคนสำหรับการประกอบอาชีพต่าง ๆ” (สุธรรม บัณฑิตประเสริฐ. 2536 : 15) ในการวางแผนกำลังคนมักจะเน้นความต้องการของตลาดแรงงานทั้งภาคเอกชน ราชการ และรัฐวิสาหกิจ ดังนั้น การศึกษาจึงมีบทบาทในการสร้างเสริมพัฒนาคุณภาพของคนในประเทศให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพในการทำงานและการประกอบอาชีพก็เพื่อให้บุคคลได้รู้จักตนเอง พัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความสามารถและเลือกประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม เพราะการประกอบอาชีพแต่ละอาชีพมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตไม่ว่าจะเป็นในด้านเศรษฐกิจ สังคม เกียรติยศ ชื่อเสียง ความพึงพอใจ และความภาคภูมิใจในตนเอง รวมถึงความรู้สึกถึงคุณค่าในตนเองที่ได้แสดงความสามารถในการทำประโยชน์ให้สังคมส่วนรวมได้ ดังที่ สวัสดิ์ สุวรรณอักษร กล่าวไว้ว่า “การที่บุคคลจะตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างฉลาดนั้น จำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับการรู้จักตนเอง รู้จักโลกของงาน รู้ข้อเท็จจริงของงานอาชีพ และประเภทของอาชีพต่าง ๆ” (สุภาภรณ์ เลอเลิศวิชัย. 2543 : 1-2 ; อ้างอิงจาก สวัสดิ์ สุวรรณอักษร. 2515 : 81-88; หนังสือที่ระลึกงานกรีฑาศิลปะหัตถกรรมนักเรียน ครั้งที่ 35)) การเลือกอาชีพของแต่ละบุคคลมีผลต่อการเลือกสาขาทางการศึกษา และบุคคลแต่ละคนควรจะได้วางแผนหรือเป้าหมายในการเลือกอาชีพ เพราะเป้าหมายของการเลือกอาชีพจะช่วยให้บุคคลนั้น ๆ ได้เลือกอาชีพอย่างเหมาะสมกับตนเอง ตลอดทั้งประสบความสำเร็จ ก้าวหน้าในอาชีพ ดังนั้นการตัดสินใจเลือกอาชีพใดอาชีพหนึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะผลของการตัดสินใจเลือกอาชีพ ทำให้ชีวิตของคนเราเปลี่ยนแปลงไป และถ้าบุคคลตัดสินใจเลือกอาชีพผิดพลาด ย่อมจะก่อให้เกิดผลเสียแก่ตนเองทั้งในด้านเวลา ทรัพย์สิน รวมถึงสังคมและประเทศชาติด้วย

กรมอาชีวศึกษา ดำเนินการพัฒนาอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ เพื่อให้สามารถผลิตกำลังคนได้อย่างสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศทั้งในด้านอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และการบริการ โดยเน้นให้ความรู้ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งการปลูกฝังนิสัยในการทำงานเพื่อประกอบอาชีพและดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเป็นสุข พัฒนาผู้เรียนให้มีนิสัยรักการทำงาน มีศรัทธา มีจรรยาบรรณ วิชาชีพ มีความสามารถในการใช้ความคิด ใฝ่รู้และสามารถแสวงหาความรู้มีความสามารถ ทั้งวิชาการและวิชาชีพในระดับสากล เป็นที่ยอมรับและสามารถแข่งขันกับตลาดโลกได้ (แผนพัฒนาอาชีวศึกษาระยะที่ 8. 2540-2544 : 12-15) สำหรับจุดมุ่งหมายของการอาชีวศึกษานั้น จะแตกต่างกันไปในแต่ละระดับการศึกษา หลักสูตรการอาชีวศึกษามี 5 ประเภทวิชา ได้แก่ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ศิลปกรรม คหกรรม พาณิชยกรรมและเกษตรกรรม (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2542 : 3) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 คำนึงถึงความต้องการของตลาดแรงงานให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน ให้มีคุณภาพ ความสามารถ ทักษะความชำนาญในสาขาวิชาชีพ ประสบการณ์ทางธุรกิจ ความรู้และลักษณะ

ในงานสาขาอาชีพนั้น ๆ รวมถึงการนำความรู้ออกไปประกอบอาชีพส่วนตัวได้เหมาะสมกับความสามารถ เจตคติและความรู้ของตนเองรวมทั้งเสริมสร้างบุคลิกภาพที่ดี โดยมุ่งที่จะนำความรู้ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติและมากด้วยประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2540 : 43-45)

วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาทั้งระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) นอกจากนี้ยังให้การฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรด้านวิชาชีพแก่หน่วยงานของรัฐบาลและเอกชนในท้องถิ่น เป็นสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลพระราชทานเมื่อปี 2539 ในด้านมาตรฐานการจัดการศึกษา สถานศึกษาดีเด่นของกรมอาชีวศึกษาปี 2540 และสถานศึกษาที่ได้ผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานอาชีวศึกษาปี 2543 จากกรมอาชีวศึกษา หลักสูตรที่เปิดสอนในสถานศึกษามี 3 ประเภทวิชา ได้แก่ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม คหกรรมและศิลปกรรม สำหรับประเภทวิชาพาณิชยกรรม หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาพาณิชย์การ เปิดสอน 3 กลุ่มวิชาชีพ ได้แก่ กลุ่มวิชาชีพการบัญชี กลุ่มวิชาชีพการขาย และกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ เปิดรับนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นชั้นปีที่ 3 (ม.3) เข้าศึกษาในสถานศึกษาตลอดหลักสูตรรวม 3 ปี หรือ 6 ภาคเรียน โดยเปิดรับนักเรียนในแต่ละปีการศึกษา 6 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 40 คน รวมทั้งสิ้น 240 คน และได้จัดระบบรอบเวลาการเรียนเป็นรอบเช้าและรอบบ่าย สำหรับการจัดการเรียนการสอนประเภทวิชาพาณิชยกรรม หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาพาณิชย์การ จะจัดให้นักเรียนชั้นปีที่ 1 เรียนวิชาพื้นฐานและวิชาชีพพื้นฐานเหมือนกันทุกคน โดยยังไม่ได้แบ่งเป็นกลุ่มวิชาชีพ เมื่อเรียนจบในภาคเรียนที่ 2 ของชั้นปีที่ 1 จึงเปิดโอกาสให้นักเรียนยื่นใบสมัครเลือกกลุ่มวิชาชีพที่ตนเองต้องการตามลำดับ ซึ่งแต่ละกลุ่มวิชาชีพนั้นมีจำนวน 80 คน แบ่งเป็นนักเรียนรอบเช้า 40 คน และรอบบ่าย 40 คน กรณีที่กลุ่มวิชาชีพใดมีจำนวนนักเรียนไม่ครบตามที่กำหนด จะพิจารณาเลือกกลุ่มวิชาชีพที่เลือกเป็นลำดับที่สองและสามตามลำดับ และผลจากการเลือกกลุ่มวิชาชีพดังกล่าว พบว่านักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสมอยู่ในระดับสูง จะเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการบัญชีและมีนักเรียนจำนวนมากที่เลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพนี้ สำหรับกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ นักเรียนที่เลือกเรียนส่วนมากจะมีผลการเรียนเฉลี่ยสะสมอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ ดังข้อมูลนักเรียนที่เลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพในปีการศึกษา 2543 และ 2544 (งานทะเบียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี)

คะแนนเฉลี่ยสะสม	ปีการศึกษา 2543						ปีการศึกษา 2544					
	บัญชี		การขาย		เลขานุการ		บัญชี		การขาย		เลขานุการ	
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
3.50 ขึ้นไป	13	17.57	-	-	-	-	10	14.50	-	-	-	-
3.00-3.49	44	59.46	8	14.82	2	3.50	37	53.62	2	2.63	5	6.50
2.50-2.99	16	21.62	12	22.22	24	42.11	22	31.88	14	18.42	22	28.56
2.00-2.49	1	1.35	17	31.48	24	42.11	-	-	26	34.21	27	35.07
1.50-1.99	-	-	15	27.78	4	7.02	-	-	19	25	21	27.27
1.00-1.49	-	-	2	3.70	3	5.26	-	-	7	9.22	2	2.60
น้อยกว่า 0.99	-	-	-	-	-	-	-	-	8	10.52	-	-
รวม	74				57		69		76		77	
รวมทั้งสิ้น	185						222					

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ผู้สอนประจำวิชากลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ซึ่งต้องสัมพันธ์กับการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการ ความถนัด และการประกอบอาชีพของนักเรียนในอนาคต ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 ปีการศึกษา 2545 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี ในด้านตนเอง ด้านลักษณะงานอาชีพและด้านสังคมแวดล้อมของนักเรียน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนให้คำปรึกษา แนะนำ การศึกษาและอาชีพแก่นักเรียนที่ต้องตัดสินใจเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพต่อไป ตลอดจนจัดกระบวนการเรียน การสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตรกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการให้ได้มาตรฐาน และพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี ในด้านตนเอง ด้านลักษณะงานอาชีพ และด้านสังคม แวดล้อม
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี โดยจำแนกตามระดับชั้นปีที่ศึกษา รอบเวลาการเรียน และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. เพื่อรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 ซึ่งเป็นประโยชน์ในการวางแผนให้คำปรึกษา แนะนำการศึกษาและอาชีพ ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่นักเรียนที่ต้องตัดสินใจเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพ ตลอดจนนำมาปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอน การจัดประสบการณ์ การปฏิบัติงานในกลุ่มวิชาชีพ การเลขานุการให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน รวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร กลุ่มวิชาชีพการเลขานุการให้ได้มาตรฐาน ปลูกฝังทัศนคติที่ดีให้แก่นักเรียน อันจะก่อให้เกิดผลดีในการพัฒนา นักเรียนให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษา

กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ ปีที่ 3 กลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ปีการศึกษา 2545 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี ประกอบด้วย นักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 จำนวน 77 คน และ ชั้นปีที่ 3 จำนวน 57 คน รวมทั้งสิ้น 134 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- 1.1 ระดับชั้นปีที่ศึกษา แบ่งเป็น
 - 1.1.1 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2
 - 1.1.2 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3
- 1.2 รอบเวลาการเรียน แบ่งเป็น
 - 1.2.1 รอบเช้า
 - 1.2.2 รอบบ่าย
- 1.3 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งเป็น
 - 1.3.1 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
 - 1.3.2 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง
 - 1.3.3 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ รวม 3 ด้าน คือ

- 2.1 ด้านตนเอง
- 2.2 ด้านลักษณะงานอาชีพ
- 2.3 ด้านสังคมแวดล้อม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ทักษะในการเลือกเรียน หมายถึง การแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนใช้ประกอบในการตัดสินใจเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านตนเอง หมายถึง การพิจารณาถึงความเหมาะสมระหว่างด้านบุคลิกภาพและคุณลักษณะของตนเองกับการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ รับรู้และเข้าใจตนเองชัดเจนว่าตนเองมีความชอบ ความสนใจ ความถนัด ความสามารถ อุปนิสัย สุขภาพร่างกาย เหมาะสมกับอาชีพที่ตนเองเลือกมากที่สุด

1.2 ด้านลักษณะงานอาชีพ หมายถึง การพิจารณาเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ โดยคำนึงถึงประเภทและลักษณะของงานอาชีพ ได้แก่ คุณสมบัติของผู้ที่จะประกอบอาชีพ ลักษณะการทำงาน วิธีการประกอบอาชีพ ความยากง่ายของอาชีพ สิ่งที่น่าสนใจในอาชีพ การประสบความสำเร็จ ผลตอบแทนอื่น ๆ รายได้ โอกาสและความก้าวหน้า สภาพปัจจุบันและในอนาคตของตลาดแรงงาน

1.3 ด้านสังคมแวดล้อม หมายถึง การพิจารณาเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ โดยคำนึงถึงสิ่งเร้าภายนอกตัวนักเรียน ที่มากระตุ้นให้นักเรียนแต่ละคนเลือกเรียนหรืออาชีพได้เหมาะสม และตรงตามความต้องการของตนเองมากที่สุด ซึ่งได้แก่ บุคคลในครอบครัว ความต้องการของผู้ปกครอง สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว บุคคลที่เคารพรัก อาจารย์ เพื่อน ผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพ ค่านิยมของสังคมต่ออาชีพ เป็นอาชีพที่มีเกียรติ ชื่อเสียง ได้รับการยกย่องนับถือและการยอมรับในสังคม

2. **นักเรียน** หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 กลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ปีการศึกษา 2545 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี

3. **ระดับชั้นปีที่ศึกษา** หมายถึง จำนวนปีที่นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษา แบ่งเป็น

3.1 **ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2** หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2 กลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ปีการศึกษา 2545 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538

3.2 **ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3** หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 3 กลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ปีการศึกษา 2545 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538

4. **รอบเวลาการเรียน** หมายถึง การจัดเวลาทำการสอนแก่นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 กลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ โดยแบ่งเป็น

4.1 **รอบเช้า** หมายถึง ช่วงเวลาการเรียนการสอนระหว่างเวลา 08.00 ถึง 16.00 น.

4.2 **รอบบ่าย** หมายถึง ช่วงเวลาการเรียนการสอนระหว่างเวลา 12.00 ถึง 20.00 น.

5. **ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสม (Grade Point Average : GPA) สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ทุกรายวิชาที่เรียนในภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 และคะแนนเฉลี่ยสะสม (Grade Point Average : GPA) สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ทุกรายวิชาที่เรียนตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ถึงภาคเรียนที่ 4 ปีการศึกษา 2544 โดยแบ่งระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

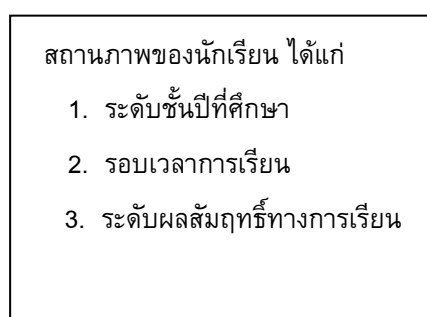
5.1 **ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ** หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00

5.2 **ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง** หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.00–2.99

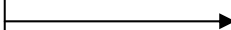
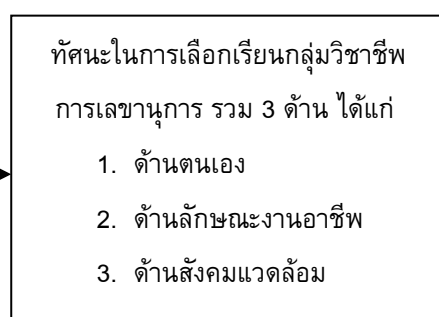
5.3 **ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง** หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ศึกษาต่างกัน มีทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการในด้านตนเอง ด้านลักษณะงานอาชีพ และด้านสังคมแวดล้อม แตกต่างกัน
2. นักเรียนที่มีรอบเวลาการเรียนต่างกัน มีทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการในด้านตนเอง ด้านลักษณะงานอาชีพ และด้านสังคมแวดล้อม แตกต่างกัน
3. นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการในด้านตนเอง ด้านลักษณะงานอาชีพ และด้านสังคมแวดล้อม แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษา
 - 1.1 หลักการวิชาชีพหรือการอาชีวศึกษา
 - 1.2 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) กรมอาชีวศึกษา พุทธศักราช 2538
2. ความรู้เกี่ยวกับเลขานุกรการ
 - 2.1 ความหมายของเลขานุกรการ
 - 2.2 ความสำคัญและความจำเป็นของงานเลขานุกรการ
 - 2.3 ระดับและประเภทของเลขานุกรการ
 - 2.4 คุณลักษณะของเลขานุกรการ
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะในการเลือกเรียนหรืออาชีพ
 - 3.1 ด้านตนเอง
 - 3.2 ด้านลักษณะงานอาชีพ
 - 3.3 ด้านสังคมแวดล้อม
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษา

1.1 หลักการวิชาชีพหรือการอาชีวศึกษา

การอาชีวศึกษาตามที่เข้าใจกัน เป็นการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาประเภทนี้ออกไปประกอบอาชีพตามแขนงวิชาที่เรียนมา และให้มีความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ ซึ่งนอกจากทักษะที่ประกอบอาชีพแล้ว ยังต้องมีลักษณะอื่น ๆ อีกหลายประการในการที่จะช่วยให้บุคคลสามารถประกอบอาชีพและมีความก้าวหน้าในอาชีพของตน จุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุดของระบบการศึกษาคือ ต้องการให้คนมีชีวิตที่ดี (Good Life) และสามารถสร้างเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต John Dewey ได้เสนอสาระสำคัญทางด้านอาชีวศึกษาว่า เป็นการศึกษาที่ทำให้เกิดความต่อเนื่องของภาคทฤษฎีและปฏิบัติเข้าด้วยกัน ในปรัชญาและแนวคิดทางการศึกษาที่ว่า “เรียนโดยการกระทำ” (Learning by Doing) ได้รับการยอมรับและตระหนักว่าการจะเป็นผู้รู้และเรียนรู้ได้นั้นต้องมีการทำจริง ปฏิบัติจริง ในอดีตการฝึกอาชีพทำกันในครอบครัว โดยมุ่งการสืบทอดอาชีพจากรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นหนึ่ง การสืบทอดอาชีพนี้นี้ทุกสาขาอาชีพ ทั้งอาชีพเกษตรกรรม อุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม นอกจากต้องการที่จะสืบทอดอาชีพในครอบครัวแล้ว การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาไปสู่เป้าหมายที่ต้องการทำให้รัฐบาลเห็นความสำคัญของอาชีวศึกษาโดยให้การสนับสนุนทางการเงินและออกกฎหมายรองรับงานอาชีวศึกษาอย่างที่เป็นอย่างในปัจจุบัน

อาชีวศึกษามีจุดมุ่งหมายสำคัญประการหนึ่งคือ สนองความต้องการด้านอาชีพของแต่ละบุคคล โดยคำนึงถึงพื้นฐานความสามารถของบุคคลนั้นเป็นฐาน ดังนั้น ผู้ที่ให้คำปรึกษาและแนะแนวจะสามารถชี้ช่องทางในอาชีพที่แต่ละบุคคลชอบ ซึ่งการทำงานในสิ่งที่ตนเองชอบและรักที่จะทำ อันเป็นความพอใจ พื้นฐานของมนุษย์ที่อาชีวศึกษาไม่ละเลยที่จะคำนึงถึง ดังที่ Barlow ได้ให้หลักการของอาชีวศึกษาไว้ดังนี้

1. อาชีวศึกษาเป็นสิทธิของทุกคนที่ต้องการ และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้เป็นความรับผิดชอบของโรงเรียนที่จะต้องจัดหลักสูตรวิชาชีพให้ผู้เรียน หลักการนี้ทำให้ขอบเขตของหลักสูตรกว้างขึ้น เพื่อสนองความต้องการผู้เรียนที่ประสงค์จะมีวิชาชีพหลังเรียนจบหรือใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาขั้นสูงต่อไป

2. อาชีวศึกษาเป็นกระบวนการศึกษาตลอดชีพ ตั้งแต่อนุบาลถึงสิ้นอายุ กระบวนการดังกล่าวสามารถแบ่งได้เป็น 4 ชั้น ได้แก่

2.1 ชั้นให้ข้อมูลและพื้นฐานการอาชีพ

2.2 ชั้นค้นคว้าและเลือกอาชีพที่ต้องการ

2.3 ชั้นเข้าสู่การฝึกอาชีพที่ต้องการ

2.4 ชั้นพัฒนาและซ่อมเสริมทักษะ

3. อาชีวศึกษาก็เหมือนกับการศึกษาทั่วไป หรือสายสามัญ ซึ่งโรงเรียนต้องรับผิดชอบและให้ทั่วถึงในทุกสาขา สนองความต้องการตามความหลากหลายของผู้เรียนด้วย

4. อาชีวศึกษาต้องจัดโปรแกรมไม่ให้มีขีดจำกัดของการพัฒนาในอาชีพนั้น และเป็นโปรแกรมที่เตรียมไว้ให้สอดคล้องกับจุดหมายร่วมกันกับการศึกษาสายสามัญหรือการศึกษาทั่วไป ด้วยหลักการเป็นพื้นฐานให้โปรแกรมทั้งสองได้พัฒนาร่วมกันสำหรับอนาคตในการวางแผนการศึกษาและดำเนินการการศึกษาของชาติ จากหลักการทั่วไปของอาชีวศึกษายอมรับในแนวความคิดประชาธิปไตยซึ่งเกิดสิทธิและความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อการพัฒนาให้ถึงจุดสูงสุดของแต่ละคน ในขณะที่สังคมต้องรับผิดชอบที่จะช่วยให้คนในสังคม ได้มีโอกาสแสดงความสามารถของตนเองให้ถึงจุดสูงสุดได้ด้วย

สำหรับ Thomson ได้ให้ข้อสรุปทางด้านอาชีวศึกษา ไว้ดังนี้

1. อาชีวศึกษาสามารถพัฒนาคนให้เข้าสู่ตลาดแรงงานด้วยการสร้างคนที่มีฝีมือและทักษะ แล้วนำทักษะไปทำให้งานมีผลผลิตขึ้น

2. อาชีวศึกษาต้องใช้ความสามารถทางการพัฒนาทักษะ เพื่อให้มีการแข่งขันที่สมบูรณ์ในตลาดแรงงานอีกด้วย

3. ไม่ควรจัดให้การพัฒนาทางด้านอาชีวศึกษาและสามัญศึกษาเกิดความขัดแย้งซึ่งกันและกัน

4. อาชีวศึกษาเป็นฐานของความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของชาติ

5. อาชีวศึกษาเป็นการศึกษาเพื่อการผลิต ทำให้ระบบเศรษฐกิจเข้มแข็งและมีเอกภาพในสังคม

6. อาชีวศึกษาในระดับมัธยมเป็นการเตรียมคนเข้าสู่ตลาดแรงงาน

7. อาชีวศึกษาต้องจัดให้สนองความต้องการกำลังคนของสังคม

8. อาชีวศึกษามีการประเมินผลโดยใช้เศรษฐกิจเป็นพื้นฐานการพิจารณาโดยที่

8.1 อาชีวศึกษาเตรียมคนให้เหมาะกับงานเฉพาะที่สังคมต้องการ

8.2 อาชีวศึกษาประกันภาวะการขาดแคลนแรงงานในสาขาต่าง ๆ

8.3 ผู้เรียนได้งานทำตามสาขาวิชาที่ได้รับการฝึกอาชีพมา

จากการศึกษาความคิดจากผู้เรียน ครู ผู้บริหาร นักวิจัยการศึกษา ผู้ปกครอง นายจ้าง นักปกครอง และข้าราชการในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่สามารถใช้เป็นหลักในการจัดการอาชีวศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม ได้ 9 ระดับชั้น (กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์. 2538 : 36-37) ดังนี้

ระดับ 1 อาชีวศึกษาเน้นการกระทำที่ทำให้เกิดทักษะ สอดคล้องกับธรรมชาติโดยไม่คำนึงถึงทักษะที่จะไปประกอบอาชีพเพื่อการมีชีวิตในสังคม ในระดับนี้จะไม่มุ่งเฉพาะอาชีพใดอาชีพหนึ่งทักษะที่ฝึกจะเป็นแบบรวม ๆ

ระดับ 2 อาชีวศึกษาเป็นการกระทำที่ทำให้เกิดทักษะ และพัฒนาการด้านความรู้และเจตคติที่ดีต่อการทำงานจะเป็นงานหนึ่งหรือหลาย ๆ งานก็ได้ การเรียนจะเป็นการวิเคราะห์ภาระกิจของงานแต่ละประเภท ในระดับนี้จะเริ่มเสนอรูปแบบของงานให้ปรากฏ การจัดการศึกษาต้องให้ผู้เรียนได้เลือกอาชีพของตนเองอย่างฉลาด และสร้างเจตคติที่ดีในงานของตน ในระดับนี้นักเรียนจะได้พบกับกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ซึ่งจะ เป็นแนวทางการเลือกอาชีพของตน

ระดับ 3 อาชีวศึกษาเป็นการกระทำที่ทำให้เกิดทักษะ ความรู้และเจตคติที่จำเป็นกับการทำงาน ให้ประสบผลสำเร็จในงานหนึ่งอาชีพหนึ่งหรือมากกว่า ในระดับนี้จะคล้ายกับระดับที่ 2 คือเน้นลักษณะงานให้ปรากฏเป็นทางเลือก แต่จะเพิ่มเติมทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในการฝึกทักษะ ความรู้ เจตคติเข้าไปมากขึ้น การผสมผสานกันของหลักสูตรในโรงเรียนนั้น จะต้องให้สอดคล้องกับที่จะจัดประสบการณ์ทางด้านวิชาชีพให้กับผู้เรียนด้วย

ระดับ 4 อาชีวศึกษาเน้นการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะ ความรู้และเจตคติที่จำเป็นในการทำงาน ในสาขาอาชีพหนึ่ง และมุ่งมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทั้งในเวลางานและนอกเวลางาน จัดให้มีการส่งเสริมความเป็นผู้นำ ในระดับนี้อาชีวศึกษาเป็นการศึกษาเพื่อชีวิตและเพื่อการยังชีพด้วย โดยยึดประโยชน์และความสำคัญของการใช้เวลาว่าง ความพอใจในชีวิตครอบครัว การได้ร่วมกับกิจกรรมในสังคม เป็นระดับที่ผู้เรียนต้องแสดงออกถึงการใช้ชีวิตในสังคม ซึ่งเป็นการยากที่จะใช้ความรู้เพียงด้านเดียว

ระดับ 5 อาชีวศึกษาเน้นการฝึกทักษะ พัฒนาความรู้และเจตคติให้ถึงความสามารถที่ต้องการในการทำงาน และการสร้างครอบครัว ร่วมคิดกิจกรรมของสังคม การศึกษาในระดับนี้ต่อเนื่องจากความคิดในระดับที่ 4 ถึงการใช้ชีวิต และการทำงานเพื่อยังชีพในสภาพสังคมปัจจุบันและอนาคต ความแตกต่างของระดับ 5 จากระดับ 4 นั้น อยู่ที่การเพิ่มเติมเนื้อหาวิชาให้กว้างขวางขึ้นในหลายรูปแบบ เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้มาก เห็นมากและมีประสบการณ์กว้างขวางขึ้น

ระดับ 6 อาชีวศึกษาเน้นการศึกษาด้านความสามารถของบุคคล เพื่อให้ทันกับสถานการณ์ปัจจุบันและสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อาชีวศึกษาในระดับนี้เป็นการศึกษาเพื่อชีวิตและการทำงานในสภาพสังคมปัจจุบันและอนาคต ในระดับนี้การพัฒนาจะเริ่มลดทักษะด้านฝีมือแต่จะเพิ่มกระบวนการตัดสินใจ การจัดประสบการณ์ การเรียนจะนำเอาปัญหาในสังคมปัจจุบันด้านเศรษฐกิจเข้ามาในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ด้วย

ระดับ 7 อาชีวศึกษาเน้นความสัมพันธ์ทางด้านชีวิตกับสังคมและเทคโนโลยี การศึกษาเริ่มเล็งเห็นความสำคัญของสังคมที่หลากหลาย และสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการทำงาน กระบวนการตัดสินใจ ต้องมีการส่งเสริมเพิ่มขึ้น เพื่อให้ตระหนักถึงอิทธิพลต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ

ระดับ 8 อาชีวศึกษาจะเน้นสัมพันธภาพของบุคคลที่มีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ในระดับนี้จะแสดงผลของการตัดสินใจที่มีต่องานและอาชีพ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้จะมุ่งพัฒนาการเป็นผู้นำ สามารถส่งเสริมบรรยากาศการทำงานและการเรียนรู้ ส่งเสริมรูปแบบการดำเนินชีวิตในสายตาของชาวโลก

ระดับ 9 อาชีวศึกษาเน้นสัมพันธภาพของบุคคลกับสิ่งแวดล้อมทั่วไป และด้านการเมืองด้วย ในระดับนี้จะส่งเสริมผู้นำในการกำหนดนโยบายให้กับชุมชน โดยพัฒนาจริยธรรมในการทำงาน และพัฒนา นโยบายของชุมชน ส่งเสริมการศึกษาและอื่นๆ โดยในระดับนี้จะเน้นการกำหนดแนวทางในอนาคตของสังคม โดยยึดฐานจากอิทธิพลของเทคโนโลยีและการกำหนดนโยบาย ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับรูปแบบของวิถีชีวิต สิ่งแวดล้อมที่โลกต้องการ และยอมรับในการพยายามที่จะพัฒนาและดำเนินการจัดอาชีวศึกษาจากระดับ 1 ขึ้นเริ่มต้นไปถึงขั้นซับซ้อน ซึ่งสัมพันธ์กับการกำหนดนโยบายวางแผนและมนุษย์สัมพันธ์ ในขั้นที่ 9 นั้น ต้องใช้ทั้งเวลาและเงินในการลงทุน นอกจากนี้ยังต้องใช้มันสมองที่ชาญฉลาดในการดำเนินงานอีกด้วย การตัดสินใจที่จะหาวิธีการที่เหมาะสมลดภาระงานที่ซ้ำซ้อน อย่างไรก็ตามสิ่งเหล่านี้จะต้องเกิดขึ้นแน่นอนในอนาคตโดยไม่มีทางเลือกเลย

จากแนวคิดและหลักการดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การอาชีวศึกษาเป็นระบบการศึกษาหนึ่งที่ได้มีมา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันโดยเริ่มจากภายในครอบครัวสู่สังคมภายนอก เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในหลักวิชาการและวิชาชีพ เพื่อนำไปประกอบอาชีพในสาขาอาชีพที่แต่ละบุคคลสนใจ อาชีวศึกษาเป็นแหล่งสร้างแรงงานเพื่อป้อนตลาดแรงงาน จึงต้องมีความฉับไวในการเปลี่ยนแปลงตามสภาพ เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

1.2 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) กรมอาชีวศึกษา พุทธศักราช 2538

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2534 กระทรวงศึกษาธิการ ได้วางระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ 5 ในระเบียบนี้

“ประกาศนียบัตรวิชาชีพ” เรียกชื่อย่อว่า “ปวช.” หมายความว่า การศึกษาตาม หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลังจากหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า

“ภาคเรียน” หมายความว่า ภาคเรียนปกติมี 2 ภาคเรียนต่อปีการศึกษา

ข้อ 7 ผู้เข้าเรียนต้องมีพื้นฐานความรู้ สอบได้ไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือเทียบเท่า

ข้อ 10 การรับผู้เข้าเรียนให้ทำการสอบคัดเลือกทั่วไป หรือโดยวิธีที่กรมเจ้าสังกัดกำหนด

การรับผู้เข้าเรียนตามโครงการอาชีวศึกษา เพื่อการพัฒนาชนบทโดยการคัดเลือก ให้คัดเลือกจากผู้ที่มาจากหมู่บ้านที่จัดว่าเป็นเขตยากจนหรือหมู่บ้านอื่นที่หน่วยราชการจัดตั้งขึ้น เพื่อ จุดประสงค์ในการเร่งรัดพัฒนา หรือหมู่บ้านที่สถานศึกษาเห็นสมควร

ข้อ 14 ให้สถานศึกษาแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาแก่นักเรียน เพื่อทำหน้าที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียน ตักเตือน และดูแลความประพฤติของนักเรียน ให้สถานประกอบการจัดให้มีผู้ควบคุมการฝึกของ นักเรียนในสถานประกอบการ

ข้อ 45 การประเมินผลการเรียน ให้สถานศึกษาปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 พ.ศ. 2542

ด้วยเห็นสมควรปรับปรุงแก้ไขระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ใหม่ ให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในปัจจุบัน

หลักการประเมินผล

ข้อ 7 ให้สถานศึกษา สถานฝึกอาชีพ และสถานประกอบการ มีหน้าที่และรับผิดชอบ ในการประเมินผลการเรียน

ข้อ 8 ให้ทำการประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชาตามระบบหน่วยกิตจำนวนหน่วยกิตของแต่ละรายวิชาให้ถือตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ข้อ 9 ให้สถานศึกษาและสถานประกอบการประเมินผลการเรียนรายวิชาเมื่อสิ้นภาคเรียน หรือเมื่อสิ้นสุดการเรียนหรือการปฏิบัติงานในทุกๆรายวิชา

ข้อ 11 ในการประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชา ให้มีการวัดผลหรือประเมินผลตามสภาพจริงในระหว่างเรียน และเมื่อสิ้นภาคเรียนหรือเมื่อสิ้นสุดการเรียนทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ เจตคติ และงานที่มอบหมายให้นักเรียนทำ ให้ครอบคลุมจุดประสงค์และเนื้อหาที่เรียน โดยใช้วิธีวัดผลวิธีหนึ่งวิธีใดหรือหลาย ๆ วิธีผสมกัน

อัตราส่วนของการวัดผลหรือประเมินผลระหว่างเรียน และเมื่อสิ้นภาคเรียนหรือเมื่อสิ้นสุดการเรียนให้สถานศึกษาหรือสถานประกอบการเป็นผู้กำหนดแล้วแต่กรณี (งานวัดผลประเมินผลการศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี)

หลักการของหลักสูตร

1. เป็นหลักสูตรช่างฝีมือ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลังมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อพัฒนา กำลังคนให้มีความชำนาญเฉพาะด้านมีคุณธรรม บุคลิกภาพและเจตคติที่เหมาะสม ออกไปประกอบอาชีพได้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

2. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้เลือกเรียนได้อย่างกว้างขวาง เพื่อเน้นความชำนาญเฉพาะด้าน และเลือกวิธีการเรียนตามศักยภาพและโอกาสของผู้เรียน สามารถถ่ายโอนผลการเรียน สะสมผลการเรียน เทียบความรู้และประสบการณ์จากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระได้

3. เป็นหลักสูตรที่สนับสนุนการประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาระหว่างหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

4. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้ตรงตามความต้องการ สอดคล้องกับสภาพของชุมชนและท้องถิ่นนั้น ๆ

จุดหมายของหลักสูตร

1. เพื่อให้มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ นำไปปฏิบัติงานในอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเลือกวิถีการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตน เพื่อสร้างสรรค์ความเจริญต่อชุมชนท้องถิ่นและประเทศชาติ
2. เพื่อให้เป็นผู้มีปัญญา มีทักษะในการจัดการ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และการประกอบอาชีพ สามารถสร้างอาชีพและพัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ
3. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพมีความมั่นใจและภาคภูมิใจในวิชาชีพที่เรียนรังกงานรักหน่วยงาน สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี โดยมีความเคารพในสิทธิ และหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น
4. เพื่อให้เป็นผู้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงามทั้งในการทำงานการอยู่ร่วมกัน มีความรับผิดชอบ ต่อครอบครัว หน่วยงาน ท้องถิ่นและประเทศชาติ อุทิศตนเพื่อสังคม เข้าใจและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น รู้จักใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี
5. เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรมจริยธรรม และวินัยในตนเอง มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ เหมาะสมกับงานอาชีพนั้น ๆ
6. เพื่อให้มีความตระหนัก และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของประเทศและของโลกปัจจุบัน มีความรักชาติ สำนึกในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม ดำรงรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

โครงสร้างของหลักสูตร

วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี ดำเนินการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพาณิชยกรรม โดยมีจุดประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อให้มีความสามารถ ประสบการณ์ทางธุรกิจ และความรู้ในการประกอบอาชีพทางด้านการบัญชี การขาย การเลขานุการ ทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้มีความสามารถ ประสบการณ์และความรู้ในการประกอบอาชีพส่วนตัว แต่ละกลุ่มวิชาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อให้มีโอกาสเลือกงานอาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถเจตคติและความรู้ของตนเอง
4. เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เจตคติ กิจนิสัยการทำงานที่ดี มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างงาน และพัฒนางานอาชีพธุรกิจ และอาชีพส่วนตัวได้เสมอ
5. เพื่อเสริมสร้างบุคลิกภาพที่ดี มีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์ทั้งทางกาย และจิตใจ
6. เพื่อให้เกิดความเข้าใจในปัญหาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศ และโลกปัจจุบัน มีความสำนึกในความเป็นไทย ดำรงไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

นอกจากนี้ นโยบายวิทยาลัยฯ โดยท่านผู้อำนวยการอินตา แต่งอ่อน ตอนหนึ่งที่ว่า ในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม นับว่าเป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญแล้ว วิทยาลัยฯ ยังได้จัดและ

ส่งเสริมการศึกษาด้านวิชาชีพแก่นักเรียนนักศึกษาและประชาชนให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถปฏิบัติจริงได้ในวิชาชีพที่เรียน ควบคู่ไปกับส่งเสริมให้มีคุณธรรมจริยธรรม คิดเป็น ทำเป็น สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เพื่อยังประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับสังคมและประเทศชาติ ซึ่งหน้าที่อันยิ่งใหญ่ที่นักเรียนนักศึกษาจะต้องปฏิบัติก็คือ เรียนให้สำเร็จและเป็นผู้ปฏิบัติดีอยู่เป็นนิจ (วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี. 2544 : 3) ผู้สำเร็จการศึกษาต้องศึกษารายวิชาจากหมวดวิชาต่าง ๆ ไม่น้อยกว่า 114 หน่วยกิต ดังนี้

- หมวดวิชาพื้นฐาน	บังคับให้เรียนเหมือนกันทุกสาขาวิชา	30	หน่วยกิต
- หมวดวิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า	69	หน่วยกิต
วิชาพื้นฐาน	บังคับให้เรียนเหมือนกันทุกสาขาวิชา	16	หน่วยกิต
วิชาชีพเฉพาะ	บังคับให้เรียนเฉพาะแต่ละสาขาวิชา	17	หน่วยกิต
วิชาชีพเลือก	ไม่น้อยกว่า	32	หน่วยกิต
ฝึกงาน/โครงการ/โครงการวิชาชีพ		4	หน่วยกิต
- หมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า	15	หน่วยกิต
	(บังคับรายวิชาพระพุทธศาสนา 6 หน่วยกิต และเลือกเสรีรายวิชาอื่นอีก)		
- กิจกรรม	(2 คาบเรียน)		
	รวมไม่น้อยกว่า	114	หน่วยกิต

สำหรับจุดประสงค์ของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพาณิชยกรรม กลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ มีดังนี้

1. เพื่อทราบหลักการทำงานของเลขานุการ บทบาทหน้าที่จรรยาอาชีพของเลขานุการ ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นในงานอาชีพเลขานุการ
2. เพื่อให้มีมนุษยสัมพันธ์และเสริมสร้างบุคลิกภาพ ให้มีศิลปะในการสื่อความหมาย ประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อให้ทราบความสำคัญของงานด้านเลขานุการ
4. เพื่อให้มีพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ในงานอาชีพด้านเลขานุการอย่างลึกซึ้ง ออกไปประกอบอาชีพอย่างแท้จริง ตามความต้องการของตลาดแรงงาน
5. เพื่อให้สามารถใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้อง ให้มีทักษะการพิมพ์ การจัดเตรียมดำเนินการประชุม การจัดเก็บเอกสาร การใช้เครื่องใช้สำนักงานอัตโนมัติ ตลอดจนการบำรุงรักษา การใช้เทคโนโลยีและข่าวสารในงานอาชีพ และมีความสามารถในการบริหารเวลา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2538 :2-6)

2. ความรู้เกี่ยวกับเลขานุการ

ผู้ที่ประกอบอาชีพเลขานุการสิ่งแรกที่จะต้องคำนึงถึงก็คือ ต้องมีความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับเลขานุการ มีความเข้าใจในความหมายและความสำคัญของอาชีพเลขานุการ ตลอดจนขอบข่ายของงานเลขานุการที่จะต้องปฏิบัติเป็นอย่างดีก่อน และเมื่อออกไปประกอบอาชีพจริงก็จะสามารถปฏิบัติงานภายในขอบเขตของงานในหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบได้อย่างดีมีประสิทธิภาพ

เนื่องจากงานด้านเลขานุการเป็นงานที่มีความสำคัญต่อกระบวนการบริหารงานภายในองค์กรการไม่ว่าจะเป็นการดำเนินงานในระดับหน่วยงานย่อยภายในสำนักงาน องค์กรธุรกิจ องค์กรระดับชาติ และองค์กรระดับโลกก็ตาม งานด้านเลขานุการก็มีบทบาทที่สำคัญ ที่จะทำให้การบริหารงานของหน่วยงานต่าง ๆ ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวได้ ดังที่ อุษณีย์ ตูลาบตี (2536 : 9) ได้อ้างคำกล่าวซึ่งมีผู้เปรียบเปรยไว้ว่า “ถ้าเลขานุการทั่วโลกนัดหยุดงานพร้อม ๆ กันแล้ว ธุรกิจทุกอย่างก็ต้องหยุดชะงักตามไปด้วย” ซึ่งสอดคล้องกับ พงษ์ สุวรรณธาดา (ม.ป.ป. : 4) ที่กล่าวว่า “ตำแหน่งเลขานุการจึงมีอำนาจหลังบัลลังก์นั่นเอง”

2.1 ความหมายของเลขานุการ

คำว่า “เลขานุการ” ได้มีผู้ให้คำจำกัดความไว้มากมาย ดังนี้

พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530 (2530 : 477) ได้ให้ความหมายของ เลขานุการ ว่า หมายถึง ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับหนังสือตามที่ผู้ใหญ่สั่ง

ภรณ์ วิจิตรกุล (2537 : 1) เลขานุการ คือ ผู้ช่วยที่สำคัญ เป็นผู้ที่ช่วยประสานงานทั้งภายในและภายนอกบริษัทให้งานดำเนินไปโดยรวดเร็วและประสพผลดี เป็นผู้สร้างสัมพันธ์ภาพอันดีในบริษัท เป็นสื่อกลางระหว่างบริษัทและผู้มาติดต่อ เป็นภาพพจน์ของบริษัทและผู้บริหาร ช่วยรับเรื่องต่าง ๆ ที่จะเข้าไปถึงผู้บริหาร ช่วยแก้ปัญหาเฉพาะหน้าแทน และรับผิดชอบในหลาย ๆ เรื่องพร้อมทั้งให้ข้อมูลและคำปรึกษา

อุษณีย์ ตูลาบตี (2538 : 10-11) กล่าวถึงความหมายของเลขานุการไว้ว่า “เลขานุการ” เป็นคำสนธิมาจากคำว่า “เลข” สนธิกับ “อนุการ” ดังนั้น เลข+อนุการ รวมเป็นคำว่า “เลขานุการ” คำว่า “เลข” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 แปลว่า ลาย รอยเขียน ตัวอักษร การเขียน งานขีดเขียน ส่วนคำว่า “อนุการ” แปลว่า กระทำตาม การเอาอย่าง ฉะนั้นเมื่อรวมคำว่า “เลขานุการ” จึงมีความหมายว่า ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับหนังสือตามที่ผู้ใหญ่ (ผู้บังคับบัญชา) สั่ง หรืออาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า “เลขานุการ” คือ ผู้ช่วยผู้บริหาร ซึ่งมีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับการดำเนินงานสำนักงาน มีความสามารถที่จะรับผิดชอบโดยไม่ต้องมีการบังคับบัญชาโดยตรง เป็นผู้แสดงความสามารถในการคิดริเริ่ม รู้จักใช้ดุลยพินิจพิจารณา และทำการตัดสินใจภายในขอบเขตแห่งอำนาจของตน

ในภาษาอังกฤษคำว่า เลขานุการ คือ Secretary มาจากรากศัพท์ภาษาละตินว่า Secretum หรือ Secret (ความลับ) ตามศัพท์ เลขานุการ คือ ผู้รักษาความลับ การรักษาความลับเป็นคุณสมบัติที่สำคัญยิ่งของเลขานุการ (สมพงษ์ พุทธิเจริญ. ม.ป.ป. : 9) ฉะนั้น ผู้ที่จะทำงานในตำแหน่งเลขานุการก็ต้องเป็นบุคคลที่ได้รับการไว้วางใจให้เก็บความลับของนายจ้างและของสำนักงานได้ คำว่า “SECRETARY” เป็นที่รวมของอักษรย่อ 9 คำคือ

1. S = SENSE คือความมีสามัญสำนึกว่าสิ่งใดควรทำและไม่ควรทำ รู้จักรับผิดชอบในการทำงาน มีการตัดสินใจอย่างเด็ดขาด รวมทั้งการแต่งกายอย่าง

- ถูกต้องตามกาลเทศะ
2. E = EFFICIENCY คือความมีประสิทธิภาพในการทำงาน ในแต่ละบุคคลย่อมมี
สมรรถภาพ
มากน้อยแตกต่างกัน แต่อาจจะปรับปรุงให้มีสมรรถภาพเพิ่มขึ้นได้
โดยการปฏิบัติงาน และจากผลงานจะแสดงให้เห็นสมรรถภาพในการ
ทำงาน
3. C = COURAGE คือความกล้า กล้าทำงานโดยไม่กลัวว่าจะเกิดความผิด มีความมานะ
อดทนในการทำงาน
4. R = RESPONSIBILITY คือความรับผิดชอบ จะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการทำงานนั้น ๆ ด้วย
ตนเอง มิใช่จะรอให้ลูกน้องทำเสมอไป
5. E = ENERGY คือมีกำลังใจ และกำลังกายในการทำงาน ต้องรู้จักแบ่งเวลาทำงาน
และเวลาพักผ่อนให้ถูกต้อง
6. T = TECHNIQUE คือมีเทคนิคในการทำงาน เป็นผู้รู้จักดัดแปลงวิธีการทำงาน มีความ
คิดสร้างสรรค์ เทคนิคของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกันแต่อาจเลียนแบบ
กันได้เพื่อให้เทคนิคดีขึ้น
7. A = ACTIVE คือมีความคล่องแคล่วว่องไว ไม่เฉื่อยชาหมั่นศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ
เพิ่มเติมอยู่เสมอเพื่อให้ทันกับเทคโนโลยีที่มีมาอยู่ตลอดเวลา
8. R = RICH คือความเป็นผู้มีศีลธรรมสมบูรณ์ทางด้านจิตใจ เลขานุการที่ดีควรจะมี
ศีลธรรมและวัฒนธรรมที่ดี เพราะจะนำความเจริญรุ่งเรืองมาให้กับ
ตัวเลขานุการและสำนักงาน
9. Y = YOUTH คือ อยู่ในวัยหนุ่มสาว เพราะงานเลขานุการเป็นงานที่ต้องติดต่อกับ
บุคคลทั่วไป การอยู่ในวัยหนุ่มสาวทำให้มีความคล่องตัวแต่ไม่ได้
หมายความว่าคนสูงอายุจะเป็นเลขานุการไม่ได้ บางทีอาจจะต้องใช้
คนสูงอายุเพราะเขามีประสบการณ์การทำงานมากกว่า

จากคำจำกัดความดังกล่าวสรุปได้ว่า “เลขานุการ” หมายถึงผู้ช่วยงานผู้บริหาร ซึ่งจะต้องมีความรู้
ความชำนาญในงานสำนักงานเป็นอย่างดี มีความคิดริเริ่ม ความรับผิดชอบโดยไม่ต้องมีการควบคุมบังคับ
บัญชา และมีความสามารถในการตัดสินใจภายในขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ตลอดจน
เป็นสื่อกลางติดต่อประสานงานภายในและภายนอกสำนักงานเพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จด้วยดี

2.2 ความสำคัญและความจำเป็นของงานเลขานุการ

เนื่องจากเลขานุการจะต้องทำหน้าที่ในการแบ่งเบาภาระหน้าที่ในด้านต่าง ๆ ของผู้บริหาร
ตามที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้ผู้บริหารมีเวลาในการบริหารงานได้อย่างเต็มที่ อีกทั้งยังต้องปฏิบัติหน้าที่ใน
การ สั่งการขณะที่ผู้บังคับบัญชาไม่อยู่ เป็นผู้รับทราบนโยบายการดำเนินงานของกิจการ รู้ความลับของ
หน่วยงาน และเป็นทีไว้วางใจของผู้บริหารในการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ รวมถึงการติดต่อประสานงานทั้ง

หน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก ปัจจุบันในวงการธุรกิจ แพทย์ นักการเมือง นักการศึกษา ผู้สอน ศาสนา รัฐบุรุษ มหาเศรษฐี และหน่วยราชการต่าง ๆ ต่างเห็นถึงความสำคัญของเลขานุการ และความจำเป็นที่จะต้องมีการมีเลขานุการที่มีความสามารถไว้ช่วยงานในการให้ข้อมูล หรือรายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน เนื่องจาก ผู้บริหารมีภาระในการทำงานสำคัญ ๆ เช่น กำหนดนโยบายของบริษัท หรือหน่วยงาน เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าและประสบผลสำเร็จ ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องการผู้ที่มีความสามารถไว้วางใจได้มาช่วยงาน เพื่อแบ่งเบาภาระในการทำงาน โดยช่วยในงานต่าง ๆ ดำเนินไปได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้องตามที่ต้องการและปฏิบัติงานแทนได้ตามความเหมาะสมโดยที่ไม่ต้องสั่ง นอกจากนี้เลขานุการยังมีอิทธิพลในการทำงานของ ผู้บริหารทั้งทางตรงและทางอ้อม (ภรณ์ วิจิตรกุล. 2537 : 1) ดังที่ แอกนิวและคนอื่น ๆ (สุภาภรณ์ เลอเลิศฉวี. 2542 : 33-34) ได้กล่าวไว้ว่า งานเลขานุการเป็นงานที่มีความสำคัญ งานส่วนใหญ่เป็นงานที่ต้องเกี่ยวข้องกับคนอื่น เช่น ผู้บริหารของหน่วยงานของตนและหน่วยงานอื่น เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานย่อย ขณะเดียวกัน เป็นผู้ป้อนข้อมูลที่สำคัญให้แก่ผู้บริหาร และเลขานุการยังต้องสามารถดำเนินงานในสำนักงานหลายประเภท ที่ต้องใช้ความชำนาญทางด้านเทคนิค เพื่อให้งานดำเนินไปได้อย่างราบรื่น เลขานุการที่ดีจะต้องเป็นตัวแทนส่วนตัวของผู้บริหารด้วย ฉะนั้นในวงงานอาชีพต่าง ๆ ในปัจจุบันต้องพึงพาผู้ที่ทำงานด้านเลขานุการด้วยกันทั้งนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ตำแหน่งเลขานุการเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญและจำเป็นต่องานอาชีพทุกสาขา

ดังนั้น ผู้ที่ทำหน้าที่เลขานุการจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี และจะต้องมีคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่เลขานุการมักจะได้รับการยกย่องจากบุคคลทั่วไป และจะเห็นได้ว่างานอาชีพด้านเลขานุการนั้น เป็นงานที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างมากต่อการดำเนินงานในทุกวงการอาชีพที่จะขาดไม่ได้

2.3 ระดับและประเภทของเลขานุการ

กรมอาชีวศึกษา (2527:6) ได้แบ่งประเภทของเลขานุการออกเป็นลักษณะใหญ่ 2 ลักษณะ คือ

1. แบ่งตามหลักวิชาการ แบ่งประเภทเลขานุการออกเป็น 4 ประเภท คือ

1.1 เลขานุการประจำตำแหน่ง คือ เลขานุการที่องค์การแต่งตั้งโดยกำหนดอัตราเงินเดือน

และหน้าที่ไว้แน่นอนว่าเป็นเลขานุการขององค์การนั้นซึ่งเป็นตำแหน่งประจำ เช่น เลขานุการกรม เลขานุการบริษัท เลขานุการองค์การ เป็นต้น

1.2 เลขานุการประจำตัวบุคคล คือ บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากนักบริหารให้มาทำหน้าที่เลขานุการ นักบริหารจะเป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรง เช่น เลขานุการอธิบดี เลขานุการผู้จัดการ เป็นต้น

1.3 เลขานุการกิตติมศักดิ์ คือ เลขานุการที่ไม่มีเงินเดือนตอบแทน แต่เป็นตำแหน่งที่มีเกียรติเพราะได้รับเชิญให้เป็น หรือขอร้องเป็นพิเศษให้ทำหน้าที่เลขานุการ เพราะเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเป็นที่รู้จักในสังคม ส่วนมากมักจะเกี่ยวข้องกับลักษณะงานที่เป็นสาธารณะหรืองานสมาคมหรืองานสังคมสงเคราะห์ เช่น เลขานุการกิตติมศักดิ์กลุ่มเพิ่มผลผลิตรัฐวิสาหกิจ เป็นต้น ซึ่งเลขานุการประเภทนี้มักจะไม่ได้รับเงินค่าตอบแทนหรือเงินเดือนประจำ

1.4 เลขานุการพิเศษ คือ ผู้ที่มีตำแหน่งหน้าที่และได้รับเงินเดือนประจำอยู่แล้ว แต่ได้รับเชิญหรือแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เลขานุการชั่วคราวชั่วคราว เช่น เลขานุการในการประชุมสัมมนาหรือ

เลขานุการคณะผู้แทนไทย เลขานุการคณะกรรมการฯ เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่เมื่อภารกิจสิ้นสุดลง ตำแหน่งเลขานุการ ก็จะพ้นหน้าที่ไปด้วย

2. แบ่งตามคุณสมบัติ ในวงการธุรกิจได้แบ่งประเภทของเลขานุการ ตามคุณสมบัติและหน้าที่ที่รับผิดชอบได้เป็น 3 ประเภท คือ

2.1 เลขานุการบริหาร (Executive Secretary, Administrative Secretary)

2.2 เลขานุการอาวุโส (Senior Secretary) หรือเลขานุการส่วนตัว (Private or Personal Secretary)

2.3 เลขานุการระดับต้น (Junior Secretary) รวมถึง พนักงานชวเลข (Stenographer) และพนักงานพิมพ์ดีด (Typist)

หน้าที่ส่วนใหญ่ของเลขานุการทั้ง 3 ประเภทนี้ จะมีลักษณะงานที่คล้ายกันทางด้าน Technical Skill คือ จะต้องปฏิบัติหน้าที่หลักของเลขานุการได้ หน้าที่หลักคือ พิมพ์ดีด จดและแปลชวเลข จัดเก็บเอกสาร แต่ในส่วนของความรับผิดชอบในหน้าที่หลักจะแตกต่างกัน

สำหรับ กรแก้ว อัจฉาวัฒน์ (2537 : 13-14) ได้แบ่งระดับและประเภทของเลขานุการไว้ดังนี้

1. เลขานุการระดับสามัญ ได้แก่ เลขานุการสามัญ (Routine Secretary) เป็นเลขานุการที่ทำงานประจำวันตามปกติ หรือปฏิบัติงานทั่วไปในสำนักงาน ทำหน้าที่เลขานุการติดต่อสื่อสาร (Correspondence Secretary) คือ จัดพิมพ์เอกสารโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ มีทักษะระดับต้นในการปฏิบัติงานทั่วไปและงานประจำวันในสำนักงาน

2. เลขานุการระดับบริหาร ได้แก่

2.1 เลขานุการบริหาร (Executive Secretary or Administrative Secretary) เลขานุการองค์การ (Organization Secretary) หรือเลขานุการงานธุรกิจ (Business Secretary) เป็นเลขานุการที่ทำงานรับผิดชอบสูงกว่าเลขานุการสามัญ ต้องมีทักษะในการช่วยสนับสนุนงานของผู้บริหาร การวางแผนงาน ประสานงาน และปฏิบัติงานให้ดำเนินการตามนโยบายและโครงการต่าง ๆ ซึ่งอาจจะแบ่งตามลักษณะงานเฉพาะด้าน จึงเป็นเลขานุการที่ต้องมีความรู้ความเข้าใจในลักษณะงานเฉพาะด้านเป็นพิเศษ เช่น เลขานุการด้านการแพทย์ เลขานุการวิศวกรรม เลขานุการนักกฎหมาย เป็นต้น

2.2 เลขานุการส่วนตัว (Private Secretary) หรือเลขานุการประจำตำแหน่ง ทำหน้าที่ดูแลงานที่เป็นความลับส่วนตัวของผู้บังคับบัญชา ช่วยสนับสนุนงานด้านต่าง ๆ ของผู้ที่ไม่มีความรู้หรือมีภารกิจมากจนไม่สามารถทำงานได้เพียงคนเดียว เช่น เลขานุการผู้จัดการ เลขานุการรัฐมนตรี เลขานุการอธิบดี เลขานุการผู้อำนวยการ เป็นต้น เลขานุการส่วนตัวจึงเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง มีความสามารถในการวางแผนงาน ประสานงาน ประเมินผล สรุปและเสนอแนะงานต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนงานของผู้บังคับบัญชา และการตัดสินใจ

3. เลขานุการเฉพาะกิจ เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความชำนาญพิเศษ เป็นนักวิชาชีพที่มีความสามารถเฉพาะตัว แบ่งเป็นประเภทได้ดังนี้

3.1 เลขานุการกิตติมศักดิ์ เป็นเลขานุการที่ได้รับการแต่งตั้งโดยการขอรับรองหรือให้เกียรติเป็นพิเศษ เพราะมีความรู้ความสามารถดี มีชื่อเสียง มีเกียรติยศเป็นที่รู้จักในวงการสังคมทั่วไป

3.2 เลขานุการพิเศษ เป็นเลขานุการที่มีความรู้พิเศษ ซึ่งมีมติที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นว่าสมควรให้ดำรงตำแหน่งเพียงชั่วคราวชั่วคราว เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจก็พ้นตำแหน่ง

จะเห็นได้ว่า ไม่ว่าจะแบ่งประเภทของเลขานุการในลักษณะของงานที่รับผิดชอบ หรือแบ่งตามคุณสมบัติก็ตาม วิธีการแบ่งประเภทของเลขานุการก็ไม่แตกต่างกัน เพราะจะแบ่งประเภทตามภาระหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานของเลขานุการนั่นเอง

2.4 คุณลักษณะของเลขานุการ

ผู้ที่ทำหน้าที่เลขานุการควรเป็นผู้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ เพราะการทำหน้าที่เลขานุการเป็นภารกิจที่ต้องสัมพันธ์กับผู้บริหารและบุคคลอื่นตลอดเวลา ซึ่งต้องมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานจึงต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ คุณลักษณะพื้นฐานของเลขานุการที่ดีจะต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้ (ทรงสมร คชเลิศ. 2543 : 9 ; อ้างอิงจาก กมล ชูทรัพย์ และ เสถียร เหลืองอร่าม. 2517 : 166)

1. มีบุคลิกลักษณะดี (Personality)
2. มีความรู้ในวิชาเทคนิคเกี่ยวกับงานเลขานุการ (Secretarial Technique)
3. มีพื้นความรู้ในงานสำนักงาน (General Background)
4. ผ่านการฝึกหัดงานจนเกิดความชำนาญ (Apprenticeship)

นอกเหนือจากคุณลักษณะพื้นฐานดังกล่าวแล้ว เลขานุการในสังคมสารสนเทศจะต้องสามารถปฏิบัติงานได้ทุกสิ่งทุกอย่างตามที่ผู้บริหารคาดหวัง เพราะผลงานที่ได้หมายถึงการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพของเลขานุการ และย่อมจะส่งผลถึงภาพพจน์ของเลขานุการเอง

จากการสัมมนาทางวิชาการของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เรื่อง “เลขานุการยุคธุรกิจไร้พรมแดน” (ทรงสมร คชเลิศ. 2543 : 10 -11 ; อ้างอิงจาก หทัยกร พันธุ์งาม. 2537 : 17-18) ได้สรุปความคิดเห็นของ อมรรัตน์ เจริญชัย, บัญชา กัตติยสุวรรณ และวรินทร์ กันทะรส ไว้ดังนี้

ตามทัศนะของ อมรรัตน์ เจริญชัย ได้กล่าวถึง เลขานุการที่ต้องการในตลาดแรงงาน ดังนี้

1. มีการตัดสินใจที่ดีในการทำงาน รวมทั้งกำหนดตารางเวลาให้ผู้บริหารและตนเอง
2. มีมนุษยสัมพันธ์ มีน้ำใจที่จะช่วยเหลือ รู้จักปฏิเสธอย่างนุ่มนวลหากปฏิบัติไม่ได้
3. สามารถใช้เครื่องใช้สำนักงานได้ทุกประเภท ทุกรุ่น เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ดีด
4. มีความรู้รอบตัวเรื่องข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ สามารถหาแหล่งข้อมูลเพื่อบริการแก่บุคคลทั่วไปได้
5. มีการสื่อสารในด้านการเขียน การพูดได้เป็นอย่างดีและมีความสามารถทางด้านภาษาด้วย

บัญชา กัตติยสุวรรณ ได้แสดงทัศนะของผู้บริหารว่า คุณลักษณะของเลขานุการควรประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ด้าน ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของงาน (Job Objective) ประกอบด้วย
 - 1.1 มีความสามารถในด้านเอกสาร พิมพ์งานและใช้เครื่องใช้สำนักงานได้ทุกประเภท
 - 1.2 สามารถบันทึกการประชุมได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน

1.3 แบ่งเบาภาระในงานประจำวันของผู้บริหารได้

2. ทักษะในงาน (Job Skill) ประกอบด้วย

2.1 เลขานุการจะต้องสามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้ทุกระดับ ทุกฝ่าย

2.2 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

2.3 สามารถทำการตัดสินใจแทนผู้บริหารได้ภายในขอบเขต รวมถึงการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

2.4 มีความอดทนในการฟังคำอุปสรรค เลขานุการจะต้องมีความอดทน มีปฏิภาณไหวพริบในการปฏิบัติงาน

2.5 มีความสามารถในการต่อรองกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหาร ในกรณีที่มีปัญหาเกิดขึ้น

2.6 สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ เพราะงานเลขานุการเป็นงานที่มีความกดดันสูง จึงควรมีความอดกลั้นมาก ๆ

2.7 มีความสามารถในการพูด รวมถึงการใช้ภาษาที่ถูกต้องเหมาะสม

3. ทักษะในด้านวิชาการ (Technical Skill) ประกอบด้วย

3.1 ต้องรู้จักใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น คอมพิวเตอร์

3.2 ต้องใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (Software) ที่เป็นที่ยอมรับในขณะนั้น

3.3 มีความสามารถในการใช้ภาษาโดยจะต้องระมัดระวังในเรื่องรายละเอียดตัวสะกดเช่นรายนามลูกค้า และเนื้อหาในการติดต่อจะต้องถูกต้อง

3.4 การสร้างสรรค์ เลขานุการเปรียบเสมือนแม่บ้าน ต้องมีระบบในการทำงานให้ทันสมัยรวมถึงการจัดตกแต่งห้องทำงานให้น่าอยู่

3.5 การแต่งกายที่สะอาด มีเสน่ห์ รู้จักยิ้มแย้มแจ่มใส เนื่องจากเลขานุการเปรียบเสมือนหน้าตาขององค์กร

3.6 สามารถเรียงลำดับความสำคัญของงานว่ามีความสำคัญ หรือความเร่งด่วนมาก ควรจัดทำก่อนโดยไม่ต้องรอกถามผู้บริหาร

3.7 มีมนุษยสัมพันธ์ระหว่างองค์กรและลูกค้า

สำหรับ วรพันธ์ กันทะรส ได้แสดงทักษะของผู้บริหารว่า คุณลักษณะของเลขานุการที่นายจ้างคาดหวังไว้ ดังนี้

1. Knowledge	มีความรู้ในงานเลขานุการ เช่น สามารถร่างจดหมายโต้ตอบได้
2. Experience	ควรมีประสบการณ์ในการทำงานเพื่อให้เก่งคน เก่งงานและเก่งเงิน
3. presentation	มีไมตรีจิต รู้จักยิ้ม มีความโอปอ้อมอารี
4. Leadership	มีบุคลิกความเป็นผู้นำ
5. Personality	บุคลิกภาพและท่าทางที่สง่างาม ทั้งการนั่ง ยืน เดิน
6. Phychology	สามารถใช้จิตวิทยาในการโน้มน้าวผู้ร่วมงานเพื่อขอความร่วมมือ
7. Decision Making	สามารถตัดสินใจโดยไม่ต้องถามผู้บริหารในทุกเรื่อง

8. Computer เลขานุการ เปรียบเสมือนเครื่องคอมพิวเตอร์ ที่จะต้องเป็นผู้รวบรวม ข้อมูลเมื่อผู้บริหารต้องการทราบ และสามารถใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ได้ เป็นอย่างดี
9. Reporting เลขานุการควรรายงานถึงผลงาน เมื่อปฏิบัติเรียบร้อยแล้ว เพื่อให้ ผู้บริหารทราบถึงความก้าวหน้าในงานที่ได้มอบหมาย
10. Communication มีการติดต่อสื่อสารที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน ลูกค้าและบุคคลทั่วไป

จากการสัมมนาเรื่อง “Dynamic Secretary Seminar” ของสมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย (THAILAND MANAGEMENT ASSOCIATION) โดย สมิต สัจฉกร ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของเลขานุการว่า มีความเห็นหลากหลายในเรื่องคุณสมบัติส่วนตัวของเลขานุการ ซึ่งขึ้นอยู่กับทัศนคติและรสนิยมที่มีอยู่ต่างกัน ออกไป แต่ส่วนใหญ่มักมีความเห็นพ้องต้องกันในคุณสมบัติหลัก ๆ ที่นำไปสู่ความสำเร็จในหน้าที่งาน เลขานุการ ดังนี้

1. มีบุคลิกลักษณะที่ดี เลขานุการจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพดี มีลักษณะการเดิน ยืน พูด การ แสดงกิริยาท่าทาง รวมทั้งลักษณะที่ปรากฏให้เห็นแต่แรกพบจะต้องสื่อความรู้สึกที่ดี น่าเชื่อถือ การแต่งกาย ก็เป็นข้อพิจารณาที่สำคัญสำหรับเลขานุการ แต่งกายอย่างไรจึงจะสวยงาม และดูสง่างามถูกกาลเทศะ อย่างไรก็ตามควรแต่งกายให้สุภาพไว้เป็นหลัก
2. มีทัศนคติที่เหมาะสม เลขานุการต้องเป็นผู้มีความคิด ความเชื่อและความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเฉพาะไปในทางที่ดีเพื่อที่จะไม่มีอคติลำเอียงต่อบุคคลใดหรือการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด โดยทั่วไปแล้ว เลขานุการต้องมีทัศนคติที่เป็นกลางต้องมีทัศนคติที่ดีต่อนาย จึงจะสามารถร่วมงานเป็นทีมกับนายได้ การที่ เลขานุการมีทัศนคติต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างไร ย่อมมีผลต่อความสัมพันธ์ของนายต่อบุคคลนั้นด้วยเสมอ จึงควรมีทัศนคติในทางที่ดีไว้ในเบื้องต้น
3. มีรสนิยมถูกสมัย เลขานุการเป็นผู้ที่ต้องทำงานติดต่อกับบุคคลต่าง ๆ มากหน้าหลายตา ควรปรับ ตนเองให้มีรสนิยมถูกสมัย โดยที่ไม่ล้ำสมัยและไม่ล้าสมัย ย่อมจะช่วยให้การติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลใน ที่ทำงานเดียวกันและบุคคลภายนอกที่มาติดต่อได้รับผลดีจากการที่เป็นผู้มีรสนิยม ทั้งนี้มีได้หมายถึงว่า จะเป็นผู้มีรสนิยมตามแฟชั่น ทั้งในการแต่งกายและการปฏิบัติตัว แต่ควรรู้ว่าอะไรควรและไม่ควร นับเป็นสิ่ง ที่สำคัญอย่างยิ่ง
4. มีความมั่นใจในตนเอง เลขานุการต้องเป็นผู้มีความเชื่อมั่นในตนเอง แต่ต้องรู้จักจำกัดของตน ว่าทำอะไรได้แค่ไหน ต้องรอบรู้ การเป็นผู้มีความมั่นใจในตนเองจะช่วยให้สามารถตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ โดยไม่ต้องรอถามนายไปทุกเรื่อง โดยทั่วไปแล้วการตัดสินใจในหน้าที่ประจำจะต้องทำด้วยตนเอง
5. มีความขยันหมั่นเพียร ไม่ว่าจะเลขานุการจะเป็นผู้ที่มีความสามารถ และความเข้มแข็งเพียงใด ก็ตามจะต้องรู้จักขยันหมั่นเพียรทั้งต่อนายของตนและผู้ซึ่งสมควรได้รับการยกย่องการจะ
6. มีความซื่อสัตย์และรักษาความลับ โดยจรรยาบรรณของวิชาชีพเลขานุการ จะต้องมีคุณสมบัติ ซื่อสัตย์จงรักภักดีต่อนาย ต่องานและองค์กรที่ตนทำงานอยู่ ประการสำคัญจะต้องเก็บรักษาความลับไว้กับตนแต่เพียง ผู้เดียว การรักษาความลับเป็นหัวใจของการปฏิบัติงานของเลขานุการ เพราะเลขานุการทำงานใกล้ชิดกับนาย เก็บรักษาข้อมูลสำคัญ ๆ ให้นาย มีโอกาสได้ยินได้ฟังการติดต่อ การให้ความเห็น การวินิจฉัย สั่งการและการ

อนุมัติเรื่องราวต่าง ๆ ของนาย ความลับในงานบางครั้งหากถูกเปิดเผย จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ธุรกิจอย่างเหลือคณานับ

7. มีความรับผิดชอบสูง เลขานุการนับเป็นบุคคลซึ่งทำงานเคียงข้างกับนาย ดังนั้นความรับผิดชอบใด ๆ ของนาย ก็จะมีส่วนถือเป็นความรับผิดชอบของเลขานุการด้วยเสมอ ความรับผิดชอบสูงหรือต่ำ เป็นเครื่องแสดงถึงค่าของงาน เลขานุการที่มีความรับผิดชอบสูงย่อมจะได้รับการพิจารณาว่า มีค่าของงานสูงด้วย ความรับผิดชอบที่สำคัญยิ่งก็คือ การทำงานในหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงทันเวลา

8. มีวินัย ในการทำงานทุกหน้าที่และทุกอาชีพ สิ่งสำคัญอย่างยิ่งคือความมีวินัย วินัยนั้นเป็นเรื่องที่ไม่จำเป็นต้องมีใครมาบังคับ คนเราอาจมีวินัยในตนเองได้ ถ้าเรารู้ว่าอะไรถูกอะไรผิด อะไรควรอะไรไม่ควร และเราทำในสิ่งที่ถูกต้องละเว้นการทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ก็ถือว่าเป็นผู้มีวินัยความมีวินัยเริ่มจากการมาทำงานให้ตรงเวลาและไม่กลับก่อนเวลาอันควรแม้จะมีนายอยู่ด้วยหรือไม่ก็ตาม เพราะโดยหน้าที่ของเลขานุการแล้วจะต้องมาก่อนนายมาถึงและกลับทีหลังนาย เพื่อจะตรวจสอบดูแลงานที่ค้างอยู่ให้เรียบร้อย

9. มีความฉลาดไหวพริบดี เลขานุการต้องเป็นผู้ที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด และมีไหวพริบแก้ไขปัญหาในการทำงาน รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาในเรื่องทั่ว ๆ ไปให้แก่กันได้ ความฉลาดเป็นคุณสมบัติที่จำเป็นของทุกอาชีพ แต่สำหรับเลขานุการจะต้องมีความฉลาด รู้เท่าทันคน และมีปฏิภาณว่องไวเพื่อที่จะสามารถรับมือมอบหมายงานและดำเนินงานแทนนายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

10. มีความจำดี โดยหน้าที่แล้วเลขานุการจะต้องเป็นศูนย์ความจำให้แก่นาย เพื่อที่นายจะได้ใช้ความคิดเพื่อการตัดสินใจมากกว่าที่จะต้องคอยจดจำเรื่องราวต่าง ๆ บางครั้งนายอาจมีเรื่องที่จะต้องพิจารณาตัดสินใจหลายเรื่องพร้อม ๆ กัน นายอาจมีความสับสนในเรื่องราวต่าง ๆ เพราะภาวะกดดันจากบุคคลหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น นายย่อมต้องการพึ่งความจำของเลขานุการ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาตัดสินใจรวมทั้งเลขานุการมีหน้าที่คอยเตือนนัดหมายของนายและเตือนนายให้ทำสิ่งต่าง ๆ เมื่อถึงเวลา

11. มีความละเอียดรอบคอบ การทำงานหลายเรื่องในเวลาอันจำกัด อาจทำให้เลขานุการตกหล่นในเรื่องต่าง ๆ ที่ต้องเร่งทำให้แล้วเสร็จ แม้กระนั้นเลขานุการจะต้องมีความละเอียดรอบคอบ เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายต่องาน บางครั้งอาจจะต้องทำงานอย่างรีบเร่งแข่งกับเวลา เลขานุการก็ต้องช่วยตรวจสอบรายละเอียดเรื่องที่จะช่วยเหลืองานของนายให้สำเร็จด้วยดี จึงต้องมีความละเอียดรอบคอบอย่างมาก

12. มีการสื่อสารชัดเจน เลขานุการจะต้องติดต่อสื่อสารด้วยการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียนอยู่เป็นประจำ การแสดงออกก็ปฏิกิริยาเป็นส่วนหนึ่งที่จะสื่อความหมายกับผู้มาติดต่อ ไม่ว่าจะด้วยสีหน้า แววตา หรือท่าทางใด ๆ ก็ตาม การจัดสถานที่ทำงานก็เป็นการสื่อสารให้รู้ว่า เป็นผู้ที่มีระเบียบมากน้อยเพียงใดหรือมีรสนิยมเพียงใด การใช้สัญลักษณ์หรือสัญญาณต่าง ๆ ล้วนแต่เป็นการสื่อสารต่อผู้ที่มาติดต่อด้วยทั้งสิ้น เพื่อไม่ให้เกิดการสื่อสารเกิดการผิดพลาด เลขานุการต้องมีการสื่อสารที่ชัดเจน

13. มีความคิดสร้างสรรค์ เลขานุการที่ทำงานประจำจนหมดเวลาไปกับงานแต่ละวัน มักจะเคยชินกับการทำงานที่เป็นกิจวัตร อย่างไรก็ตามควรเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ คำนึงถึงการที่จะทำให้อะไรดีขึ้นได้ประโยชน์ยิ่งขึ้น สะดวกและปลอดภัยมากขึ้น ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่จะช่วยทำให้งานของนายได้รับผลสำเร็จเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ

14. มีอารมณ์แจ่มใส ในแต่ละวันเลขานุการจะมีงานต้องทำมากมาย และล้าแล้วแต่สร้างความกดดันให้มีความเครียดทางอารมณ์ แต่เลขานุการจะต้องสามารถปรับตนเองให้สามารถควบคุมอารมณ์ได้ โดยฝึกให้มีอารมณ์แจ่มใสเท่าที่จะเป็นไปได้ ยังมีอารมณ์ขันได้ก็ยิ่งดี เพราะนอกจากจะลดความเครียดให้แก่ตนเอง ยังจะช่วยให้มีการมองโลกและชีวิตในทางที่ดีมากยิ่งขึ้น

15. มีความฉับไว นายทุกคนต้องการเลขานุการที่สามารถทำงานให้ทันอกทันใจ มีความคล่องแคล่วในการเคลื่อนไหวและการปฏิบัติงาน ข้อควรระวังคือ อย่างคล่องจนผิดมนุษย์ เพราะอาจเป็นผลในทางลบ ทำให้คนอื่นขาดความเชื่อถือได้

16. มีความเข้มแข็งอดทน งานเลขานุการแม้มีใช้งานที่ต้องใช้กำลังกายแต่เป็นงานหนักในทางความคิดและการใช้สติปัญญา รวมทั้งต้องหมกมุ่นอยู่กับงานของนาย เลขานุการจึงต้องเป็นผู้มีความเข้มแข็ง อดทนต่อสภาวะกดดันของงาน ทั้งจากงานโดยตรงและจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้รวมถึงจะต้องมีความอดทนกับต่อสิ่งที่ไม่ปรารถนาจะพบเห็นหรือได้ยินได้ฟัง

17. มีความเสียสละอุทิศงาน โดยลักษณะของงาน ย่อมเป็นที่ทราบโดยทั่วไปว่า เลขานุการจะต้องมาก่อนและกลับทีหลังนาย รับภาระหน้าที่ของนายมาดำเนินการ เหมือนกับเป็นผู้ปิดทองหลังพระ จึงต้องมีความเสียสละ รวมทั้งการอุทิศเวลา อุทิศกำลังความคิด และกำลังกายให้กับงานอย่างมิรู้เหน็ดเหนื่อย

18. มีมนุษยสัมพันธ์และรู้จักวางตนเหมาะสม เลขานุการจะต้องมีความสัมพันธ์ติดต่อกับบุคคลต่าง ๆ ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม การสร้างความพอใจให้แก่ผู้ที่ติดต่อหรือร่วมงานด้วย ก่อให้เกิดความร่วมมือขึ้น เลขานุการจึงต้องรู้จักสร้างความเข้าใจกับบุคคลต่าง ๆ และประการสำคัญ เลขานุการจะต้องรู้จักวางตนให้เหมาะสม ไม่มากหรือน้อยเกินไป

19. มีความรู้ในงานแม่นยำ การที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้ดีจะต้องมีความรู้ในงานเพียงพอแก่การปฏิบัติงานให้เกิดผลได้เป็นอย่างดี เลขานุการควรจะต้องรู้อย่างแม่นยำว่างานใดจะต้องปฏิบัติอย่างไร เพื่อมิให้มีข้อผิดพลาดในการปฏิบัติหน้าที่ ความรู้ในงานจะเป็นเครื่องช่วยให้มีความเชื่อมั่นทำให้ผู้อื่นให้การยอมรับ

20. มีความรู้ทั่วไป เลขานุการนอกจากจะปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้ช่วยของนายในงานประจำ ยังอาจต้องให้ความเห็นหรือข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่องานแก่นาย รวมทั้งการจัดเตรียมข้อมูล หรือเตรียมร่างคำกล่าวคำให้สัมภาษณ์ในโอกาสต่าง ๆ เลขานุการจึงต้องมีความรู้ทั่วไปดี เพราะถ้ามีความแคบเฉพาะงานย่อมไม่สามารถจะตอบสนองความต้องการในงานอื่น ๆ ของนายได้

สรุปได้ว่า อาชีพเลขานุการ เป็นอาชีพที่มีลักษณะงานที่เกี่ยวข้องกับงานในหน่วยงานทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานราชการ องค์การรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานในภาคธุรกิจเอกชน ต่างก็มีความจำเป็นที่จะต้องมีการคอยช่วยปฏิบัติภารกิจในด้านต่าง ๆ ให้บังเกิดผลสำเร็จด้วยดี ดังนั้นบุคคลที่จะประกอบอาชีพเลขานุการจะต้องได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมและพัฒนาให้บุคคลนั้นมีความเหมาะสมในงานด้านเลขานุการ เพื่อสนองความต้องการของสังคมและตลาดแรงงานได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพสูงสุด

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะในการเลือกเรียนหรืออาชีพ

ทักษะในการเลือกเรียนหรืออาชีพ

เชิร์ทเซอร์ (สุรพล ดนตรีสวัสดิ์. 2536 : 21-22 ; อ้างอิงจาก Shertzer. 1985 : 305; *Career Planning Freedom to Choose*) ได้เสนอแนะว่า ปัจจัยในการเลือกอาชีพประกอบด้วยหลัก 3 ประการคือ

1. ความรู้เกี่ยวกับตนเอง (Self-Knowledge) ประกอบด้วย

- 4.1 ลักษณะการตัดสินใจ
- 4.2 ทักษะคิด และความเชื่อถือ
- 4.3 ความสนใจ
- 4.4 ความสามารถและทักษะ

- 4.5 ค่านิยม
 - 4.6 ช่วงชีวิต
 - 4.7 วิธีชีวิต
2. ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ (Career Information) ประกอบด้วย
 - 2.1 โครงสร้างของงาน
 - 2.2 แนวโน้มการจ้างงาน
 - 2.3 สถานะทางเศรษฐกิจของอาชีพ
 - 2.4 ความเชื่อเกี่ยวกับอาชีพนั้น
 - 2.5 โอกาสการฝึกอบรม
 3. บุคคลอื่นที่มีความสำคัญ (Significant Others) ประกอบด้วย
 - 3.1 ค่านิยมและบทบาททางครอบครัว
 - 3.2 ระดับของเศรษฐกิจและสังคม
 - 3.3 ความคาดหวัง และความรู้สึกของบุคคลอื่น
 - 3.4 แผนในอนาคต ได้แก่ การแต่งงาน
 - 3.5 แผนอื่น ๆ ได้แก่ อาชีพคู่สมรส การเงิน

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า ทักษะในการเลือกเรียนหรืออาชีพ เป็นความคิดเห็น ความรู้สึก ความเชื่อของแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในสถานการณ์นั้น และเราจะทราบได้ก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นได้แสดงพฤติกรรม หรือกระทำต่อสิ่งนั้นด้วยความพอใจ หรือไม่พอใจของแต่ละบุคคล สำหรับทักษะในการเลือกเรียน กลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ เป็นความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนใช้ประกอบการตัดสินใจเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ รู้ว่าตนเองต้องการอะไร รวมทั้งองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เป็นเหตุผลผลักดันให้แสดงพฤติกรรมซึ่งเป็นการกระทำตามความคิด หรือค่านิยมออกมาเพื่อสนองตอบความต้องการของตนเอง

3.1 ด้านตนเอง

การที่บุคคลจะตัดสินใจเลือกอาชีพใดอาชีพหนึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญในชีวิต เพราะหากบุคคลสามารถเลือกอาชีพที่ถูกต้อง เหมาะสมกับคุณลักษณะของตนเองแล้ว ย่อมส่งผลถึงความสำเร็จของหน้าที่การงาน ทั้งนี้บุคคลจะต้องมีเป้าหมายในการประกอบอาชีพ การศึกษาเป็นการปูพื้นฐานของงานอาชีพ การเลือกเรียนสาขาอาชีพใด ๆ จึงเป็นการเลือกเรียนสาขาอาชีพที่ผู้เรียนคาดหวังว่าจะยึดเป็นอาชีพต่อไปในอนาคต ดังนั้น ผลของการตัดสินใจเลือกเรียนจะนำไปสู่เป้าหมายและความสำเร็จในชีวิตของผู้เรียน จำเป็นต้องอาศัยทฤษฎี ดังนี้

ทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของวิลเลียมสัน (Williamson's Traits and Factors Theory)

ทฤษฎีนี้มีหลักการว่าบุคคลใช้วิจารณญาณตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยอาศัยหลักวิเคราะห์ตนเอง และวิเคราะห์อาชีพประกอบกัน ซึ่งมีความเชื่อว่า อาชีพของบุคคลมิใช่การลองผิดลองถูก แต่ต้องใช้ความคิดในการพิเคราะห์เคราะห์อย่างดี ทฤษฎีนี้มีรากฐานมาจากแนวคิดของจิตวิทยาความแตกต่างระหว่างบุคคลและจิตวิทยาประยุกต์ที่กล่าวว่า แต่ละบุคคลประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญหลายประการ เช่น ความสามารถ

ความถนัด เซอร์วิญญา ความสนใจ ค่านิยม ความต้องการ และบุคลิกภาพ สำหรับการเลือกอาชีพบุคคลจะเลือกอาชีพโดยพิจารณาตามหลักการเลือกอาชีพของทฤษฎีนี้ คือ (ลักขณา สรีวัฒน์. 2543 : 68-69)

1. การวิเคราะห์ตนเอง โดยบุคคลจะวิเคราะห์คุณสมบัติต่าง ๆ และองค์ประกอบของตนเอง เช่น ความสามารถ ความสนใจ ความถนัด ความก้าวหน้าและขีดจำกัดของตน

2. การวิเคราะห์อาชีพ โดยบุคคลจะแสวงหาความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชีพ มีความรู้ความเข้าใจถึงความต้องการของงาน ลักษณะของงานอาชีพ เงื่อนไขในการประสบความสำเร็จในอาชีพ ความต้องการของตลาดแรงงานเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ รายได้ ความมั่นคงและโอกาสก้าวหน้าในอาชีพ

3. การใช้วิจารณ์ญาณในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยมองความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและอาชีพได้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริง โดยวิเคราะห์ความเป็นจริงทั้งสองประกอบกันเพื่อเลือกอาชีพที่เหมาะสมที่สุด ทฤษฎีนี้ได้มีการศึกษาลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ สรุปได้ดังนี้

1. ความถนัดและสติปัญญา มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ นอกจากนั้นยังเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จและความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพด้วย

2. ความสนใจ เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพและจะมีอิทธิพลต่อการที่เขาคือมีความบากบั่นในการประกอบอาชีพนั้นมากน้อยเพียงใด

3. ค่านิยม ค่านิยมของบุคคลที่มีต่ออาชีพมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ

4. บุคคลแวดล้อม เป็นต้นว่าพ่อแม่ ญาติ ครูอาจารย์ นักแนะแนว ล้วนมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของบุคคล เช่น เด็กบางคนอาจเลือกอาชีพตามเพื่อนสนิทของตน

5. สัมฤทธิ์ผลในการเรียนมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ โดยที่บุคคลที่มีผลการเรียนดีในแขนงวิชาใด มักเลือกอาชีพในแขนงนั้น และบุคคลที่มีสัมฤทธิ์ผลในการเรียนโดยทั่วไปในเกณฑ์ดี มีแนวโน้มที่จะเลือกอาชีพในระดับวิชาชีพ

6. ครอบครัว มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของบุคคล ลูกบางคนจะเลือกอาชีพตามอาชีพของพ่อแม่ และสถานะเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวจะมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของเด็กด้วย

7. บุคลิกภาพและการปรับตัว มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ บุคคลที่มีบุคลิกลักษณะแตกต่างกัน มีแนวโน้มที่จะเลือกอาชีพต่างกันตามความเหมาะสมกับบุคลิกภาพของตน ส่วนการปรับตัวมีอิทธิพลคือ ถ้าเด็กมีปัญหาในการปรับตัวจะเลือกอาชีพได้ช้ากว่าเด็กที่ปรับตัวได้ดี

8. ถิ่นที่อยู่และค่านิยมในชุมชน จะสังเกตได้ว่าคนไทยในชนบทมักจะนิยมให้บุตรหลานเลือกอาชีพครู พยาบาล ทหาร เพราะถือว่าเป็นอาชีพที่น่ายกย่อง

นอกจากนี้วิลเลียมสันยังเห็นว่า แต่ละบุคคลต่างประกอบด้วยแบบแผนของความสามารถหรือศักยภาพ หรือลักษณะเฉพาะตัวซึ่งจะสัมพันธ์กับงานเฉพาะอย่าง บุคคลนั้นต้องการ นอกจากนี้บุคคลแต่ละคนต่างต้องการที่จะรู้จักลักษณะและองค์ประกอบของบุคลิกภาพของตน เพื่อจะได้ใช้ลักษณะและองค์ประกอบดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ

จากหลักการสำคัญของทฤษฎีสรุปได้ว่า อาชีพที่บุคคลเลือกจะต้องเป็นอาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถของบุคคลนั้น และตอบสนองความต้องการของบุคคลนั้นได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้ บุคคลจะต้องพิจารณาเกี่ยวกับคุณลักษณะของตนเองที่มีอยู่อย่างถาวร ลักษณะของอาชีพที่ตนสนใจ ตลอดจนองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีผลผลักดันให้บุคคลกระทำหรือแสดงพฤติกรรมบางอย่างใดอย่างหนึ่งออกมา

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์ (Holland's Theory Vocational Choice)

เจ. เอส. ฮอลแลนด์ มีแนวความคิดว่า แบบฉบับของพฤติกรรมหรือบุคลิกภาพ มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ โดยมีหลักการว่า บุคคลจะเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตน และได้แบ่งบุคลิกภาพของบุคคลซึ่งสอดคล้องกับอาชีพต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางการเลือกอาชีพของบุคคลดังนี้

1. บุคคลที่ชอบกิจกรรมที่ต้องใช้พลังกำลังและเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับรูปธรรม หรือกิจกรรมที่ไม่ซับซ้อน (The Motoric Orientation) เป็นบุคคลที่พยายามหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่ต้องสนทนา หรือสังคมกับบุคคลอื่น มักชอบงานด้านกลไกกรรม เทคนิค ช่าง
2. บุคคลที่ชอบกิจกรรมที่ต้องใช้ความคิด การแก้ปัญหา มีลักษณะเป็นนักวิชาการ (The Intellectual Orientation) มักจะสนใจอาชีพในด้านวิทยาศาสตร์ การคำนวณ อาชีพที่ต้องศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ
3. บุคคลที่ชอบสังคมกับบุคคลอื่น ชอบแสดงตัว รื่นเรีง ชอบการสนทนา (The Social Orientation) มักสนใจอาชีพที่บริการสังคม เช่น นักสังคมสงเคราะห์
4. บุคคลที่ชอบทำตามระเบียบแบบแผน เป็นคนประณีตและยึดประเพณีนิยม ไม่ค่อยยืดหยุ่น (The Conforming Orientation) มักชอบทำงานที่มีระเบียบแบบแผน เช่น งานด้านสารบรรณ เลขานุการ
5. บุคคลที่มีลักษณะเป็นผู้นำ ชอบชักจูงผู้อื่น ชอบมีอำนาจ ชอบแสดงตัว มีความเชื่อมั่นในตนเอง (The Persuasive Orientation) มักชอบอาชีพที่ตนเองได้แสดงลักษณะของตน เช่น นักธุรกิจโฆษณา
6. บุคคลที่ชอบความงามรักศิลปะมีความเป็นตัวของตัวเองสูง มักทำตามใจปรารถนา (The Esthetic Orientation) จะเลือกอาชีพด้านศิลปะ เช่น ศิลปิน นักประพันธ์

จากทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์สรุปได้ว่า การที่บุคคลเข้าใจและรู้จักลักษณะบุคลิกภาพของตนเองอย่างชัดเจน ทำให้การตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลเหมาะสม และตอบสนองความต้องการของตนเองตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ได้มากที่สุด

นอกจากสาระสำคัญของทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของวิลเลียมสันและทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์แล้ว ยังมีนักแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ตลอดจนนักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเลือกอาชีพไว้ว่า การรู้จักตนเองก่อนการเลือกอาชีพนั้น ควรจะต้องพิจารณาถึงภูมิหลังของตนเองที่รู้สึกประทับใจ ความชอบของเราตรงกับลักษณะการทำงานของอาชีพประเภทใด ลักษณะบุคลิกภาพทางอารมณ์เป็นแบบใด มีความสัมพันธ์กับงานที่ต้องการทำมากแค่ไหน ตลอดจนความสามารถพิเศษเฉพาะด้านใดบ้าง มีความถนัดด้านใดบ้าง (ทัศนาศ. 2538 : 43 ; อ้างอิงจาก พรรณี เกษกมล. 2531 : 25-3131; *รู้จักตนเองก่อนเลือกอาชีพ*, วารสารแนะแนว ฉบับที่ 115 กุมภาพันธ์ – มีนาคม 2531) สำหรับด้านการศึกษาในทัศนะของวิจิตร ศรีสะอ้าน (สุภาภรณ์ เลอเลิศวนิชย์. 2542 : 17 ; อ้างอิงจาก วิจิตร ศรีสะอ้าน. 2532 : 8; *ปลัดทรวงแนะแนวสอบเอ็นทรานซ์ปี 2533 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ*) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสาขาวิชาใดได้อย่างเหมาะสมนั้น สิ่งที่ต้องคำนึงคือ ต้องรู้จักตนเองเกี่ยวกับบุคลิกภาพ นิสัย สติปัญญา สุขภาพ ลักษณะทางกาย เป้าหมายในชีวิต ในส่วนของผู้ที่ศึกษาในนั้น ควรที่จะตระหนักและยอมรับถึงความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวเองให้มากที่สุด เพื่อจะได้นำมาประกอบในการตัดสินใจที่จะศึกษาต่อในแต่ละระดับอย่างเหมาะสม กล่าวคือต้องมองตนเองอย่างรู้จักและเข้าใจโลกเกี่ยวกับตน โดยบุคคลจะต้องรู้จักวิเคราะห์ สำรวจตนเอง และพิจารณาลักษณะรวม ๆ ของตนทุกแง่มุมจนเกิดความเข้าใจ และรู้ในข้อดีหรือข้อบกพร่องอย่างแท้จริงเกี่ยวกับลักษณะและคุณสมบัติทั้งทางร่างกายและจิตใจ ได้แก่ รูปร่าง หน้าตา กิริยาท่าทาง การแสดงออก อารมณ์ น้ำเสียง การพูดจา ไหวพริบ ความเชื่อมั่น รวมทั้งจะต้องรู้จักทักษะ ความสามารถพิเศษ ความถนัดที่แท้จริง ทัศนคติ ความสนใจและค่านิยมของตัวเอง

สติปัญญาความสามารถในการคิดค้นหาเหตุผล วิเคราะห์ สังเคราะห์และสื่อความหมาย หรือแสดงออกให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างทะลุปรุโปร่ง ซึ่งอาจจะดูได้จากผลการเรียนที่ผ่านมาโดยไม่เข้าข้างตนเองจนเกินไป ประการต่อมาจะต้องพิจารณาถึงสุขภาพอนามัยและลักษณะทางร่างกาย ซึ่งได้แก่ ความแข็งแรง อ่อนแอ โรคประจำตัว ความสูง น้ำหนัก ความผิดปกติของสายตา หรือความพิการในอวัยวะบางส่วนของร่างกาย จะเห็นได้ว่าใน บางสาขาวิชาได้มีการกำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติเฉพาะของผู้ที่ศึกษาไว้ เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาอุปสรรคในการศึกษาและในการประกอบอาชีพต่อไปในอนาคต นอกจากนี้นักเรียนนักศึกษาควรวางแผนชีวิตเพื่อไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ อันเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้รู้ว่านักเรียนนักศึกษาต้องการทำอะไรกับชีวิตตนเอง จะไปไหนและจะไปได้อย่างไร ซึ่งการวางแผนชีวิตดังกล่าวจะต้องอยู่บนรากฐานของความเป็นจริงของแต่ละบุคคล และประการสุดท้ายที่ต้องพิจารณาก็คือ สภาพทางเศรษฐกิจของตนเองและครอบครัว เนื่องจากการศึกษา ในระดับนี้มุ่งเน้นทางด้านวิชาชีพเฉพาะด้าน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้จ่ายในการศึกษาเป็น จำนวนมากจึงควรตระหนักในเรื่องนี้ด้วย (กองบริการการศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. 2532 : 5)

จากสาระสำคัญสรุปได้ว่า การที่บุคคลเลือกประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่ง ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล ว่ามีความเหมาะสมกับอาชีพที่ตนเองเลือกและเป็นอาชีพที่ตอบสนองความต้องการของตนเองมากที่สุด ดังนั้นทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะและบุคลิกภาพของนักเรียน ว่านักเรียนมีความสนใจ ความถนัดที่แท้จริง ความสามารถ สติปัญญา อุปนิสัย สุขภาพร่างกาย เป้าหมายชีวิตของตนเองที่ต้องการเหมาะสมกับอาชีพที่ตนเองเลือกมากที่สุด

3.2 ด้านลักษณะงานอาชีพ

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอปพ็อค (Hoppock's Composite Theory)

แนวคิดทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอปพ็อค (ทัศนฯ ณ สงขลา. 2538 : 41-42) กล่าวถึงความต้องการของบุคคลและความสำคัญของ ข้อสนเทศเกี่ยวกับบุคคลและสิ่งแวดล้อมว่า เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการเลือกอาชีพและพัฒนาอาชีพ โดยมีหลักการที่สำคัญในการเลือกอาชีพ ดังนี้

1. บุคคลจะเลือกอาชีพเพื่อสนองความต้องการของตนเองและความต้องการประการหนึ่งคือ ความต้องการที่จะปฏิบัติตามค่านิยมของตนเอง
2. อาชีพที่บุคคลเลือก มักจะเป็นอาชีพที่บุคคลเชื่อว่าจะสนองความต้องการขั้นสูงสุดของบุคคลนั้นได้ดีที่สุด
3. ความต้องการของบุคคลมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ ซึ่งความต้องการที่ว่านี้อาจชัดเจนในบางคน แต่บางคนอาจคลุมเครือ ไม่ว่าบุคคลจะรับรู้ความต้องการของตนเองได้ชัดเจนหรือไม่เพียงใด ความต้องการดังกล่าวก็มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ
4. พัฒนาการทางอาชีพเริ่มเกิดขึ้นเมื่อบุคคลตระหนักเป็นครั้งแรกว่า มีอาชีพบางชนิดสามารถช่วยให้เขาได้รับความพึงพอใจ และสนองความต้องการของเขาได้
5. พัฒนาการทางอาชีพ และกระบวนการเลือกอาชีพ ของบุคคลจะก้าวหน้า ถ้าบุคคลสามารถคาดคะเนอาชีพที่จะเลือกว่าจะสนองความต้องการของตนเองได้ดีเพียงใด ความสามารถในการคาดคะเนนั้นจะขึ้นอยู่กับความรู้เกี่ยวกับตนเอง ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ และความสามารถที่จะวินิจฉัยวิเคราะห์ได้กระจ่างชัด

6. การเข้าใจตนเองมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ เพราะช่วยให้บุคคลตระหนักว่า เขาต้องการอะไร จากอาชีพ และเขามีคุณสมบัติอะไรที่เหมาะสมกับอาชีพนั้นบ้าง เช่น ความสามารถ ความถนัด เป็นต้น

7. ข้อเสนอแนะทางอาชีพจะมีผลต่อการเลือกอาชีพ เพราะข้อมูลเหล่านั้นจะช่วยประกอบการพิจารณา ทำให้การตัดสินใจของบุคคลตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริงมากขึ้น

8. ความพึงพอใจในงานหรืออาชีพ ขึ้นอยู่กับงานที่บุคคลได้ทำนั้นสนองความต้องการภาพที่บุคคล คาดหวังมากน้อยเพียงใด และระดับความพึงพอใจจะพิจารณาได้จากอัตราส่วนของความต้องการที่ได้รับการตอบสนอง และความต้องการที่คาดหวังจะได้รับการตอบสนอง

9. ความพึงพอใจจากการทำงาน มิได้หมายถึงเฉพาะสิ่งที่บุคคลได้รับในปัจจุบันเท่านั้น อาจเป็นสิ่งที่เขาหวังว่างานนั้นจะเป็นบันไดไปสู่ตำแหน่งหรืองานใหม่ในอนาคตที่ดีกว่าก็เป็นได้

10. การเลือกอาชีพของบุคคลจะเปลี่ยนแปลงได้เสมอ ถ้าบุคคลนั้นเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ จะสนองความต้องการของเขาได้ดีกว่า

แนวคิดทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอพพอคสรุปได้ว่า การเลือกอาชีพจะตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคลได้มากที่สุด จะต้องพิจารณาถึงพื้นฐานความเป็นจริงของตนเอง ประกอบกับข้อมูลทางอาชีพว่า มีความเหมาะสมตรงกับความต้องการของตนเองเพียงใด ตนเองมีคุณสมบัติอะไรที่เหมาะสมกับอาชีพนั้น ลักษณะของงานอาชีพนั้นเป็นอย่างไร

ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของกินซ์เบิร์ก (Ginzberg's Theories of Vocational Development)

กินซ์เบิร์ก (ลักษณะ สรวิวัฒน์. 2543 : 73-74) ได้ศึกษาพัฒนาการที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของบุคคล โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างกลุ่มหนึ่งแล้วตั้งเป็นทฤษฎีขึ้นมา และกล่าวถึงการเลือกอาชีพว่าเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตั้งแต่เกิดจนตายไม่ใช่เป็นการตัดสินใจเพียงครั้งเดียวแต่ละขั้นตอนของกระบวนการ มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางอายุของแต่ละคนซึ่งกาลเวลาเหล่านี้จะไม่ย้อนกลับไปอีก ดังนั้นเมื่อตัดสินใจไปแล้วจะกลับหลังไม่ได้ การเลือกเป็นกระบวนการที่มุ่งไปสู่กาลข้างหน้า และจบลงด้วยการผสมกลมกลืนระหว่างความสนใจ ความต้องการของตนเองกับความเป็นจริงในโลก ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเลือกตามทฤษฎีของกินซ์เบิร์ก ประกอบด้วยหลักที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. การเลือกอาชีพเป็นกระบวนการพัฒนาที่เกิดขึ้นโดยใช้เวลาเกินกว่า 10 ปีขึ้นไป
2. กระบวนการนี้ไม่มีการย้อนกลับ
3. กระบวนการเลือกอาชีพสำเร็จได้ด้วยการประสานระหว่างความสนใจ ความสามารถ ค่านิยม และความเป็นจริงของสภาพแวดล้อม

4. กระบวนการเลือกอาชีพครอบคลุมระยะต่าง ๆ ที่สำคัญดังต่อไปนี้ คือ

4.1 ระยะเวลาเพื่อฝัน (the fantasy period) บุคคลที่อยู่ในระยะนี้ คือวัยเด็กตอนต้น วัยนี้จะมีการพิจารณาการเลือกอาชีพอย่างคร่าว ๆ ขาดเหตุผลที่สมควร และขาดรากฐานของความเป็นจริง ดังนั้นการเลือกอาชีพในระยะนี้จึงเป็นการสะท้อนให้เห็นการเลือกอาชีพตามอุดมคติซึ่งได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม

4.2 ระยะเวลาพิจารณาอาชีพ (the tentative period) เริ่มเมื่ออายุ 11 ปี ถึง 17 ปี ระยะนี้บุคคลจะเริ่มมีความรู้สึกและยอมรับว่าตนเองสนใจและชอบทำกิจกรรมบางประเภท จนกระทั่งในที่สุดก็จะเริ่มจัดระบบความคิดเกี่ยวกับเรื่องอาชีพ ความสามารถทางอาชีพและคุณค่าทางอาชีพให้เหมาะสมกับตนเอง การพิจารณาอาชีพในระยะนี้แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนย่อย ๆ ดังนี้

4.2.1 ชั้นเกิดความสนใจ (interest stage) ระหว่างอายุ 11 ปี ถึง 12 ปี เป็นชั้นที่เด็กเริ่มมีความรู้สึกว่าเขาสนใจบางสิ่งบางอย่างมากกว่าสิ่งอื่น ๆ

4.2.2 ชั้นคำนึงถึงความสามารถ (capacity stage) ระหว่างอายุ 12 ปี ถึง 14 ปี เด็กจะเริ่มคำนึงถึงความสามารถ โดยการประเมินตนเองว่า สามารถทำอะไรได้ดีกว่าผู้อื่นบ้าง

4.2.3 ชั้นคำนึงถึงค่านิยม (value stage) ระหว่างอายุ 15 ปี ถึง 16 ปี เป็นชั้นที่เริ่มเข้าใจค่านิยมของตนเองและของสังคม

4.2.4 ชั้นของการเปลี่ยนแปลง (transition stage) ระหว่างอายุ 17 ปี ถึง 18 ปี เด็กจะมีความเข้าใจตัวเองดีพอสมควร รู้ว่าตัวเองต้องการอะไร อยากทำอะไร และสามารถทำอะไรได้บ้าง แต่ยังไม่เป็นการตัดสินใจที่แน่นอน

4.3 ระยะเวลาเป็นจริง (the realistic period) บุคคลที่มีอายุระหว่าง 17 ปี ถึงวัยผู้ใหญ่ โดยแบ่งเป็นขั้นตอน ดังนี้

4.3.1 ชั้นการสำรวจ (exploration stage) เป็นระยะที่มีความกระตือรือร้นที่จะสร้างความสมบูรณ์ให้กับการเลือกอาชีพของตน โดยการประเมินจากประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพในลักษณะที่เป็นจริง

4.3.2 ชั้นการตัดสินใจแน่นอน (crystallization stage) เมื่อบุคคลมีประสบการณ์และการประเมินผล ก็จะทำให้เขาอยู่ในระยะของการก่อเป็นรูปเป็นร่างในด้านอาชีพที่ชัดเจน

4.3.3 ชั้นการระบุรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะของอาชีพ (specification stage) บุคคลเริ่มให้ความสนใจกับตำแหน่งหน้าที่ต่าง ๆ ของงานอาชีพ จะมีการระบุและเลือกอาชีพในที่สุด หากอาชีพใดไม่เป็นที่พอใจก็อาจจะเปลี่ยนโดยการไต่หาความรู้ใหม่เฉพาะอาชีพอีกต่อไป

กินซ์เบิร์กเชื่อว่า กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้น จะเกิดควบคู่ไปกับชีวิตการทำงานของคน และถ้าการเลือกอาชีพในช่วงต้นของชีวิต ไม่นำไปสู่ความพึงพอใจในการทำงาน บุคคลอาจเลือกอาชีพใหม่ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับตัวแปรหลายด้าน เช่น ความรับผิดชอบต่อครอบครัว โอกาสความก้าวหน้า หรือความกดดันอื่น ๆ จากสิ่งแวดล้อม

ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของกินซ์เบิร์ก กล่าวได้ว่า การเลือกอาชีพเป็นการตัดสินใจที่เกิดจากการสะสมประสบการณ์ที่คนเราได้สะสมมา ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยที่สามารถตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพได้ การที่คนเราเลือกประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่งนั้น จะต้องมีความสัมพันธ์ หรือองค์ประกอบที่เหมาะสมกับอาชีพที่บุคคลมีต่ออาชีพที่ตนเลือก เนื่องจากอาชีพแต่ละอาชีพมีความต้องการคนที่มีคุณสมบัติที่แตกต่างกัน จึงทำให้คนเราต้องเลือกประกอบอาชีพที่แตกต่างกันออกไป

นอกจากทฤษฎีดังกล่าวแล้วยังมีนักวิชาการและนักแนะแนวการศึกษาและอาชีพได้เสนอหลักการหรือแนวทางในการเลือกอาชีพไว้ดังที่ สรวง สุทธิเลิศอรุณ (ทัศน ฅ สงขลา. 2538 : 44-45) ได้ให้ข้อคิดในการตัดสินใจเลือกเรียนว่า นอกจากจะพิจารณาถึงองค์ประกอบด้านตนเองแล้ว ควรพิจารณาองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมด้านอาชีพ นักเรียนจะต้องเข้าใจประเภทและลักษณะงานอาชีพ คุณสมบัติของผู้ที่จะประกอบอาชีพ รายได้ สวัสดิการ ผลตอบแทนอื่น ๆ และโอกาสก้าวหน้าเป็นอย่างไร ตลอดจนด้านตลาดอาชีพ นักเรียนควรรหาข้อมูลว่าสภาพปัจจุบันและอนาคต ตลาดต้องการหรือกำลังขาดแคลนผู้ที่ประกอบอาชีพอะไรบ้าง สอดคล้องกับพัฒนาการทางอาชีพของนวลศิริ เปาโรหิตย์ (สุภาภรณ์ เลอเลิศวิชัย. 2542 : 19-20) ได้กล่าวว่า “การรู้จักตนเอง แม้จะจำเป็นในการวางแผนอาชีพ แต่ถ้าไม่มีข้อมูลทางด้านอาชีพมาประกอบการพิจารณาแล้ว การตัดสินใจเข้าสู่อาชีพใดแทบจะเป็นไปไม่ได้เลย ดังนั้นข้อมูลด้านอาชีพจึงเป็นหัวใจสำคัญของการพิจารณาประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพในอนาคต” การมองอาชีพอย่างรู้จักโลกของอาชีพ

ที่จะศึกษานั้น อาจกล่าวได้ว่า การตัดสินใจจะเลือกอาชีพอะไรดีนั้น เริ่มก่อตัวมาจากประสบการณ์ในวัยเด็ก และค่อย ๆ พัฒนาขึ้นมาเรื่อย ๆ ไม่ใช่การแนะนำอาชีพเมื่อจะสำเร็จการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งเท่านั้น และก่อนที่บุคคลจะตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสาขาวิชาใด เขาจะต้องตัดสินใจแล้วว่า จะเลือกประกอบอาชีพใด และก่อนที่จะตัดสินใจเลือกอาชีพนั้น ๆ ก็จะต้องสำรวจศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการทำงาน ความก้าวหน้า แนวโน้มตลาดแรงงาน ความต้องการกำลังคนทั้งในปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งสำรวจว่าอาชีพนั้น ตรงกับความต้องการและบุคลิกภาพของเขามากที่สุดเสียก่อน (กองบริการการศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. 2532 : 6) จะเห็นได้ว่าข้อมูลด้านอาชีพที่หลากหลายจะช่วยให้นักเรียนสามารถเลือกวิชาเรียนได้ตรงตามความถนัดของตนเอง นอกจากนั้นทำให้เข้าใจถึงลักษณะของอาชีพ วิธีการประกอบอาชีพ ความยากง่ายของอาชีพ สิ่งที่น่าสนใจในแต่ละอาชีพ และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างราบรื่น รู้แนวทางในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติสุข (วิวัฒนา พัทธราวิช. 2531 : 197) อย่างไรก็ตามสภาพการทำงานในปัจจุบัน มีการแข่งขันกันสูง เนื่องจากจำนวนหน่วยงานกับคนทำงานไม่สมดุลกัน หน่วยงานต่าง ๆ จึงมีโอกาที่จะ คัดเลือก บุคคลที่มีประสิทธิภาพในการทำงานสูงจะมีความมั่นคงในการทำงานมากกว่าคนที่มีประสิทธิภาพ ในการทำงานต่ำกว่า ดังนั้น บุคคลที่ได้รับการศึกษาหรือฝึกฝนอาชีพในแขนงที่เหมาะสมกับตนเองย่อม มีโอกาสได้รับเลือกเข้าทำงานมากกว่า และมีแนวโน้มที่จะทำงานได้เจริญรุ่งเรืองต่อไป

สรุปได้ว่าในการเลือกอาชีพนั้น นอกจากจะต้องพิจารณาคณะลักษณะของตนเองแล้ว สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือนักเรียนจะต้องมีการวางแผนที่ดี การวางแผนการเรียนต่อเพื่อการประกอบอาชีพที่เหมาะสม โดยเน้นเรื่องการศึกษาข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับลักษณะงานอาชีพต่าง ๆ ทำความเข้าใจอย่างแท้จริงในแต่ละอาชีพ ซึ่งจำเป็นจะต้องพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบเกี่ยวกับลักษณะของอาชีพที่นักเรียนเลือก ความต้องการของตลาดแรงงาน คุณลักษณะผู้ที่จะประกอบอาชีพนั้น การใช้เวลา ทุนทรัพย์ในการประกอบอาชีพ วิธีการประกอบอาชีพ ความยากง่ายของอาชีพ การประสบความสำเร็จและความก้าวหน้าในอาชีพ

3.3 ด้านสังคมแวดล้อม

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของไคร์ท์ (Trait – Factor Theory)

ไคร์ท์ (สวางจิตร์ พัทธมณีปกรณ์. 2541 : 22-23 ; อ้างอิงจาก Crites. 1969 : 90; *Vocational Psychology*) ได้กล่าวถึงแนวคิดที่สำคัญเกี่ยวกับการเลือกอาชีพว่า การเลือกอาชีพนั้นขึ้นอยู่กับพื้นฐานของความเป็นจริงมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าบุคคลคิดว่าเขาจะประกอบอาชีพอะไร การที่บุคคลมีความประสงค์หรืออยากจะทำอาชีพอะไร หมายถึงบุคคลมีความชอบในอาชีพนั้น และความต้องการของบุคคลจะได้รับการตอบสนองและมีความเป็นจริงมากกว่าเมื่อบุคคลมีความสนใจในอาชีพนั้น อย่างไรก็ตามลักษณะทั่วไปของการเลือกอาชีพ ไคร์ท์ได้เสนอแนวความคิดว่าเมื่อเกิดการเลือกอาชีพนั้น (วิระพล เวชยางกูร. 2542 : 14-15)

1. บุคคลจะต้องมีอาชีพที่จะเลือกสองอาชีพหรือมากกว่านั้น ถ้าบุคคลไม่มีทางเลือก การเลือกอาชีพจะเกิดขึ้นไม่ได้
2. แรงกระตุ้นในการเลือกอาชีพ ได้แก่ ความคาดหวังของสังคมว่า “ทุกคนควรทำงาน”
3. บุคคลจะต้องมีอิสระในการประกอบอาชีพที่เขาเลือก ถ้าเขาถูกจำกัดในการประกอบอาชีพ เขาจะไม่สามารถเลือกอาชีพได้

ลักษณะทั่วไปของการเลือกอาชีพของไคร์ท์ กล่าวไว้ดังนี้

1. การเลือกอาชีพ เป็นพฤติกรรมที่เป็นระบบ มิใช่พฤติกรรมที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ แต่บุคคลจะมีการเลือกอาชีพที่แตกต่างกัน

2. การเลือกอาชีพมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับตัวแปรต่าง ๆ เช่น

2.1 ตัวแปรสิ่งเร้า (Stimulus Variable) ได้แก่

2.1.1 วัฒนธรรม มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ แต่ผลของวัฒนธรรมที่มีการเลือกอาชีพไม่เป็นแบบแผนเดียวกัน เพราะยังไม่เกี่ยวข้องกับระดับชั้นต่าง ๆ ในสังคมอีกด้วย

2.1.2 ระดับชั้นทางสังคมมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพ เช่นวัฒนธรรม เซอร์วิชัน

2.1.3 เชื้อชาติมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ

2.1.4 พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ พบว่า การเลือกอาชีพระหว่างชนบทและในเมือง มีความแตกต่างกัน

2.1.5 ชุมชน เพื่อนและจรรยาบรรณในกลุ่มอาชีพ ยังสรุปแน่ชัดไม่ได้ว่ามีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ

2.1.6 ครอบครัว อาชีพของบิดา และการเลือกอาชีพมีความสัมพันธ์กัน

2.1.7 โรงเรียน ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของประสบการณ์ในการศึกษากับการเลือกอาชีพยังมีจำกัด แต่มีข้อเสนอแนะว่า โรงเรียนอาจจะเป็นตัวกลางที่สำคัญในการเลือกอาชีพ

ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของซูเปอร์ (Super's Theory of Vocational Development)

ซูเปอร์ (ไพเราะ เอี่ยมสุรีย์. 2538 : 25 ; อ้างอิงจาก Super. 1957; *Theory of Vocational Development*) ได้เสนอทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ โดยนำเอาความรู้ด้านจิตวิทยาพัฒนาการ (developmental psychology) และทฤษฎีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเอง (Self Concept Theory) มาประมวลไว้ด้วยกัน ดังนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (individual differences) เนื่องจากบุคคลมีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านความสามารถ ความสนใจและบุคลิกภาพ ดังนั้นการเลือกอาชีพจึงต้องคำนึงถึงความแตกต่างเหล่านี้ด้วย

2. ความสามารถหลาย ๆ อย่างในตัวบุคคล (multipotentiality) แต่ละบุคคลจะมีความสามารถเฉพาะตัวในการที่จะทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้ประสบความสำเร็จ หรือพอใจในงานอย่างใดอย่างหนึ่งได้

3. แต่ละอาชีพจะประกอบด้วยบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และบุคลิกภาพเฉพาะลงไป หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งอาจมีความเหมาะสมสำหรับหลายอาชีพหรืออาชีพหนึ่ง ๆ ก็อาจเหมาะสมสำหรับคนหลายประเภทก็ได้

4. การเลียนแบบบทบาทของบุคคลต่าง ๆ บุคคลส่วนมากจะเลียนแบบบิดา มารดา หรือบุคคลอื่นในด้านการประกอบอาชีพ โดยเฉพาะเด็กวัยรุ่นจะสนใจและเลียนแบบจากอาชีพของผู้ใหญ่

5. กระบวนการและความต่อเนื่องในการตัดสินใจเลือกอาชีพ (Continuity of adjustment) การที่บุคคลจะเลือกอาชีพอะไรนั้น การตัดสินใจเลือกอาชีพจะต้องเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง สถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่บุคคลอาศัยอยู่ หรือที่ทำงาน ความชอบ ความสามารถ ความสนใจในอาชีพ ตลอดจนทัศนคติย่อมเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลาและประสบการณ์ ดังนั้นการตัดสินใจก็ต้องเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง

6. ช่วงชีวิต (life stage) กระบวนการเลือกอาชีพเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องตามช่วงชีวิตของบุคคล ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน สำหรับขั้นของการสำรวจ (Exploration stage) ซึ่งมีอายุระหว่าง 14 ปี ถึง 25 ปี เป็นระยะที่บุคคลพยายามทำความเข้าใจตนเองและโลกของอาชีพ

7. องค์ประกอบของรูปแบบอาชีพ (career patterns) ได้แก่ ระดับความสูงต่ำของอาชีพ บุคลิกภาพ ความสามารถทางสติปัญญา โอกาสตลอดจนความคิดในการเปลี่ยนแปลงงาน

8. การพัฒนาอาชีพควรได้รับการแนะแนวทาง (development can be guided) การพัฒนาทุกช่วงชีวิตของบุคคลควรได้รับการแนะแนวทางให้ถูกต้อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาอาชีพอย่างเหมาะสม โดยการให้ทดลองฝึกงานบ้างตามสมควรแก่โอกาส

9. การพัฒนาอาชีพ เป็นผลของการปะทะสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม โดยสิ่งแวดล้อมที่กล่าวถึงคือการอบรมเลี้ยงดูจากบ้าน การได้รับการศึกษาจากโรงเรียนและสังคม ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ช่วยแปลความหมายของข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ ตลอดจนการทดลองวางแผนเกี่ยวกับอาชีพ ทำให้เกิดความเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้

10. ความไม่มั่นคงของรูปแบบอาชีพ รูปแบบอาชีพนั้น จะขึ้นอยู่กับระดับเศรษฐกิจของบิดามารดา สติปัญญา ความสามารถ ความสนใจ ตลอดจนบุคลิกภาพของบุคคล

11. ความพึงพอใจในการทำงานนั้นขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างบุคคล ตำแหน่งและบทบาทของบุคคล ซึ่งบุคคลจะพึงพอใจในงาน ถ้างานนั้นไปได้กับวิถีชีวิต ความสามารถ และบทบาทที่เขาต้องการ ระดับของความพอใจขึ้นอยู่กับระดับของการพัฒนาของบุคคล

12. งานคือ วิถีทางของชีวิต (work is the way of life) บุคคลที่พึงพอใจในงานและวิถีชีวิตของตนเองนั้นย่อมเป็นบุคคลที่ได้ค้นพบทาง ได้แสดงความสามารถ ความสนใจ และค่านิยมของตนเอง สามารถกระทำได้ตามบทบาทที่ตนได้เลือกไว้แล้ว

โดยสรุปแล้ว ทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกอาชีพได้ชี้ให้เห็นว่า การเลือกอาชีพใดอาชีพหนึ่งของแต่ละบุคคลก็เพื่อเป็นหลักประกันของชีวิต การเลือกอาชีพของบุคคลเป็นกระบวนการที่มีพัฒนาการอย่างเป็นขั้นตอน อาชีพก่อให้เกิดผลตอบแทนอันเป็นปัจจัยที่จำเป็นสำหรับการดำรงอยู่และความมั่นคงของชีวิต บุคคลจึงต้องวางแผนในการเลือกอาชีพ ต้องเข้าใจตนเองและลักษณะอาชีพ ตลอดจนใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับคุณลักษณะของตนเองให้มากที่สุด

นอกจากนี้ เฮอร์และเครเมอร์ (สว้างจิตร์ พัชรมณีปกรณ์. 2541 : 23 ; อ้างอิงจาก Herr and Cramer. 1979 : 281-282; *Career Guidance Through the Life Span*) ได้จำแนกองค์ประกอบซึ่งมีอิทธิพลต่อการเลือกเรียนหรือเลือกอาชีพของบุคคล ไว้ดังนี้

1. องค์ประกอบภายใน เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับตนเอง หรือความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากภายในตัวบุคคล

2. องค์ประกอบภายนอก เป็นอิทธิพลจากสภาพแวดล้อม หรือสิ่งเร้าภายนอกมากระตุ้น แบ่งเป็น

2.1 องค์ประกอบเกี่ยวกับโอกาส ได้แก่โอกาสทางการศึกษา ขอบเขตในการประกอบอาชีพ ข้อบังคับของหลักสูตร คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ และโอกาสในการประกอบอาชีพ

2.2 องค์ประกอบเกี่ยวกับสังคมแวดล้อม ได้แก่ ครอบครัว เพื่อน ครู บุคคลที่เคารพรัก และรูปแบบของการศึกษา และลักษณะอาชีพในสังคม วัชร ทรัพย์มี (สุภาภรณ์ เลอเลิศวิชัย. 2542 : 28 ; อ้างอิงจาก วัชร ทรัพย์มี. ม.ป.ป. : 17-18; *การแนะแนวอาชีพ*) กล่าวว่าองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือก

อาชีพ ตามทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล ได้แก่ สถิติปัญญา ความสนใจ ความถนัด ค่านิยมในอาชีพ บุคคลแวดล้อม เช่น พ่อแม่ เพื่อน อาจารย์ ครอบครัว การปรับตัวและถิ่นที่อยู่อาศัย เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้ประสบผลสำเร็จในการเลือกอาชีพ และมีความก้าวหน้าในอาชีพ สำหรับ สุขุข มีอินทร์เกิด และ มะเตือ เสมาทอง (ทัศนาศ ณ สงขลา. 2538 : 45-48) ได้ให้แนวคิดและแนวทางในการเลือกแผนการเรียนไว้ ซึ่งสุขุข มีอินทร์เกิด กล่าวว่า การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อวิชางานอาชีพนั้น มักจะได้รับอิทธิพลจากความปรารถนาของบิดามารดา ฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจ ประสบการณ์ ระดับการยกย่องในวิชาชีพนั้น ๆ และโอกาสที่มองเห็นได้ในอนาคต ส่วนมะเตือ เสมาทอง ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเลือกแผนการเรียนไว้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพราะแผนการเรียนจะเป็นตัวกำหนดอาชีพ ในอนาคต โดยได้ให้แนวทางในการเลือก ว่า จะต้องตั้งเป้าหมายชีวิตว่าต้องการอะไร จะประกอบอาชีพอะไรในอนาคต แล้วศึกษาข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับแผนการเรียนทั้งหมดที่จัดในโรงเรียน ตลอดจนจนศึกษา สิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เช่น ความถนัด ความสามารถ ความสนใจ สถิติปัญญา ลักษณะนิสัย อารมณ์ บุคลิกภาพ สุขภาพ ลักษณะร่างกาย สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ความต้องการของผู้ปกครอง จากนั้นจึงนำข้อมูล ข้างต้นมาพิจารณาความสอดคล้องทุกด้านก่อนตัดสินใจ โดยอาจขอคำปรึกษาจากครูแนะแนว ครูที่ปรึกษาหรือผู้ปกครอง

จะเห็นได้ว่า การเลือกประกอบอาชีพของแต่ละบุคคลในอนาคตนั้น มาจากพื้นฐานความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับอาชีพที่บุคคลสนใจ และสภาพสังคมแวดล้อมของแต่ละบุคคลที่มีส่วนผลักดันให้บุคคลนั้นเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับความต้องการของตนเองมากที่สุด ทั้งนี้บุคคลจะต้องมองเห็นได้ถึงโอกาสทางอาชีพที่ตนเลือกอย่างชัดเจนทั้งความก้าวหน้า ความสำเร็จ ความมั่นคง เกียรติยศ ชื่อเสียง และการยอมรับจากสังคม

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

ไชยสิทธิ์ ไกรคุณาศัย (2532 : 202) ศึกษาความต้องการในการเลือกศึกษาวิชาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า นักเรียนที่เลือกเรียนวิชาชีพจะเลือกศึกษาต่อตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจในวิชาชีพด้วยตนเอง จิราวัลย์ มนต์กันภัย (2533 : 127) ศึกษาเหตุผลในการศึกษาต่อของนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนมี เหตุผลในการเข้าศึกษาต่อตามความถนัดและความสนใจอยู่ในระดับมาก สุรพล ดนตรีสวัสดิ์ (2536 : 38-48) ศึกษาการสำรวจความสนใจในการเลือกศึกษาต่อสายสามัญหรือสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษา 5 จังหวัดภาคกลางตอนล่างติดอ่าวไทย พบว่า ด้านทัศนคติของนักเรียนที่เลือกเรียนต่อ สายสามัญและสายอาชีพ จะคำนึงถึงความถนัด และความสนใจในแผนการเรียนมากที่สุด ทัศนาศ ณ สงขลา (2538 : 149-150) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกศึกษาต่อสายอาชีพประเภทวิชาคหกรรม ของผู้ปกครองและนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ พบว่า เหตุผลที่นักเรียนเห็นด้วยมากที่สุดคือ เรื่องการเลือกเรียนอาชีพตามความสมัครใจของตนเอง สำหรับ ชาญวิทย์ กลิ่นเลขา (2539 : 54-55) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนอาชีวศึกษาในโรงเรียน มัธยมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนมาก ตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพโดยการตัดสินใจด้วยตนเอง และพิจารณาถึงความถนัด ความสนใจ เหตุผลส่วนตัวว่ามีความถนัดและสนใจในประเภทวิชาชีพที่เลือก สุภา

ภรณ์ เลอเลิศวณิชย์ (2542 : 98-99) ศึกษาการเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรม อาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพโดยพิจารณาองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเองอยู่ในระดับมาก ด้วยเหตุผลคือ มีความสนใจในลักษณะงานอาชีพ และ สุพรรณิ เสาวดี (2543 : 90-92) ศึกษาเหตุผลเหตุจูงใจในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการบัญชี ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี พบว่า ด้านความถนัดและความสนใจ เป็นเหตุผลเหตุจูงใจในระดับมากที่สุด นักเรียนเลือกเรียนนอกจากนี้ สุรพล ดนตรีสวัสดิ์ (2536 : 54-56) ได้ศึกษาการสำรวจความสนใจในการเลือกศึกษาต่อสายสามัญหรือสายอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษา 5 จังหวัดภาคกลางตอนล่าง ดิดอ่าวไทย ในด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ พบว่านักเรียนเลือกเรียนต่อสายอาชีพมากกว่าสายสามัญเนื่องจากนักเรียนมีความเข้าใจในโลกของงานอาชีพ ความเหมาะสมของตนเองเกี่ยวกับวิชาชีพและอาชีพในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทศนา ณ สงขลา (2538 : 151) พบว่า ด้านความรู้ในงานอาชีพที่นักเรียนเลือกเรียน นักเรียนมีความคิดเห็นต่อด้านนี้อยู่ในระดับมาก และ สุภาภรณ์ เลอเลิศวณิชย์ (2542 : 107-108) ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ นักเรียนมีเหตุผลในการเลือกเรียนอยู่ในระดับมาก เพราะเป็นอาชีพที่มีโอกาสหางานทำได้ง่าย รองลงมาคือเป็นอาชีพที่มีรายได้สูง นอกจากนี้ เสริมศรี อัครพุดพิพันธ์ (2531 : 93) ได้ศึกษาถึงเป้าประสงค์ของชีวิตนักศึกษาปริญญาตรี คณะ ศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา พบว่า บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดเป้าประสงค์ แห่งชีวิตคือ ตัวของนักศึกษาเอง บิดามารดา ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ เพื่อน และคนรัก ตามลำดับ เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ จิราวัลย์ มนต์กันภัย (2533 : 127-128) พบว่า นักเรียนเป็นผู้ตัดสินใจเรียนด้วยตนเอง มากที่สุด รองลงมาคือผู้ปกครองเป็นผู้แนะนำและต้องการให้เรียน และเหตุผลที่ศึกษาต่อเพราะจะได้มีโอกาสในการประกอบอาชีพที่ดี มีเกียรติมากที่สุด รองลงมาคือ ถ้ามีโอกาสเรียนต่อสูง ๆ ได้ปริญญาจะนำชื่อเสียง มาสู่วงศ์ตระกูล ส่วนผลการวิจัยของ สุรพล ดนตรีสวัสดิ์ (2536 : 38-48) พบว่า ในการเลือกเรียนต่อของ นักเรียน บิดามารดาเป็นผู้ที่มีบทบาทต่อการตัดสินใจมากที่สุด รองลงมาได้แก่ตัวนักเรียนเอง อาจารย์ แนะนำ เพื่อนนักเรียน ครู อาจารย์ที่ปรึกษาตามลำดับ และ ไพเราะ เอี่ยมสุรีย์ (2538 : 96-98) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกหรือไม่เลือกเรียนวิชาชีพการพยาบาล ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการเลือกอาชีพด้านบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพการพยาบาลคือ บิดามารดาชอบและแนะนำให้เรียน นักเรียนตัดสินใจเลือกเรียนด้วยตนเอง นักเรียนที่เลือกเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษา
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษา

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 กลุ่มวิชาชีพการเลขานุการที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี รวมจำนวนทั้งสิ้น 134 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 ปีการศึกษา 2545 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน ประกอบด้วย ระดับชั้นปีที่ศึกษา รอบเวลาการเรียน และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านตนเอง ด้านลักษณะงานอาชีพ และด้านสังคมแวดล้อม ข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ จำนวน 45 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม เกี่ยวกับการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ 3 ด้าน คือ ด้านตนเอง ด้านลักษณะงานอาชีพและด้านสังคมแวดล้อม

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาความมุ่งหมายของการวิจัย เพื่อกำหนดขอบเขตในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะในการเลือกเรียนหรืออาชีพต่าง ๆ ตามแนวคิด ทฤษฎี นักวิชาการ นักแนะแนวการศึกษาและอาชีพ เพื่อให้ได้ข้อมูลนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาตามกรอบแนวคิดของการวิจัย
3. สอบถามและสัมภาษณ์นักเรียน เพื่อรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับทักษะในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ
4. นำผลการศึกษาจากข้อ 1 – 3 มาสร้างแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ โดยกำหนดขอบเขตและเนื้อหาให้ครอบคลุมทักษะในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการทั้ง 3 ด้าน ได้ข้อคำถามจำนวน 45 ข้อ แบ่งเป็น

ด้านตนเอง	จำนวน	15 ข้อ
ด้านงานอาชีพ	จำนวน	15 ข้อ
ด้านสังคมแวดล้อม	จำนวน	15 ข้อ

5. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และเสนอแนะเพิ่มเติม

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพิสัย ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

6.1 อาจารย์สิฏฐากร ชูทรัพย์ อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ

6.2 อาจารย์ปัญญา ทองนิล อาจารย์ประจำภาควิชาศึกษาศาสตร์ สถาบันราชภัฏเพชรบุรี

6.3 อาจารย์รัตนฐา ชุมพาลี ผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี

7. นำแบบสอบถามที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน หาค่า IOC รายข้อ ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.67 มีจำนวน 2 ข้อ และค่า IOC เท่ากับ 1 จำนวน 43 ข้อ ผู้วิจัยใช้ข้อคำถามในแบบสอบถามทุกข้อ เนื่องจากทุกข้อผ่านเกณฑ์ .50 โดยปรับปรุงเฉพาะในส่วนของสำนวนภาษาตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

8. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อทำการปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้ายก่อนนำไปทดลองใช้ (Try Out)

9. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 และ 3 กลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม จำนวน 50 คน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.82

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 กลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี

2. ผู้วิจัยเตรียมแบบสอบถาม ตามจำนวนนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษาในแต่ละห้องเรียน แล้วนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง เนื่องจากผู้วิจัยดำเนินการสอนนักเรียนกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว ในช่วงระหว่างวันที่ 26 – 30 สิงหาคม 2545 ได้รับแบบสอบถามคืนมาด้วยความสมบูรณ์ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for the Social Sciences/Personal Computer) Version 10.0 for Windows โดยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 ปีการศึกษา 2545 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.51 – 4.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 2.51 – 3.50 หมายถึง เห็นด้วยมาก

ค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 1.51 – 2.50 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 1.00 – 1.50 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 ปีการศึกษา 2545 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี ตามตัวแปร ระดับชั้นปีที่ศึกษา และรอบเวลาการเรียน วิเคราะห์โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test) และเปรียบเทียบตามตัวแปรระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - way Analysis of Variance) ในกรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบค่าความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's test)

4. สรุปรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 จากแบบสอบถามปลายเปิด วิเคราะห์คำตอบในรูปความถี่

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ

1.2 ค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2544 : 40)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มที่ศึกษา

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2544 : 65)

$$S = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	ขนาดของจำนวนคนในกลุ่มที่ศึกษา
$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

2. สถิติที่ใช้วิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาความเที่ยงตรงเชิงพินิจของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร (สำอังก์ งามวิชา. 2541 : 62)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม
-------------	-----	-------------------------------

$$\frac{\sum R}{N} \quad \text{แทน} \quad \text{ผลรวมของความคิดเห็นในแต่ละข้อของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด}$$

$$\quad \quad \quad \text{แทน} \quad \text{จำนวนผู้เชี่ยวชาญ}$$

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 200)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถามทั้งหมด
	แทน	ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนเป็นรายข้อ
$\sum S_i^2$		
S_t^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนของแบบสอบถามทั้งหมด

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ย ของกลุ่มเป้าหมาย 2 กลุ่ม โดยใช้สูตร t - test (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2544 : 165)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาการแจกแจงแบบ t - test
\bar{X}_1	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1
\bar{X}_2	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2
S_1^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1
S_2^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 2
n_1	แทน	ขนาดของกลุ่มเป้าหมายในกลุ่มที่ 1
n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มเป้าหมายในกลุ่มที่ 2

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มเป้าหมายที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – way Analysis of Variance) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2544 : 236)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าสถิติแสดงความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่มากกว่าสองกลุ่ม
	MS_b	แทน	ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

3.3 เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของ เชฟเฟ (Scheffe's test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัย เรื่องทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 ปีการศึกษา 2545 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการวิเคราะห์ผลตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มเป้าหมาย
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t – distribution
df	แทน	ระดับชั้นองศาความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Squares)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F – distribution
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยระดับชั้นปีที่ศึกษา รอบเวลาการเรียน และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 ในด้านตนเอง ด้านลักษณะงานอาชีพ และด้านสังคมแวดล้อม ซึ่งทำการวิเคราะห์โดยรวมทุกด้าน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 ในด้านตนเอง ด้านลักษณะงานอาชีพ และด้านสังคมแวดล้อม จำแนกตามระดับชั้นปีที่ศึกษา รอบเวลาการเรียน และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 4 ประมวลความคิดเห็นของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 เกี่ยวกับการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ จากแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 72 คน จากกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษา 134 คน คิดเป็นร้อยละ 53.73 โดยวิธีการนำเสนอในรูปแบบความถี่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับชั้นปีที่ศึกษา รอบเวลาการเรียน และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและค่าร้อยละของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 จำแนกตามระดับชั้นปีที่ศึกษา รอบเวลาการเรียน และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ระดับชั้นปีที่ศึกษา		
1.1 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2	77	57.5
1.2 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3	57	42.5
รวม	134	100
2. รอบเวลาการเรียน		
2.1 รอบเช้า	68	50.7
2.2 รอบบ่าย	66	49.3
รวม	134	100
3. ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
3.1 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ	39	29.1
3.2 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง	59	44.0
3.3 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	36	26.9
รวม	134	100

จากตาราง 1 แสดงว่า นักเรียนผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 134 คน ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 57.5 เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่รอบเวลาการเรียนในรอบเช้า จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 50.7 และเป็นนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 44

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 โดยรวมและรายด้าน

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 โดยรวมและรายด้าน

ทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ	\bar{X}	S	ระดับ
ด้านตนเอง	2.9438	.3675	มาก
ด้านลักษณะงานอาชีพ	3.0781	.3775	มาก
ด้านสังคมแวดล้อม	2.4025	.4992	น้อย
รวม	2.8081	.3178	มาก

จากตาราง 2 แสดงว่า นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 มีทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ โดยคำนึงถึงด้านตนเอง ด้านลักษณะงานอาชีพ และด้านสังคมแวดล้อม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ โดยคำนึงถึงด้านตนเองอยู่ในระดับมาก เลือกเรียนโดยคำนึงถึงด้านลักษณะงานอาชีพอยู่ในระดับมาก และเลือกเรียนโดยคำนึงถึงด้านสังคมแวดล้อมอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 ด้านตนเอง

ข้อความ	\bar{x}	S	ระดับ
ด้านตนเอง			
1. นักเรียนมีความรักและชอบในงานด้านเลขานุการ	3.1417	.6271	มาก
2. นักเรียนมีความถนัดในกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ	2.8656	.5591	มาก
3. นักเรียนมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับอาชีพเลขานุการ	2.7985	.6803	มาก
4. นักเรียนมีลักษณะนิสัยเหมาะสมกับอาชีพเลขานุการ	2.8880	.5964	มาก
5. นักเรียนมีความกระตือรือร้น คล่องแคล่วว่องไว	3.2985	.6492	มาก
6. นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองและเข้าใจผู้อื่น	2.9253	.6445	มาก
7. นักเรียนมีความเป็นผู้นำ สามารถควบคุมตนเองได้	2.9850	.6251	มาก
8. นักเรียนมีความเป็นผู้นำ สามารถควบคุมตนเองได้	2.8209	.7028	มาก
9. นักเรียนเป็นคนยิ้มแย้มแจ่มใส มองโลกในแง่ดี	3.1716	.5947	มาก
9. นักเรียนรู้ระดับความสามารถของตนเองว่า จะเรียนกลุ่มวิชาชีพนี้ได้สำเร็จ	3.2537	.7117	มาก
10. นักเรียนชอบเรียนวิชาที่เกี่ยวกับทักษะ เพราะมีการฝึกปฏิบัติจริง	2.8134	.6273	มาก
11. กลุ่มวิชาชีพการเลขานุการเป็นกลุ่มวิชาชีพที่นักเรียนทำคะแนนสอบได้ดี	2.9328	.7870	มาก
12. นักเรียนมีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเลขานุการ	2.8209	.8914	มาก
13. อาชีพเลขานุการเป็นอาชีพที่ได้แต่งกายสวยงาม	2.9626	.8706	มาก
14. อาชีพเลขานุการเป็นอาชีพที่ได้แต่งกายสวยงาม	2.4776	.7824	มาก
14. นักเรียนตั้งใจที่จะศึกษาต่อวิชาชีพนี้ในระดับที่สูงขึ้น			น้อย
15. นักเรียนชอบเรียนวิชาตัวเลข			
รวม	2.9438	.3674	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่า นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 มีทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการด้านตนเองอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักเรียนเลือกเรียนโดยคำนึงถึงความชอบในการเรียนวิชาตัวเลขอยู่ในระดับน้อย ส่วนข้ออื่น ๆ นักเรียนเลือกเรียนโดยคำนึงถึงตนเองอยู่ในระดับมาก

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 ด้านลักษณะงานอาชีพ

ข้อความ	\bar{x}	S	ระดับ
ด้านลักษณะงานอาชีพ			
1. เลขานุการเป็นวิชาชีพที่มีโอกาสหางานทำได้ง่าย	2.7313	.7475	มาก
2. เลขานุการเป็นวิชาชีพที่มีโอกาสศึกษาต่อในระดับสูงได้ง่าย	2.7985	.6803	มาก
3. เลขานุการเป็นอาชีพที่ได้รับผลตอบแทนดี	2.9029	.5991	มาก
4. เลขานุการเป็นอาชีพที่ได้รับสวัสดิการดี	2.9477	.6409	มาก
5. เลขานุการเป็นอาชีพที่ได้ใช้ภาษาต่างประเทศ	3.1940	.6769	มาก
6. เลขานุการเป็นอาชีพที่มีโอกาสพบปะ ติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ	3.5746	.5535	มากที่สุด
7. เลขานุการเป็นอาชีพที่มีงานรองรับทั้งภาคเอกชนและรัฐบาลอย่างกว้างขวาง	2.9626	.8079	มาก
8. ลักษณะของงานอาชีพเลขานุการไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน	2.6044	1.0113	มาก
9. ลักษณะงานอาชีพเลขานุการทำให้มีโอกาสได้รับความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ เสมอ	3.3134	.5934	มาก
10. ลักษณะงานอาชีพเลขานุการได้ใช้ไหวพริบในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	3.3955	.6605	มาก
11. ลักษณะงานอาชีพเลขานุการสามารถนำไปประกอบกิจการของตนเองได้	3.0522	.7390	มาก
12. ลักษณะงานอาชีพเลขานุการสามารถนำไปประกอบกิจการของตนเองได้	3.2.15	.6463	มาก
13. อาชีพเลขานุการมีลักษณะงานที่ทำทนายความสามารถ และเปิดโอกาสให้ได้แสดงออกอย่างเต็มที่	3.2313	.6818	มาก
14. ลักษณะของงานอาชีพเลขานุการ ฝึกให้นักเรียนมีความอดทน อดกลั้น	3.4403	.6432	มาก
15. ลักษณะของงานอาชีพเลขานุการ ฝึกให้นักเรียนหมั่นดูแลสุขภาพตนเองเป็นอย่างดี	2.8209	.8120	มาก
15. ลักษณะงานอาชีพเลขานุการ สามารถนำไปสร้างรายได้ระหว่างเรียนได้			
รวม	3.0781	.3775	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 มีทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพ การเลขานุการด้านลักษณะงานอาชีพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการโดยคำนึงถึงอาชีพเลขานุการว่าเป็นอาชีพที่มีโอกาสพบปะ ติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้ออื่น ๆ นักเรียนเลือกเรียนโดยคำนึงถึงลักษณะงานอาชีพอยู่ในระดับมาก

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 ด้านสังคมแวดล้อม

ข้อความ	\bar{x}	S	ระดับ
ด้านสังคมแวดล้อม			
1. บิดามารดาของนักเรียนแนะนำให้เรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ	2.4104	.8776	น้อย
2. นักเรียนเลือกเรียนตามคำแนะนำของผู้ประกอบการทางการเงิน	1.8507	.8628	น้อย
3. นักเรียนมีญาติพี่น้องเรียนอยู่ในกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ	2.0597		น้อย
4. นักเรียนเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการตามเพื่อนสนิทของนักเรียน	1.8582	1.0814	น้อย
5. อาจารย์ประจำวิชาแนะนำให้นักเรียนเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ	1.9627	.9431	น้อย
6. อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำให้นักเรียนเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ	1.9328	.8532	น้อย
7. ได้รับคำแนะนำจากศิษย์เก่าที่จบไปแล้ว ให้เลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ	2.0746	.8860	น้อย
8. ได้รับคำแนะนำจากรุ่นพี่ในระดับสูงขึ้นไปที่เรียนกลุ่มวิชาชีพนี้ในสถานศึกษา	2.2239	.8811	น้อย
9. นักเรียนมีญาติพี่น้องที่ประกอบอาชีพเลขานุการ	2.2239	.9310	น้อย
10. คณะครู อาจารย์ที่สอนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการเป็นที่ประทับใจของนักเรียน	1.0955	.9031	น้อย
11. สังคมให้การยอมรับผู้ที่ประกอบอาชีพเลขานุการ	3.0299	.8666	มาก
12. สังคมให้การนับถือและยกย่องความสามารถของผู้ที่ประกอบอาชีพเลขานุการ	3.2388	.7064	มาก
13. เลขานุการเป็นอาชีพที่มีเกียรติและชื่อเสียงในสังคม	3.0149	.7356	มาก
14. ในชุมชนของนักเรียนมีตลาดแรงงานรองรับงานอาชีพเลขานุการ	2.9179	.8139	มาก
15. นักเรียนประทับใจบุคคลที่ประกอบอาชีพเลขานุการและประสบความสำเร็จ	2.2836	.8139	มาก
	3.2836	.9468	น้อย
		.8098	มาก
รวม	2.4025	.4992	น้อย

จากตาราง 5 แสดงว่า นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 มีทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการด้านสังคมแวดล้อมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักเรียนเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการโดยคำนึงถึงสังคมให้การยอมรับอาชีพเลขานุการเป็นอาชีพที่มีเกียรติและชื่อเสียง สังคมยกย่องความสามารถของผู้ที่ประกอบอาชีพเลขานุการ รวมทั้งนักเรียนมีความประทับใจครูอาจารย์ที่สอนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ตลอดจนบุคคลที่ประกอบอาชีพเลขานุการและประสบความสำเร็จอยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่น ๆ นักเรียนเลือกเรียนโดยคำนึงถึงสังคมแวดล้อมอยู่ในระดับน้อย

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 ด้านตนเอง ด้านลักษณะงานอาชีพและด้านสังคมแวดล้อม จำแนกตามระดับชั้นปีที่ศึกษา รอบเวลาการเรียน และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังแสดงไว้ในตาราง 6

ตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 จำแนกตามระดับชั้นปีที่ศึกษา

ทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ	ปวช. 2 (N=77)		ปวช. 3 (N=57)		t
	\bar{x}	S	\bar{x}	S	
1. ด้านตนเอง	2.958	.383	2.924	.3477	0.543
2. ด้านลักษณะงานอาชีพ	4	1	0	.3813	0.362
3. ด้านสังคมแวดล้อม	3.088	.376	3.064	.4252	4.205*
	3	9	3		
	2.546	.503	2.208		
	3	7	2		*
รวม	2.864	.309	2.732	.3154	
	4	7	2		2.417*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 แสดงว่า นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 มีทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ โดยคำนึงถึงด้านตนเอง ด้านลักษณะงานอาชีพ และด้านสังคมแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 เลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการโดยคำนึงถึงด้านสังคมแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 คำนึงถึงด้านสังคมแวดล้อมมากกว่านักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 สำหรับการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการโดยคำนึงถึงด้านตนเอง และด้านลักษณะงานอาชีพ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 และ 3 มีความเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 จำแนกตามรอบเวลาการเรียน

ทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ	รอบเช้า (N=68)		รอบบ่าย (N=66)		t
	\bar{x}	S	\bar{x}	S	
1. ด้านตนเอง	2.864	.391	3.025	.3240	-
2. ด้านลักษณะงานอาชีพ	7	6	3	.3654	2.581*
3. ด้านสังคมแวดล้อม	3.046	.388	3.111	.4670	-0.998
	1	9	1		-
	2.357	.528	2.448		1.053
	8	3	5		
รวม	2.756	.327	2.861	.3002	-1.942
	2	9	6		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 แสดงว่า นักเรียนที่มีรอบเวลาการเรียนอยู่ในรอบเช้า และรอบบ่าย มีทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ โดยคำนึงถึงด้านตนเอง ด้านลักษณะงานอาชีพและด้านสังคมแวดล้อมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนที่มีรอบเวลาการเรียนต่างกัน เลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการโดยคำนึงถึงด้านตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีรอบเวลาการเรียนอยู่ในรอบบ่ายจะคำนึงถึงด้านตนเองมากกว่า นักเรียนที่มีรอบเวลาการเรียนอยู่ในรอบเช้า และนักเรียนที่มีรอบเวลาการเรียนอยู่ในรอบเช้าและรอบบ่ายคำนึงถึงด้านลักษณะงานอาชีพและด้านสังคมแวดล้อมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบทักษะในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 จำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ทักษะในการเลือกเรียน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	2		.737	
	ภายในกลุ่ม	131	1.474	.126	5.854*
			16.489		*
	รวม	133	17.963		
2. ด้านลักษณะงานอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	2	.248	.124	.867
	ภายในกลุ่ม	131		.143	
			18.708		
	รวม	133	18.956		
3. ด้านสังคมแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	2	.144	.071	.285
	ภายในกลุ่ม	131		.252	
			33.007		
	รวม	133	33.150		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	.363	.181	1.817
	ภายในกลุ่ม	131		.099	
			13.070		
	รวม	133	13.433		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 8 แสดงว่า นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีทักษะในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ โดยคำนึงถึงด้านตนเอง ด้านลักษณะงานอาชีพและด้านสังคมแวดล้อมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันคำนึงถึงด้านตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่คำนึงถึงด้านลักษณะงานอาชีพและด้านสังคมแวดล้อมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบว่า ค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่มีความแตกต่างกัน จึงมีการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ่ ดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 ด้านตนเองด้วยวิธีของเซฟเฟ โดยจำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	\bar{x} ด้านตนเอง	ต่ำกว่า 2.00 2.8581	2.00 – 2.99 2.8960	3.00 ขึ้นไป 3.1148
ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ	2.8581	-	.0379	.2567**
ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง	2.8960		-	.2188*
ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	3.1148			-

จากตาราง 9 แสดงว่า นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะคำนึงถึงด้านตนเองสูงกว่านักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสูงกว่านักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 โดยนำเสนอเป็นความถี่ จากข้อคำถามปลายเปิดที่ได้รับทั้งหมด ดังแสดงในตาราง 10

ตาราง 10 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 รายด้าน

ข้อที่	ความคิดเห็น	ความถี่
ด้านตนเอง		
1	ผลการเรียนไม่สามารถเรียนกลุ่มวิชาชีพบัญชีได้	10
2	ฝึกให้ตนเองเป็นคนละเอียดรอบคอบมากขึ้น บุคลิกภาพดีขึ้น	7
3	มีทักษะในการปฏิบัติงานมากขึ้น	4
4	อยากรู้ว่าการเรียนด้านเลขานุการยากหรือง่ายเพียงใด	2
5	ชอบทำงานเกี่ยวกับงานสำนักงาน	2
6	ตลาดแรงงานจะเปิดรับผู้มีประสบการณ์เป็นส่วนใหญ่เข้าทำงาน	1
ด้านลักษณะงานอาชีพ		
1	ทำให้กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก มีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น	13
2	ควรจัดให้มีเรียนคอมพิวเตอร์มากขึ้น	7
3	เป็นอาชีพที่ค่อนข้างหางานยาก	6
4	น่าจะเปิดสอนจนถึงระดับปริญญาตรี	5
5	สถานประกอบการควรรับผู้ที่เพิ่งจบการศึกษาใหม่ ๆ เข้าทำงาน	4
6	เป็นอาชีพที่สถานประกอบการใหญ่ ๆ เท่านั้นที่จะรับตำแหน่งเลขานุการ	2
ด้านสังคมแวดล้อม		
1	ครอบครัว พี่ เพื่อนและรุ่นพี่ที่กำลังเรียนอยู่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียน	6
2	อุปกรณ์การเรียนการสอนควรมีคุณภาพมากกว่านี้	4
3	อาจารย์แผนกวิชาการเลขานุการไม่สร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดความสนใจ	3
4	ความคิดของผู้ปกครองต้องการให้เรียนกลุ่มวิชาชีพการบัญชี	1
5	พ่อแม่และบุคคลในชุมชนที่อาศัยอยู่ ไม่พอใจที่เลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ	1

จากตาราง 10 แสดงว่าความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ด้านที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ ด้านตนเอง จำนวน 6 ข้อ และด้านลักษณะงานอาชีพ จำนวน 6 ข้อ รองลงมาคือด้านสังคมแวดล้อม จำนวน 5 ข้อ โดยจำแนกเป็นรายด้านดังนี้

ด้านตนเอง นักเรียนแสดงความคิดเห็นมากที่สุดคือผลการเรียนไม่สามารถเรียนกลุ่มวิชาชีพบัญชีได้ จำนวน 10 คน รองลงมาคือ ฝึกให้ตนเองเป็นคนละเอียดรอบคอบมากขึ้น บุคลิกภาพดีขึ้น จำนวน 7 คน

ด้านลักษณะงานอาชีพ นักเรียนแสดงความคิดเห็นมากที่สุดคือทำให้กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก มีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น จำนวน 13 คน รองลงมาคือ ควรจัดให้มีเรียนคอมพิวเตอร์มากขึ้น จำนวน 7 คน

ด้านสังคมแวดล้อม นักเรียนแสดงความคิดเห็นมากที่สุดคือ ครอบครัวยุติธรรม และรุ่นพี่ที่กำลังเรียนอยู่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียน จำนวน 6 คน รองลงมาคือ อุปกรณ์การเรียนการสอนควรมีคุณภาพมากกว่านี้ จำนวน 4 คน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับทัศนะในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 ปีการศึกษา 2545 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี ในด้านตนเอง ด้านลักษณะงานอาชีพและด้านสังคมแวดล้อม เพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางจัดกระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนกิจกรรมเสริมหลักสูตรสู่การพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

ความมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนะในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี ในด้านตนเอง ด้านลักษณะงานอาชีพ และด้านสังคมแวดล้อม
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี โดยจำแนกตามระดับชั้นปีที่ศึกษารอบเวลาการเรียน และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. เพื่อรวบรวมความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับทัศนะในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนะในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนให้คำปรึกษาแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่นักเรียน ที่ต้องตัดสินใจเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพ ตลอดจนนำมาปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอน การจัดประสบการณ์ การปฏิบัติงานในกลุ่มวิชาชีพ การเลขานุการให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน รวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการให้ได้มาตรฐาน ปฏิรูปทัศนคติที่ดีให้แก่ นักเรียน อันจะก่อให้เกิดผลดีในการพัฒนา นักเรียนให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษา

กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษา เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 กลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ปีการศึกษา 2545 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี ประกอบด้วย นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 จำนวน 77 คน และ ชั้นปีที่ 3 จำนวน 57 คน รวมทั้งสิ้น 134 คน

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ศึกษาต่างกัน มีทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการในด้านตนเอง ด้านลักษณะงานอาชีพ และด้านสังคมแวดล้อม แตกต่างกัน
2. นักเรียนที่มีรอบเวลาการเรียนต่างกัน มีทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการในด้านตนเอง ด้านลักษณะงานอาชีพ และด้านสังคมแวดล้อม แตกต่างกัน
3. นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการในด้านตนเอง ด้านลักษณะงานอาชีพ และด้านสังคมแวดล้อม แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการศึกษากับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 และ 3 กลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ปีการศึกษา 2545 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี จำนวน 134 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ โดยผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 4 ตัวเลือก เกี่ยวกับทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 ปีการศึกษา 2545 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ลักษณะของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 กลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า เกี่ยวกับทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านตนเอง ด้านลักษณะงานอาชีพ และด้านสังคมแวดล้อม รวม 45 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดสำหรับให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านตนเอง ด้านลักษณะงานอาชีพ และด้านสังคมแวดล้อม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการประมวลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for the Social Sciences/Personal Computer) Version 10 โดยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน แบ่งเป็น 4 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ตั้งแต่	3.51 – 4.00	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย ตั้งแต่	2.51 – 3.50	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ย ตั้งแต่	1.51 – 2.50	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
ค่าเฉลี่ย ตั้งแต่	1.00 – 1.50	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 ระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติ t-test ระหว่างกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวน One-way Analysis of Variance ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ใช้การเปรียบเทียบพหุคูณ ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's test)

4. สรุปข้อคิดเห็นเพิ่มเติม เกี่ยวกับทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 จากแบบสอบถามปลายเปิด โดยวิเคราะห์ค่าในรูปความถี่

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 ปีการศึกษา 2545 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี ด้านตนเอง ด้านลักษณะงานอาชีพ และด้านสังคมแวดล้อม สรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี มีทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการโดยคำนึงถึงด้านตนเอง ด้านลักษณะงานอาชีพ และด้านสังคมแวดล้อมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 ด้านตนเอง พบว่านักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 มีทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านลักษณะงานอาชีพ พบว่านักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 มีทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านสังคมแวดล้อม พบว่านักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 มีทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการอยู่ในระดับน้อย

2. ผลการเปรียบเทียบ ทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 ปีการศึกษา 2545 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี จำแนกตามระดับชั้นปีที่ศึกษา รอบเวลาการเรียน และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า

2.1 นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 มีทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการโดยคำนึงถึงด้านตนเอง ด้านลักษณะงานอาชีพ และด้านสังคมแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 เลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการโดยคำนึงถึงด้านสังคมแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 คำนึงถึงด้านสังคมแวดล้อมมากกว่านักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3

สำหรับการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการโดยคำนึงถึงด้านตนเอง และด้านลักษณะงานอาชีพ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 มีความเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ

2.2 นักเรียนที่มีรอบเวลาการเรียนอยู่ในรอบเช้า และรอบบ่าย มีทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการโดยคำนึงถึงด้านตนเอง ด้านลักษณะงานอาชีพ และด้านสังคมแวดล้อมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนที่มีรอบเวลาการเรียนต่างกัน เลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการโดยคำนึงถึงด้านตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักเรียนที่มีรอบเวลาการเรียนอยู่ในรอบบ่ายคำนึงถึงด้านตนเองมากกว่า นักเรียนที่มีรอบเวลาการเรียนอยู่ในรอบเช้า

สำหรับนักเรียนที่มีรอบเวลาการเรียนอยู่ในรอบเช้าและรอบบ่าย เลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการโดยคำนึงถึงด้านลักษณะงานอาชีพและด้านสังคมแวดล้อม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการโดยคำนึงถึงด้านตนเอง ด้านลักษณะงานอาชีพ และด้านสังคมแวดล้อมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน คำนึงถึงด้านตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สำหรับนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน เลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการโดยคำนึงถึงด้านลักษณะงานอาชีพ และด้านสังคมแวดล้อม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบว่า ค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่มีความแตกต่างกันจึงมีการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ

3. การวิเคราะห์ความคิดเห็นเพิ่มเติม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 เกี่ยวกับทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี ดังนี้

3.1 ด้านตนเอง ข้อที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นมากที่สุดคือ ผลการเรียนไม่สามารถเรียนกลุ่มวิชาชีพบัญชีได้

3.2 ด้านลักษณะงานอาชีพ ข้อที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นมากที่สุดคือ ทำให้กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก มีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น

3.3 ด้านสังคมแวดล้อม ข้อที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นมากที่สุดคือ ครอบครัว พี่ เพื่อนและรุ่นพี่ที่กำลังเรียนอยู่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียน

อภิปรายผล

1. ผลจากการวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1.1 ด้านตนเอง นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 มีทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักเรียนเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการคำนึงถึงความชอบในการเรียนวิชาขวเลขอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาขวเลข เนื่องจากเป็นวิชาที่นักเรียนยังไม่เคยเรียนมาก่อนเลย และสถานศึกษาจะจัดให้นักเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการได้เรียนวิชานี้ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ทั้งในภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 โดยธรรมชาติของวิชาขวเลขจะมีลักษณะเป็นการนำสัญลักษณ์มาใช้เขียนแทนการเขียนภาษาไทย หลักการเขียนขวเลขที่สำคัญคือการเขียนตามเสียง ดังนั้นประโยชน์ของวิชาขวเลขที่มีต่อผู้เรียนก็คือการนำไปประยุกต์ใช้ในการจดยางานการประชุม การจดบันทึกเรื่องสำคัญ ๆ และเรื่องที่เป็นความลับ ดังนั้นผู้เรียนจะต้องฝึกทักษะความเร็วในการจดยขวเลขให้ทันตามคำบอก และสามารถแปลความหมายออกมา

ได้ถูกต้องครบถ้วนและรวดเร็ว นักเรียนที่เริ่มเรียนวิชานี้จะต้องเข้าใจและจำลักษณะการเขียนสัญลักษณ์ หลักการเขียนผสมคำ นักเรียนจะต้องขยัน มีความอดทนและฝึกฝนการอ่านสัญลักษณ์ตัวเลขบ่อย ๆ เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน จึงจะสามารถอ่านและเขียนสัญลักษณ์ตัวเลขได้ดี ถ้านักเรียนขาดความรับผิดชอบ ไม่เข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอทำให้ไม่เข้าใจและอ่านสัญลักษณ์ตัวเลขไม่ได้ จากประสบการณ์การสอนวิชาตัวเลขที่ผ่านมาของผู้วิจัยในสถานศึกษาแห่งนี้ พบว่านักเรียนที่เรียนวิชาตัวเลขได้ดี สามารถเขียนและแปลตัวเลขได้ถูกต้อง จะมีความสนใจในขณะที่เรียน ซักถามสิ่งที่ไม่เข้าใจในระหว่างเรียน และทบทวนด้วยตนเองเมื่อมีเวลาว่าง สำหรับนักเรียนที่เรียนวิชาตัวเลขได้ไม่ดีนั้นเป็นเพราะขาดความสนใจ ขาดความรับผิดชอบในระหว่างที่เรียน เช่น ไม่ทำแบบฝึกหัดในระหว่างเรียน ขาดเรียนบ่อยและขาดเรียน หลายวันติดต่อกัน และส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสมอยู่ในระดับต่ำ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาภรณ์ เลอเลิศวิชัย (2542 : 142) เกี่ยวกับเหตุผลที่ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการด้านองค์ประกอบ ความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ไม่เลือกเรียนกลุ่มวิชาการเลขานุการด้วยเหตุผลที่ว่า วิชาตัวเลขที่จัดให้เรียนในกลุ่มวิชาการเลขานุการเป็นวิชาที่ยาก เป็นลำดับที่ 1 และมีคะแนนรวมสูงสุด ดังนั้นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 กลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ซึ่งยังไม่ได้เรียนวิชาตัวเลขอาจมีทัศนคติที่ดีและไม่ดีต่อวิชานี้ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อมูลที่ได้รับจากการสอบถามจากรุ่นพี่ที่กำลังเรียนอยู่ หรือบุคคลแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการสำหรับนักเรียนที่เลือกเรียน กลุ่มวิชาชีพการเลขานุการจะคำนึงถึงด้านตนเองว่าเหมาะสมกับกลุ่มวิชาชีพ และข้อที่มีระดับค่าเฉลี่ยเห็นด้วยมากที่สุดในด้านนี้คือนักเรียนมีความกระตือรือร้น คล่องแคล่วว่องไว มีระดับค่าเฉลี่ยคือ 3.2985 รองลงมาคือนักเรียนชอบเรียนวิชาที่เกี่ยวกับทักษะเพราะมีการฝึกปฏิบัติจริง รู้ระดับความสามารถของตนเองว่าจะเรียนกลุ่มวิชาชีพนี้ได้สำเร็จ และตนเองมีความรักและชอบในงานด้านเลขานุการตามลำดับ จากผลการวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การที่บุคคลจะเลือกประกอบอาชีพใดนั้นจำเป็นต้องรู้ว่า ตนเองสนใจเรื่องอะไร มีความมุ่งหวังเกี่ยวกับอาชีพอย่างไร มีความถนัด สติปัญญา ความสามารถ และบุคลิกลักษณะเหมาะสมกับอาชีพที่เลือก มากน้อยเพียงใด ซึ่งข้อมูลเหล่านี้มาจากการที่บุคคลพิจารณาตนเองอย่างถี่ถ้วนที่จะตัดสินใจเลือกอาชีพ ตามทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของวิลเลียมสัน (Williamson's Traits and Factors Theory) กล่าวว่า อาชีพของบุคคลมิใช่การลองผิดลองถูก แต่ต้องใช้ความคิดในการพิจารณาวิเคราะห์อย่างดี แต่ละบุคคลจะประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญหลายประการ เช่นความสามารถ ความถนัด ความสำเร็จ ความสนใจ ค่านิยม ความต้องการและบุคลิกภาพ นอกจากนี้ วิจิตร ศรีสะอาด (สุภาภรณ์ เลอเลิศวิชัย. 2542 : 17 ; อ้างอิงจาก วิจิตร ศรีสะอาด. 2532 : 8; *ปลัดทรวงแนะนำสอบเอ็นทรานซ์ปี 2533 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ*) กล่าวว่า การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสาขาวิชาใดได้อย่างเหมาะสมนั้น สิ่งที่ต้องคำนึงคือต้องรู้จักตนเองเกี่ยวกับบุคลิกภาพ นิสัย สติปัญญา สุขภาพ ลักษณะทางกาย เป้าหมายในชีวิต ในส่วนของผู้ที่จะศึกษานั้น ควรที่จะตระหนักและยอมรับถึงความเป็นจริงเกี่ยวกับตนเองให้มากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรพล ดนตรีสวัสดิ์ (2536 : 38-48) ซึ่งได้ศึกษาการสำรวจความสนใจในการเลือกศึกษาต่อสายสามัญหรือสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษา 5 จังหวัดภาคกลางตอนล่างติดอ่าวไทย พบว่าด้านทัศนคติของนักเรียนที่เลือกเรียนต่อสายสามัญและสายอาชีพจะคำนึงถึงความถนัดและความสนใจในแผนการเรียนมากที่สุด สุภาภรณ์ เลอเลิศวิชัย (2542 : 98-99) ศึกษาการเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพโดยพิจารณาองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเองอยู่ในระดับมาก และ สุพรรณิ เสาวดี (2543 : 90-92) ศึกษาเหตุผลที่สนใจในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการบัญชี ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี พบว่า ด้านความถนัด และความสนใจเป็นเหตุผลที่สนใจในระดับมากที่สุด นักเรียนเลือกเรียน ส่วนข้อที่มีระดับค่าเฉลี่ยเห็นด้วยน้อยที่สุด คือนักเรียนมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับอาชีพ

เลขานุการ มีระดับค่าเฉลี่ยคือ 2.7985 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนมีความเชื่อว่าผู้ที่ประกอบอาชีพเลขานุการ จะต้องเป็นผู้ที่มีรูปร่างดี หน้าตาสวย ผิวพรรณงดงาม เนื่องจากงานอาชีพเลขานุการแตกต่างกับงานอาชีพอื่น คือนอกจากจะมีความรู้อย่างดีแล้ว เลขานุการจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพดี มีลักษณะการเดิน ยืน พูด กิริยาท่าทาง รวมทั้งลักษณะที่ปรากฏให้เห็นแต่แรกพบจะต้องสื่อความรู้สึกที่ดี ดังที่ พรทิพย์ ณรงค์เดช (สุภาภรณ์ เลอเลิศวิชัย. 2542 : 40; อ้างอิงจาก พรทิพย์ ณรงค์เดช. 2532 : 5; *Secretary ของสมาคมเลขานุการแห่งประเทศไทย*) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ในด้านการสร้างภาพพจน์ให้กับองค์กรว่า เลขานุการเปรียบเสมือนกระจกเงาส่องให้เห็นถึงผู้บริหารและภาพพจน์ของบริษัทในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านดีและไม่ดี ทำให้ผู้มาติดต่อชอบหรือไม่ชอบบริษัทได้

1.2 ด้านลักษณะงานอาชีพ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 มีทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักเรียนเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการโดยคำนึงถึงอาชีพเลขานุการว่าเป็นอาชีพที่มีโอกาสพบปะ ติดต่อกับบุคคลต่าง ๆ เป็นข้อที่มีระดับค่าเฉลี่ยเห็นด้วยมากที่สุดคือ 3.5746 ทั้งนี้เพราะเลขานุการเป็นผู้ที่จะช่วยประสานงานทั้งภายในและภายนอกบริษัทเพื่อให้งานดำเนินไปโดยรวดเร็วและประสพผลดี มีการสื่อสารชัดเจน เลขานุการจะต้องสื่อสารด้วยการพูด การฟัง การอ่านและการเขียนอยู่เป็นประจำ การแสดงอากัปกิริยาเป็นส่วนหนึ่งที่จะสื่อความหมายกับผู้ที่มาติดต่อ ไม่ว่าจะด้วยสีหน้า แววตาหรือท่าทางใด ๆ ก็ตาม มีมนุษยสัมพันธ์และรู้จักวางตนเหมาะสม การสร้างความพอใจให้แก่ผู้ที่ติดต่อหรือร่วมงานด้วยจะก่อให้เกิดความร่วมมือขึ้น เลขานุการจึงต้องรู้จักสร้างความเข้าใจกับบุคคลต่าง ๆ และประการสำคัญเลขานุการจะต้องรู้จักวางตนให้เหมาะสมไม่มากหรือน้อยเกินไป ดังที่ แอคนิวและคนอื่น ๆ (สุภาภรณ์ เลอเลิศวิชัย. 2542 : 33-34) กล่าวว่า งานเลขานุการเป็นงานที่มีความสำคัญ งานส่วนใหญ่เป็นงานที่ต้องเกี่ยวข้องกับคนอื่น เลขานุการยังต้องสามารถดำเนินงานในสำนักงานหลายประเภทที่ต้องใช้ความชำนาญทางด้านเทคนิค เพื่อให้งานดำเนินไปได้อย่างราบรื่น นอกจากนี้จะต้องเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง มีความสามารถในการวางแผนงาน ประสานงาน ประเมินผลสรุปและเสนอแนะงานต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนงานของผู้บังคับบัญชาและการตัดสินใจ (กรแก้ว อัจฉริย์. 2537 : 13-14) ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลที่จะได้รับการพิจารณาให้ทำหน้าที่เลขานุการได้ จะต้องเป็นผู้ที่สามารถรักษาความลับได้ การรักษาความลับเป็นคุณสมบัติที่สำคัญยิ่งของเลขานุการ ผู้ที่จะทำงานในตำแหน่งเลขานุการก็ต้องเป็นบุคคลที่ได้รับความไว้วางใจให้เก็บความลับของนายจ้างและของสำนักงานได้ เป็นบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากผู้บริหารให้มาทำหน้าที่เลขานุการ ต้องเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง มีความรู้ความชำนาญพิเศษ เป็นนักวิชาชีพที่มีความสามารถเฉพาะตัว ดังนั้นบุคคลที่จะได้รับการคัดเลือกให้ทำหน้าที่เลขานุการ จะต้องได้รับความเชื่อถือและไว้วางใจ ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาให้บุคคลนั้นมีความเหมาะสมในงานด้านเลขานุการ ดังที่ วลัย สุขพัฒน์ธี (2525 : 5) กล่าวว่า “เลขานุการเปรียบเสมือนฟันเฟืองแห่งเครื่องจักรที่ทำให้กิจการดำเนินไปได้ด้วยดี” การจะปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพนั้น เลขานุการจะต้องมีความสามารถทั้งในด้านส่วนตัว ในด้านการศึกษาวิชาชีพ จนอาจจะเรียกได้ว่ารอบตัว ต้องปรับปรุงและพัฒนาตนเองให้ทันสมัย มีคุณสมบัติเหมาะสมกับความต้องการของสภาพการบริหารและสอดคล้องกับความก้าวหน้าในระบบการทำงานตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และจากผลการวิจัยดังกล่าวข้อที่มีระดับค่าเฉลี่ยเห็นด้วยน้อยที่สุดคือ ลักษณะของงานอาชีพเลขานุการไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน มีระดับค่าเฉลี่ยคือ 2.6044 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความเข้าใจที่ว่า เลขานุการคือผู้ช่วยผู้บริหาร ซึ่งต้องมีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับการดำเนินงานสำนักงานมีความสามารถที่จะรับผิดชอบโดยไม่ต้องมีการบังคับบัญชาโดยตรง รู้จักใช้ดุลยพินิจพิจารณา ดังนั้นความรู้เกี่ยวกับข้อมูลทางด้านอาชีพ ได้แก่ ลักษณะของงานอาชีพ ความก้าวหน้าของอาชีพ แนวโน้มความต้องการของตลาดแรงงานในอาชีพนั้น ความมั่นคงของงานอาชีพ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคล ดังที่ นวลศิริ เปาโรหิตย์ (สุภาภรณ์ เลอเลิศวิชัย.

2542 : 108 ; อ้างอิงจาก นวลศิริ เปาโรหิตย์. 2530 : 13; *พัฒนาการทางอาชีพ พิมพ์ครั้งที่ 2*) กล่าวว่า การรู้จักตนเองแม้จะจำเป็นในการวางแผนอาชีพ ถ้าไม่มีข้อมูลด้านอาชีพมาประกอบการพิจารณาแล้ว การตัดสินใจเข้าสู่อาชีพใดแทบจะเป็นไปไม่ได้เลย สอดคล้องกับทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอปพ็อค (Hoppock's Composite Theory) ที่กล่าวถึงความต้องการของบุคคลและความสำคัญของข้อสนเทศเกี่ยวกับบุคคลและสิ่งแวดล้อมว่า เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการเลือกอาชีพ เพราะช่วยให้บุคคลตระหนักว่าเขาต้องการอะไรจากอาชีพ และเขามีคุณสมบัติอะไรที่เหมาะสมกับอาชีพนั้นบ้าง ลัตดาวัลย์ โค้วตระกูล (2528 : 112) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่เป็นสาเหตุของการเลือกแผนและไม่เลือกแผนการเรียนวิชาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดลำปาง พบว่าลักษณะงาน ความก้าวหน้า และรายได้เป็นสาเหตุสำคัญของการเลือกแผนการเรียน เช่นเดียวกับไชยสิทธิ์ ไกรคุณาศัย (2532 : 209) ได้ศึกษาการสำรวจความต้องการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า นักเรียนต้องการเลือกเรียนวิชาชีพที่หางานทำง่ายและรายได้ดี เจลิม ศรีมดุงและคณะ (2535 : บทคัดย่อ) รายงานการวิจัยเรื่องความต้องการในการรับราชการของนิสิตนักศึกษา พบว่า ลักษณะงานที่นิสิตนักศึกษาเลือกตอบ มากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ งานที่มีรายได้ดี งานที่มีความมั่นคง งานที่มีสวัสดิการ งานที่มีความสอดคล้องกับอุปนิสัย และงานที่มีอิสระในการทำงาน

1.3 ด้านสังคมแวดล้อม นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 มีทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักเรียนเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการเนื่องจากนักเรียนประทับใจบุคคลที่ประกอบอาชีพเลขานุการและประสบความสำเร็จ ซึ่งเป็นข้อที่มีระดับค่าเฉลี่ยเห็นด้วยมากที่สุดคือ 3.2836 รองลงมาคือ สังคมให้การยอมรับผู้ที่ประกอบอาชีพเลขานุการ คณะครูอาจารย์ที่สอนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการเป็นที่ประทับใจของนักเรียน สังคมให้การนับถือและยกย่องความสามารถของผู้ที่ประกอบอาชีพเลขานุการ และเลขานุการเป็นอาชีพที่มีเกียรติและชื่อเสียงในสังคมตามลำดับ ทั้งนี้การที่บุคคลเลือกอาชีพก็เพื่อสนองความต้องการของตนเอง ซึ่งทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของซูเปอร์ (Super's Theory of Vocational Development) กล่าวว่า การเลียนแบบ บทบาทของบุคคลต่าง ๆ หรือบุคคลอื่นในด้านการประกอบอาชีพ เด็กวัยรุ่นจะสนใจและเลียนแบบจากอาชีพของผู้ใหญ่ นอกจากนี้ผลการวิจัยของ สุภาภรณ์ เลอเลิศวนิชย์ (2542 : 123) ที่ได้ศึกษาการเลือกศึกษา กลุ่มวิชาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพณิชยการสังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่าเหตุผลด้านบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเลือกกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการคือผู้ประสบความสำเร็จในวิชาชีพ และผลการวิจัยของชาญวิทย์ กลิ่นเสนา (2539 : 141) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนอาชีวศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่าปัจจัย ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนเพราะเคยเห็นผู้ประกอบอาชีพนั้นมีความเจริญรุ่งเรือง จะเห็นได้ว่าการตัดสินใจเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการของนักเรียนด้านสังคมแวดล้อม บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจคือบุคคลอื่นที่ประกอบอาชีพ ทั้งนี้เพื่อให้การเลือกอาชีพเป็นไปอย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น นักเรียนควรจะได้รับคำแนะนำจากบุคคลอื่น ๆ ที่แวดล้อมตนเอง ส่วนข้อที่มีระดับค่าเฉลี่ยเห็นด้วยน้อยที่สุดคือ นักเรียนมีญาติพี่น้องที่ประกอบอาชีพเลขานุการ มีระดับค่าเฉลี่ยคือ 1.0955 รองลงมาคือนักเรียนเลือกเรียนตามคำแนะนำของผู้อุปการะทางการเงิน เลือกเรียนตามเพื่อนสนิทของนักเรียน อาจารย์ประจำวิชา อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำให้นักเรียนเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ นักเรียนได้รับ คำแนะนำจากศิษย์เก่าที่จบไปแล้ว และรุ่นพี่ที่กำลังเรียนอยู่ในกลุ่มวิชาชีพนี้ตามลำดับ ซึ่งจากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าสภาพสังคมแวดล้อมของแต่ละบุคคลไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการของ นักเรียน หรืออาจมีอิทธิพลเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ดังที่ ไคร์ท์ (สว่างจิตร์ พัชรมณีปกรณ์. 2541 : 22-23 ; อ้างอิงจาก Crites. 1969 : 90;

Vocational Psychology) ได้กล่าวถึงแนวคิดที่สำคัญเกี่ยวกับการเลือกอาชีพว่า การเลือกอาชีพนั้นขึ้นอยู่กับพื้นฐานของความเป็นจริงมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าบุคคลคิดว่าเขาจะประกอบอาชีพอะไร การที่บุคคลมีความประสงค์หรืออยากประกอบอาชีพอะไร หมายถึงบุคคลมีความชอบในอาชีพนั้น และความต้องการของบุคคลจะได้รับการตอบสนองและมีความเป็นจริงมากกว่าเมื่อบุคคลมีความสนใจ ในอาชีพนั้น นอกจากนี้ มะเตือ เสมาทอง (ทัศนาศิลป์ สงขลาค. 2538 : 45-48) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเลือกแผนการเรียนไว้ว่า เป็นหัวใจสำคัญของการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพราะแผนการเรียนจะเป็นตัวกำหนดอาชีพในอนาคต จึงจำเป็นต้องตั้งเป้าหมายชีวิตว่าต้องการอะไร จะประกอบอาชีพอะไรในอนาคต แล้วศึกษาข้อมูลรายละเอียด ตลอดจนสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เช่น สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ความต้องการของผู้ปกครอง จากนั้นจึงนำมาพิจารณาความสอดคล้องทุกด้านก่อนตัดสินใจโดยอาจขอคำปรึกษาจากครูแนะแนว ครูที่ปรึกษาหรือผู้ปกครอง ทั้งนี้เพื่อให้การเลือกอาชีพมีความเหมาะสมกับความต้องการของตนเองมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราวัลย์ มนต์กันภัย (2533 : 141) ที่ได้ศึกษาเหตุผลในการศึกษาต่อของนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่านักเรียนที่เข้าศึกษาต่อในโรงเรียนมัธยมในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ตัดสินใจเข้าศึกษาด้วยตนเองมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสริมศรี อัครพุ่มพันธ์ (2531 : 93) ได้ศึกษาถึงเป้าประสงค์ของชีวิตนักศึกษาปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา พบว่าบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดเป้าประสงค์แห่งชีวิตคือตัวของนักศึกษาเอง เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ ไพเราะ เอี่ยมสุรีย์ (2538 : 96-98) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกหรือไม่เลือกเรียนวิชาชีพการพยาบาล พบว่าปัจจัยด้านบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพการพยาบาล คือนักเรียนตัดสินใจเลือกเรียนด้วยตนเอง และนักเรียนที่เลือกเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง และจากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่าในชุมชนของนักเรียนมีตลาดแรงงานรองรับงานอาชีพเลขานุการ ซึ่งนักเรียนเห็นด้วยอยู่ในระดับน้อยและมีค่าเฉลี่ยคือ 2.2836 แต่ นักเรียนก็ตัดสินใจเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ทั้งนี้ชี้ให้เห็นว่านักเรียนพิจารณาถึงตนเองเป็นสำคัญคือ มีความสนใจลักษณะงานอาชีพนี้ มีความชอบ มีความถนัดกับลักษณะงานอาชีพนี้ สอดคล้องกับทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอปพอค (Hoppock's Composite Theory) ที่กล่าวถึงหลักสำคัญในการเลือกอาชีพในด้าน ข้อมูลเกี่ยวกับตัวบุคคลคือ ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ค่านิยมและบุคลิกภาพมีผลต่อการ เลือกอาชีพ เพราะจะช่วยให้บุคคลได้ตระหนักถึงความต้องการของตนเอง นอกจากนี้สุนันท์ ประถมวาลย์ (2530 : 142) ศึกษาความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า นักเรียนส่วนมากเลือกอาชีพโดยยึดถือตนเองเป็นสำคัญ ไชยสิทธิ์ ไกรคุณาศัย (2532 : 121) ศึกษาการสำรวจความต้องการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าอิทธิพลด้านบุคคลที่ทำให้นักเรียนเลือกเรียนวิชาชีพมากที่สุดคือ นักเรียนต้องตัดสินใจเลือกเรียนด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจในอาชีพ ระเบียบ อรชร (2537 : 186) ศึกษาเหตุผลเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาวิชาทหารของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าความถนัด ความสนใจในอาชีพและเหตุผลส่วนตัวมีความสำคัญต่อการเลือกสาขาอาชีพอย่างมาก และสอดคล้องกับคำกล่าวของสุนีย์ สินธุเดชะ (2541 : 6) ที่ว่า "ความถนัด ความสนใจ ควรเป็นเรื่องที่ต้องนำมาพิจารณา สำหรับการเลือกเรียนในสาขาวิชาต่าง ๆ"

2. ผลการเปรียบเทียบทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 ปีการศึกษา 2545 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี จำแนกตามระดับ

ชั้นปีที่ศึกษา รอบเวลาการเรียน และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ปรากฏผลดังนี้

2.1 นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 มีทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการโดยคำนึงถึงด้านตนเอง ด้านลักษณะงานอาชีพ และด้านสังคมแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 เลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการโดยคำนึงถึงด้านสังคมแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 คำนึงถึงด้านสังคมแวดล้อมมากกว่านักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า การตัดสินใจเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพใด ๆ ก็ตามของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 จะตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของข้อมูลจากบุคคลแวดล้อมรอบตัวของนักเรียน เพื่อนำมาใช้ประกอบการพิจารณาตนเองในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ ดังที่ ศุภวดี บุญญาวงศ์ (2528 : 20-22) ได้กล่าวถึงหลักการเลือกอาชีพว่า การตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องโดยตรงกับพื้นฐานของครอบครัวและสังคมแวดล้อมของบุคคลเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของวิลเลียมสัน (Williamson's Traits and Factors Theory) ซึ่งได้ศึกษาลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ พบว่าบุคคลแวดล้อม เป็นต้นว่า พ่อแม่ ญาติ ครูอาจารย์ นักแนะแนว ครอบครัวมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของบุคคล ลูกบางคนจะเลือกอาชีพตามอาชีพของพ่อแม่และสถานทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวจะมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของเด็กด้วย ทฤษฎีการเลือกอาชีพของซูเปอร์ (Super's Theory of Vocational Development) กล่าวว่า การพัฒนาอาชีพเป็นผลของการปะทะสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การได้รับการศึกษาจากโรงเรียน สังคมและบุคคลอื่นในการประกอบอาชีพ ซึ่งจะช่วยให้ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ ตลอดจนการวางแผนการเลือกอาชีพ ทำให้สามารถเข้าใจได้อย่าง ถ่องแท้ และประการสำคัญควรได้รับการแนะแนวทางให้ถูกต้องเพื่อให้เกิดการพัฒนาอาชีพอย่างเหมาะสม เพื่อช่วยให้นักเรียนได้สำรวจโลกของงานอาชีพและเลือกแผนการเรียนให้เหมาะสม ตามที่ตนเองจะไปประกอบอาชีพ นอกจากนี้จากผลการวิจัยของชาญวิทย์ กลิ่นเลขา (2539 : 141) ซึ่งได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนอาชีพศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาเพราะเคยเห็นผู้ประกอบการอาชีพนั้นมีความ เจริญรุ่งเรือง เอ็ดดี้ (สุภาภรณ์ เลอเลิศวนิชย์. 2542 : 112-113; อ้างอิงจาก Eddy. 1969 : 2959; *The Influence of Selected Factors on the Vocational Choice of Vocational Agricultural Students in Louisiana*) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนเกษตรกรรมของรัฐลุยส์เซียน่า พบว่าบุคคลที่มีชื่อเสียงในวิชาชีพมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพและเลือกสาขาอาชีพที่เรียนต่อของนักเรียน และสุพัตรา ตัลติลีปกร (2524 : 146) ได้ศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกวิชาชีพการพยาบาล พบว่าการชักชวนของเพื่อน ๆ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกอาชีพพยาบาล ซึ่งเมื่อพิจารณาตามแนวความคิดทางทฤษฎีของกินส์เบิร์ก (Ginzberg's Theories of Vocational Development) จะเห็น ได้ว่านักเรียนที่เรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 จะมีอายุระหว่าง 16-17 ปี ซึ่งจัดอยู่ในระยะที่ 2 ชั้นคำนึงถึงค่านิยม ซึ่งเด็กในวัยนี้เริ่มเข้าใจค่านิยมของตนเองและของสังคมสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพโดยอาศัยเหตุผลมากขึ้น สำหรับการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการโดยคำนึงถึงด้านตนเองและด้านลักษณะงานอาชีพ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 มีความเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ สุภาภรณ์ เลอเลิศวนิชย์. (2542 : 106-109) ที่ศึกษา

เกี่ยวกับการเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่าเหตุผลที่มีความสำคัญและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เป็นเหตุผลที่นักเรียนพิจารณาถึงตนเองเป็นสำคัญคือ มีความสนใจ มีความชอบในลักษณะอาชีพนี้ นอกจากนี้นักเรียนยังให้ความสำคัญด้านสติปัญญา ความสามารถของตนเอง ลักษณะนิสัยเหมาะสมกับกลุ่มวิชาชีพที่เลือก นอกจากนี้ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอปพอค (Hoppock's Composite Theory) ได้กล่าวถึงความต้องการของบุคคลและความสำคัญของข้อสนเทศเกี่ยวกับบุคคลและสิ่งแวดล้อมว่า เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการเลือกอาชีพและพัฒนาอาชีพ ได้แก่ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ค่านิยม และบุคลิกภาพ มีผลต่อการเลือกอาชีพ เพราะจะช่วยให้การตัดสินใจของบุคคล ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริงมากขึ้น ซึ่งวัชร ทรัพย์มี (2523 : 4) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จและความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพของบุคคลในด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง ได้แก่ความสนใจ ความสัมฤทธิ์ผลในการเรียน ส่วนด้านลักษณะงานอาชีพก็เช่นเดียวกัน นักเรียนได้ให้ความสำคัญเพื่อนำมาใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ แสดงให้เห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของข้อมูลความรู้เกี่ยวกับอาชีพ ที่จะต้องนำมาประกอบการพิจารณาตนเองในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ ดังที่ นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2530 : 13) กล่าวว่า การรู้จักตนเองแม้จะจำเป็นในการวางแผนอาชีพ แต่หากไม่มีข้อมูลทางด้านอาชีพมาประกอบการพิจารณาแล้ว การตัดสินใจเข้าสู่อาชีพใดแทบจะเป็นไปไม่ได้เลย สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวิมล ตีลัน (2531 : 153) ซึ่งได้ศึกษาองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจของการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า องค์ประกอบด้านลักษณะงาน มีความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนมากที่สุด และผลการวิจัยของดาว สมศรีโห่ง (2540 : 90) ที่ได้ศึกษามูลเหตุจูงใจนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ต่อการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม จังหวัดอุดรธานี พบว่ามูลเหตุจูงใจของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ต่อการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ด้านลักษณะของงานเป็นเหตุผลในระดับมาก ซึ่งจากผลการวิจัยครั้งนี้จะเห็นได้ว่านักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 เลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการโดยคำนึงถึงด้านตนเองและด้านลักษณะงานอาชีพเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพให้เหมาะสมกับตนเองมากที่สุด

2.2 นักเรียนที่มีรอบเวลาการเรียนอยู่ในรอบเช้าและรอบบ่าย มีทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการโดยคำนึงถึงด้านตนเอง ด้านลักษณะงานอาชีพและด้านสังคมแวดล้อมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านักเรียนที่มีรอบเวลาการเรียนต่างกัน เลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการโดยคำนึงถึงด้านตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักเรียนที่มีรอบเวลาการเรียนอยู่ในรอบบ่ายจะคำนึงถึงด้านตนเองมากกว่านักเรียนที่มีรอบเวลาการเรียนอยู่ในรอบเช้า ทั้งนี้จากจุดมุ่งหมายสำคัญประการหนึ่งของการอาชีวศึกษาคือ สนองความต้องการด้านอาชีพของแต่ละบุคคล โดยคำนึงถึงพื้นฐานความสามารถของบุคคลนั้นเป็นฐาน ดังนั้นผู้ที่ให้คำปรึกษาและแนะนำสามารถชี้ช่องทางในอาชีพที่แต่ละบุคคลชอบ ซึ่ง Barlow ได้ให้หลักการของอาชีวศึกษาไว้ว่า อาชีวศึกษาเป็นสิทธิของทุกคนที่ต้องการและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ จึงเป็นความรับผิดชอบของสถานศึกษาที่ต้องจัดให้กับผู้เรียน เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนที่ต้องการมีวิชาชีพหลังเรียนจบหรือใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาขั้นสูงต่อไป เนื่องจากอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะ ความรู้ เจตคติและมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งในเวลางานและนอกเวลางาน ส่งเสริมความเป็นผู้นำ โดยยึดประโยชน์และความสำคัญของการใช้เวลาว่าง การได้ร่วมกิจกรรมในสังคม อาชีวศึกษาเป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้เลือกรเรียนได้อย่างกว้างขวาง เน้นความชำนาญเฉพาะด้าน และเลือกวิชาชีพเรียนตามศักยภาพและโอกาสของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะและประสบการณ์นำไปปฏิบัติงานในอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สามารถเลือกวิถีการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2538 : 2-6) นอกจากนี้ เซิร์ตเซอร์ (สุรพล ดนตรีสวัสดิ์. 2536 : 21-22; อ้างอิงจาก Shertzer. 1985 : 305; *Career Planning Freedom to Choose*) เสนอแนะว่า ปัจจัยในการเลือกอาชีพด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง (Self-Knowledge) ได้แก่ลักษณะการตัดสินใจ ทักษะและความเชื่อ ความสนใจ ความสามารถและทักษะ ค่านิยม ช่วงชีวิตและวิถีชีวิต ซึ่งเป็นลักษณะของความรู้ ความเชื่อของแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ในสถานการณ์นั้น เพราะการตัดสินใจเลือกอาชีพใดอาชีพหนึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญในชีวิต การศึกษาเป็นการ ฟูพื้นฐานของงานอาชีพที่แต่ละบุคคลเลือก และคาดหวังว่าจะยึดเป็นอาชีพต่อไปในอนาคต และจากทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของวิลเลียมสัน (Williamson's Traits and Factors Theory) เชื่อว่าอาชีพของบุคคลมิใช่การลองผิดลองถูก แต่ต้องใช้ความคิดในการพิจารณาวิเคราะห์อย่างดี โดยบุคคลจะวิเคราะห์ คุณสมบัติต่าง ๆ ของตนเอง แสวงหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพ และมองความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและอาชีพได้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริงเพื่อเลือกอาชีพที่เหมาะสมที่สุด นอกจากนี้บทบาทของครูอาจารย์ในฐานะที่เป็นบุคคลที่นักเรียนให้ความสำคัญ ให้ความเชื่อถือ โดยครูอาจารย์จะมีบทบาทในการขัดเกลาแนวความคิดต่าง ๆ ของนักเรียนในยามที่เด็กมาเรียน ซีเวลล์ ฮอลเลอร์และพอร์ท (ทัศนาศา สขล. 2538 : 119; อ้างอิงจาก Sewell, Holler and Ports. 1963 : 83; *Social Status and Educational and Occupational Aspiration*) ได้นำแนวคิดทางจิตวิทยาสังคมมาอธิบายการเปลี่ยนแปลงระดับความคาดหวังทางการศึกษา และความคาดหวังทางอาชีพโดยกล่าวว่า โครงสร้างทางสังคมและองค์ประกอบทางจิตวิทยา ได้แก่ ตำแหน่งในทางสังคมและความสามารถทางสมอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งอิทธิพลของบุคคลที่มีความสำคัญจะมีผลต่อนักเรียน กล่าวคือ นักเรียนจะมีการสั่งสมประสบการณ์ในการเพิ่มความสามารถของตน และจากอิทธิพลของบุคคลที่มีความสำคัญนี้จะมีผลในการประเมินความสามารถของตนและมีผลต่อเนื่องไปถึงระดับความทะเยอทะยาน หรือความต้องการทางการศึกษาและอาชีพ และทฤษฎีของฮอปพ็อค (Hoppock's Composite Theory) ได้กล่าวถึง หลักของการเลือกอาชีพว่าความพึงพอใจในงานหรืออาชีพขึ้นอยู่กับขอบเขตของงานหรืออาชีพที่สามารถสนองความต้องการของบุคคลได้ในขณะนั้น หรือมีแนวโน้มที่จะสนองความต้องการของบุคคลได้ในอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของจิราภรณ์ มานะสุคนธ์ (2516 : 98-104) ได้ศึกษาปัจจัยที่สนใจในการเลือกวิชา สังคมศึกษาเป็นวิชาเอกหรือวิชาโทของนิสิต นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร พบว่าปัจจัยที่สนใจในการเลือกเรียนวิชาสังคมเป็นวิชาเอกหรือวิชาโทของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร ได้แก่ความตั้งใจของนิสิต นักศึกษาเองที่สนใจเลือกเรียนวิชานี้ รักและชอบวิชานี้ มีพื้นฐานความรู้ในวิชานี้อยู่ในเกณฑ์ดี และผลการวิจัยของสว่างจิตร์ พัชรภณิภรณ์ (2541 : 82) พบว่าระดับของเหตุปัจจัยในการเลือกเรียนวิชาเอกคอมพิวเตอร์ธุรกิจของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในอาชีพอยู่ในระดับสูง ซึ่งเป็นความเข้าใจและมั่นใจของนักศึกษาที่มีต่ออาชีพของตน อันจะส่งผลให้มีความพยายามและตั้งใจในการเรียนมากขึ้น ส่วนนักเรียนที่มีรอบเวลาการเรียนอยู่ในรอบเช้าและรอบบ่ายคำนึงถึงด้านลักษณะงานอาชีพและด้านสังคมแวดล้อมไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่านักเรียนให้ความสำคัญและคำนึงถึงด้านตนเองได้แก่ ความถนัด ความสนใจ ความสามารถ ตลอดจนเหตุผลส่วนตัวของนักเรียน เช่นโอกาสในการศึกษาต่อ การแสดงออกถึงความสามารถในการใช้ทักษะจากการฝึกปฏิบัติจริงในวิชาที่นักเรียนชอบ สิ่งเหล่านี้เป็นสาเหตุสำคัญต่อการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการของนักเรียน และจากผลการวิจัยของไชยสิทธิ์ ไกรคุณาสัย (2532 : 214) ที่ได้ศึกษาการสำรวจความต้องการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าอิทธิพลด้านบุคคลที่ทำให้ให้นักเรียนเลือกเรียนด้านวิชาชีพมาก ที่สุดคือ นักเรียนตัดสินใจเลือกเรียนด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจในอาชีพ ทัศนาศา สขล. (2538 : 150)

ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกศึกษาต่อสายอาชีพประเภทวิชาคหกรรม ของผู้ปกครองและนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษากลุ่มภาคใต้ พบว่านักเรียนที่เลือกเรียน วิชาชีพคหกรรมศาสตร์มีเหตุผลด้านความรู้จักตนเองเป็นหลักสำคัญประการหนึ่งในการตัดสินใจเลือกเรียน สาขาอาชีพนี้ และเหตุผลสำคัญที่นักเรียนเห็นด้วยมากที่สุดคือ นักเรียนเลือกเรียนอาชีพนี้ตามความสมัครใจ ของนักเรียน และจากผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่านักเรียนมีความเป็นตัวของตัวเองในการเลือกเรียนและการ ประกอบอาชีพตามความถนัด ความสามารถของตนเอง อีกทั้งยังมีความรู้ความเข้าใจในลักษณะของงานอาชีพ ที่ตนเองเลือกเรียนได้อย่างชัดเจนด้วย

2.3 นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพ การเลขานุการโดยคำนึงถึงด้านตนเอง ด้านลักษณะงานอาชีพและด้านสังคมแวดล้อมไม่แตกต่างกัน เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันคำนึงถึงด้านตนเองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะคำนึงถึงด้านตนเองสูงกว่านักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 และสูงกว่านักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากการ จัดการศึกษาประเภทวิชาพาณิชยกรรม ได้จัดให้มีการเรียนการสอนวิชาชีพพื้นฐานด้าน พาณิชยกรรม ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ของหลักสูตรเพื่อเป็นแนวทางให้กับนักเรียนในการ ตัดสินใจได้ว่า ตนเองนั้นมีความเหมาะสมในกลุ่มวิชาชีพใด และสถานศึกษาได้กำหนดหลักเกณฑ์การเลือก เรียนกลุ่มวิชาชีพของนักเรียนโดยพิจารณาจากผลการเรียนเฉลี่ยสะสม และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาในกลุ่มวิชาชีพที่นักเรียนเลือกเรียน รวมทั้งลำดับที่ของการเลือกกลุ่มวิชาชีพที่นักเรียนสนใจ สำหรับการ พิจารณาคัดเลือกนักเรียน กลุ่มวิชาชีพที่ผ่านมาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี พบว่านักเรียนที่มี ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพตามที่ตนเองต้องการ เหมาะสมกับระดับ ความสามารถและระดับสติปัญญาของตนเอง ซึ่งจากผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบว่านักเรียนเลือกเรียนโดย พิจารณาลักษณะของตนเอง ว่ามีความกระตือรือร้น คล่องแคล่วว่องไว ตนเองชอบเรียนวิชาที่เกี่ยวกับทักษะ เพราะได้มีการฝึกปฏิบัติจริง และเป็นกลุ่มวิชาชีพที่ตนเองสามารถทำคะแนนสอบได้ดีอันจะส่งผลทำให้ผลการ เรียนเฉลี่ยสะสมของตนเองดีขึ้น จากเดิมได้หลังจากจบการศึกษาแล้ว ซึ่งจากทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและ องค์ประกอบของวิลเลียมสัน (Williamson's Traits and Factors Theory) ได้ศึกษาลักษณะ และองค์ประกอบของบุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ พบว่าความถนัดและสติปัญญามีอิทธิพลต่อการ เลือกอาชีพและสัมฤทธิ์ผลในการเรียนมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ โดยบุคคลที่มีผลการเรียนดีรายวิชาได้มัก เลือกอาชีพในงานนั้น นอกจากนี้วิจิตร ศรีสะอาด (สุภาภรณ์ เลอเลิศวิชัย. 2542 : 17 ; อ้างอิงจาก วิจิตร ศรีสะอาด. 2532 : 25; *ปลัดทรวงและแนวสอบ เอ็นทรานซ์ปี 2533 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ*) ได้ ให้แนวคิดว่าการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสาขาวิชาใดได้อย่างเหมาะสมนั้น สิ่งที่ควรคำนึงถึงคือสติปัญญา ความสามารถในการคิดค้นหาเหตุผล ซึ่งอาจจะดูได้จากผล การเรียนที่ผ่านมาโดยไม่เข้าข้างตนเอง จนเกินไป นอกจากนี้ เฮอร์และเครเมอร์ (สวางจิตร์ พัชรมณีปกรณ์. 2541 : 23 อ้างอิงจาก Herr and Cramer. 1979 : 281-282; *Career Guidance Through the Life Span*) ได้จำแนก องค์ประกอบภายนอกซึ่งเป็นอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมหรือสิ่งเร้าภายนอกที่มากกระตุ้น ได้แก่ องค์ประกอบเกี่ยวกับโอกาส เช่นโอกาสทางการศึกษา ขอบเขตในการประกอบอาชีพ ข้อบังคับของหลักสูตร ดังนั้น ข้อมูลที่เกี่ยวกับตัวของนักเรียนเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้การเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพของ นักเรียนบรรลุเป้าหมายและส่งผลต่อการประกอบอาชีพที่ตนเองคาดหวัง ดังคำกล่าวของ เมธี ปิลันธนานนท์ ที่ว่า ประสิทธิภาพของการอาชีวศึกษาจะสูง เมื่อผู้เรียนนั้นได้ใช้ความถนัดความสนใจ นิสัยและมันสมองของ ผู้นั้นอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ยังสอดคล้องผลการวิจัยของสมพงษ์ มั่นระวัง (2513 : 117) ที่ศึกษาแนวโน้ม

ของการเลือกเรียนต่อสายสามัญและสายอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสุโขทัย พบว่า ผลการศึกษาในปีการศึกษาที่ผ่านมามีความสำคัญต่อการเลือกเรียนรายวิชาของนักเรียนมาก แสดงว่าในการตัดสินใจเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการนักเรียนได้คำนึงถึงระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของตนเองเป็นเกณฑ์ประกอบในการตัดสินใจ และจรินทร์ บุญขุ่ม (2525 : 114-115) ศึกษาปัญหาการเลือกแผนการเรียนของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีปัญหาเรื่องการเลือกแผนการเรียนด้านรู้จักตนเอง และด้านความรู้ทางอาชีพมากกว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

ข้อเสนอแนะทั่วไป

สถานศึกษา

1. ควรปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการทั้งภาครัฐและภาคเอกชน หลักสูตรการเรียนการสอนต้องสนองความต้องการของผู้เรียน เมื่อผู้เรียนจบการศึกษาในระดับนี้แล้วสามารถนำความรู้ที่ได้ไปสร้างงานสร้างรายได้ให้กับตนเองได้ในสังคม

2. ควรจัดให้มีบริการแนะแนว ข้อมูลด้านการศึกษาและข้อมูลด้านอาชีพอย่างเป็นปัจจุบัน และมีความหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนมีเป้าหมายที่ชัดเจน เห็นคุณค่าในการศึกษาทุกกลุ่มวิชาชีพที่สถานศึกษาเปิดสอน รวมทั้งข้อมูลทางการศึกษาที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนที่ต้องการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ข้อมูลทางอาชีพเพื่อให้ผู้เรียนเห็นแนวทางในการนำความรู้จากกลุ่มวิชาชีพที่เรียนไปประกอบอาชีพและสร้างรายได้ให้กับตนเอง

3. พัฒนาเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนวิชาตัวเลขให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เห็นคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียน สามารถนำความรู้ความสามารถและทักษะที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

4. ควรจัดหลักสูตรการศึกษาระบบทวิภาคีในสาขาวิชาการเลขานุการ ร่วมกับสถานประกอบการ และหน่วยงานในท้องถิ่นและจังหวัดใกล้เคียง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ควบคู่กับการปฏิบัติงานจริงในหน่วยงานและสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนมีรายได้เป็นของตนเองในระหว่างเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาพาณิชยการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี และสถานศึกษาอื่น ๆ

2. ควรศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาตัวเลขไทย วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี และสถานศึกษาอื่น ๆ

3. ศึกษาทัศนคติในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี และสถานศึกษาอื่น ๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรแก้ว อัจฉรวัจน์. (2537). การพัฒนาชุดการเรียนรู้รายบุคคลเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพเลขานุการ
ในสังคมสารสนเทศ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม.
กรุงเทพฯ : อัดสำเนา.
- กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2527). การเลขานุการส่วนตัว. กรุงเทพฯ : ชุมนุมร้านสหกรณ์
อาชีวศึกษา จำกัด.
- กฤษมันต์ วัฒนานรงค์. (2538). อาชีวศึกษา : ปรัชญา หลักการ และทฤษฎี. กรุงเทพฯ :
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- กองบริการการศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. (2532). แนวทางการศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษา
ทบวงมหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : กองบริการการศึกษา.
- จิตติมา รักนาถ. (2530). การสำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นม.ศ. 3 และม.ศ. 6 ปีการศึกษา
2527 ในภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- จิราภรณ์ มานะสุนทร. (2516). ปัจจัยที่จูงใจในการเลือกวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอกหรือวิชาโทของ
นิสิตนักศึกษาครูในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- จิราวัลย์ มนต์กันภัย. (2533). เหตุผลในการศึกษาต่อของนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สารัตถศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- จรินทร์ บุญชุม. (2525). การศึกษาปัญหาการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของ
โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว). กรุงเทพฯ
: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- เฉลิม ศรีผดุงและคณะ. (2535). รายงานการวิจัยเรื่องความต้องการในการรับราชการของนิสิตนักศึกษา.
กรุงเทพฯ : กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน มูลนิธิคอนราต อเดเนาวิ.
- ชาญวิทย์ กลิ่นเลขา. (2539). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนอาชีวศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ของนักเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (การบริหารอาชีวศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2544). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ไชยสิทธิ์ ไกรคุณาศัย. (2532). การสำรวจความต้องการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (การบริหารอาชีวศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร.

- ดาว สมศรีโหม่ง. (2540). การศึกษามูลเหตุจูงใจนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทวิชาช่าง
อุตสาหกรรม ต่อการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม จังหวัด
อุดรธานี. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (การบริหารอาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร.
- ทวีศักดิ์ ญาณประทีป. (3534). พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- ทรงสมร คชเลิศ. (2543). ความพึงพอใจในการเรียนกลุ่มวิชาการเลขานุการ ของนักเรียนระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยพัฒนวิชาการธนบุรี และวิทยาลัยพัฒนวิชาการเซตุน.
สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร
- ทัศนาศ ฅ สงขลา. (2538). ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกศึกษาต่อสายอาชีพประเภทวิชาคหกรรม
ของผู้ปกครองและนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา
กลุ่มภาคใต้. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (การบริหารอาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร.
- นวลศิริ เปาโรหิตย์. (2530). พัฒนาการทางอาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ฝ่ายตำราและอุปกรณ์
การศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2542). การจัดและการบริหารอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพฯ.
พงศ์ สุวรรณธาดา. (ม.ป.ป.). การเลขานุการระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : บุญเลิศการพิมพ์.
- ไพเราะ เอี่ยมสุรีย์. (2538). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกหรือไม่เลือกเรียนวิชาชีพการพยาบาล.
วิทยานิพนธ์ พย.ม. (การบริหารการพยาบาล). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ภรณ์ วิจิฉัยกุล. (2537). บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของเลขานุการ. กรุงเทพฯ : สถาบันฝึกอบรม
ธรรมนิติ, อัดสำเนา.
- เมธี ปิณฑานนท์. (2530). การบริหารอาชีพและเทคโนโลยีศึกษา. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม.
กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ลักขณา ศรีวัฒน์. (2543). การแนะแนวเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ลัดดาวัลย์ ไคว้ตระกูล. (2528). การศึกษาองค์ประกอบที่เป็นสาเหตุของการเลือกและไม่เลือกแผนการ
เรียนวิชาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดลำปาง.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วลัย สุขพัฒน์ธี. (2525). การเลขานุการ. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- วัชรีย์ ทรัพย์มี. (2523). การแนะแนวอาชีพ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒนา พัชราวณิช. (2531). หลักการแนะแนว. กรุงเทพฯ : ภาคพัฒนาตำราและเอกสารวิชาการ.
หน่วยศึกษานิเทศก์. กรมการฝึกหัดครู.
- วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี. (2544). เส้นทางสู่ความสำเร็จของนักเรียนนักศึกษา ประจำปีการศึกษา 2545.

เพชรบุรี : เพชรบุรีการพิมพ์.

วีระพล เวชยางกูร. (2542). การศึกษาความต้องการการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัด
กรมสามัญศึกษา จังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (การบริหารอาชีวศึกษา).

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร.
ศุภวดี บุญญาวงศ์. (2528). อาชีพศึกษาเบื้องต้น. ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะ
ศึกษาศาสตร์. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา.

สมพงษ์ พุทธิเจริญ. (ม.ป.ป.). เลขาณุกร. กรุงเทพฯ : เทพรัดการพิมพ์.

สมพงษ์ มั่นระวัง. (2513). การศึกษาแนวโน้มของการเลือกเรียนต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสุโขทัย ปีการศึกษา 2512. ปรียญวิทยานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

สมิต สัจฉกร. (ม.ป.ป.). สัมมนาเรื่อง *Dynamic Secretary Seminar*. กรุงเทพฯ : สมาคมการจัดการธุรกิจ
แห่งประเทศไทย (THAILAND MANAGEMENT ASSOCIATION), อัดสำเนา.

สว่างจิตต์ พัชรมณีปกรณ์. (2541). ระดับของเหตุจูงใจในการเลือกเรียนวิชาเอกคอมพิวเตอร์ธุรกิจของ
นักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สำอองค์ งามวิชา. (2541). การวิจัยธุรกิจศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เสริมศรี อัครภูมิพันธ์. (2531). เป้าประสงค์ของชีวิตนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัย
เทคโนโลยีและอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

สุพรรณม บั้นประเสริฐ. (2536). คู่มือการดำเนินงานสำหรับโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการ
ศึกษาสำนักงานขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สขพ.). พิมพ์ครั้งที่ 4 (ฉบับปรับปรุง).
กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

สุพรรณณี เสาวดี. (2543). มูลเหตุจูงใจในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาการบัญชีของนักเรียนระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพ วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุพัตรา ตัลดีลีปกร. (2524). การศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกวิชาชีพพยาบาล
ของนักเรียนพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหม. วิทยานิพนธ์ พย.ม. (พยาบาลศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

สุภาภรณ์ เลอเลิศวนิชย์. (2542). การเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ คอ.ม.(การบริหารอาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร.

สุรพล ดนตรีสวัสดิ์. (2536). การสำรวจความสนใจในการเลือกศึกษาต่อสายสามัญหรือสายอาชีพของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาควิชา 5 จังหวัดภาคกลางตอนล่างติดอ่าวไทย.

วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (การบริหารอาชีวะและเทคโนโลยีศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. ถ่ายเอกสาร.

สุวิมล ดีลัน. (2531). การศึกษาองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกแผนการเรียนของนักเรียน
มัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดโรงเรียนรัฐบาล ในเขตอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์.
ศศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

อุษณีย์ ตูลาบตี. (2536). สู่ความสำเร็จของเลขานุการมืออาชีพ. กรุงเทพฯ : ธรรมนิติ.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ชั้นปีที่ 2 และ 3 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี

คำชี้แจงเกี่ยวกับแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้ต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี โดยให้นักเรียนพิจารณาทบทวนถึงเหตุผลในการตัดสินใจเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ จากข้อความในแบบสอบถามฉบับนี้ ว่านักเรียนมีความเห็นด้วยกับข้อความแต่ละข้อในระดับใด เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ประโยชน์ในการให้คำปรึกษา แนะนำการศึกษาและอาชีพแก่นักเรียนรุ่นต่อไป ที่ต้องตัดสินใจเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพให้เหมาะสมกับตนเองมากที่สุด

2. ผลการวิจัยครั้งนี้ ใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน พัฒนาหลักสูตรของกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการให้มีมาตรฐาน และปลูกฝังทัศนคติที่ดีให้แก่นักเรียน อันจะก่อให้เกิดผลดีในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานต่อไป

3. แบบสอบถามนี้มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 ในด้านตนเอง ด้านลักษณะงานอาชีพ และด้านสังคมแวดล้อม ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อเสนอแนะเพิ่มเติม

4. คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน กรุณาตอบตามความต้องการที่แท้จริงของท่าน

ตอนที่ 1

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง ที่ตรงกับนักเรียน

1. ระดับชั้นปีที่นักเรียนกำลังศึกษา

ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2

ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3

2. ระยะเวลาการเรียนที่นักเรียนกำลังศึกษา

รอบเช้า

รอบบ่าย

3. ผลการเรียนเฉลี่ยสะสมในภาคเรียนที่ผ่านมา

ต่ำกว่า 2.00

2.00 – 2.99

3.00 ขึ้นไป

ตอนที่ 2

ทัศนคติในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุกรการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ชั้นปีที่ 2 และ 3 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี

คำชี้แจง : โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อ แล้วพิจารณาว่า นักเรียนเห็นด้วยกับข้อความนั้น ๆ มากน้อย
เพียงใด เมื่อพิจารณาแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับ
ความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียน

ลำดับ ที่	ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
	<u>ด้านตนเอง</u>				
1.	นักเรียนมีความรักและชอบในงานด้านเลขานุกรการ				
2.	นักเรียนมีความถนัดในกลุ่มวิชาชีพการเลขานุกรการ				
3.	นักเรียนมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับอาชีพเลขานุกรการ				
4.	นักเรียนมีลักษณะนิสัยเหมาะสมกับอาชีพเลขานุกรการ				
5.	นักเรียนมีลักษณะนิสัยเป็นคนยิ้มแย้มแจ่มใส มองโลกในแง่ดี				
6.	นักเรียนมีความกระตือรือร้น คล่องแคล่วว่องไว				
7.	นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองและเข้าใจผู้อื่น				
8.	นักเรียนมีความเป็นผู้นำ สามารถควบคุมตนเองได้				
9.	นักเรียนรู้ระดับความสามารถของตนเองว่าจะเรียนกลุ่ม วิชาชีพนี้ได้สำเร็จ				
10.	นักเรียนชอบเรียนวิชาที่เกี่ยวกับทักษะเพราะมีการฝึกให้ ปฏิบัติจริง				
11.	กลุ่มวิชาชีพการเลขานุกรการเป็นกลุ่มวิชาชีพที่นักเรียนทำ คะแนนสอบได้ดี				
12.	นักเรียนมีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเลขานุกรการ				
13.	นักเรียนชอบอาชีพเลขานุกรการเพราะเป็นอาชีพที่ได้แต่งกาย สวยงาม				
14.	นักเรียนตั้งใจที่จะศึกษาต่อวิชาชีพนี้ในระดับที่สูงขึ้น				
15.	นักเรียนชอบเรียนวิชาตัวเลข				

ลำดับ ที่	ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
	<u>ด้านลักษณะงานอาชีพ</u>				
16.	เลขานุการเป็นวิชาชีพที่มีโอกาสหางานทำได้ง่าย				
17.	เลขานุการเป็นวิชาชีพที่มีโอกาสศึกษาต่อในระดับสูงได้ง่าย				
18.	เลขานุการเป็นอาชีพที่ได้รับผลตอบแทนดี				
19.	เลขานุการเป็นอาชีพที่ได้รับสวัสดิการดี				
20.	เลขานุการเป็นอาชีพที่ได้ใช้ภาษาต่างประเทศ				
21.	เลขานุการเป็นอาชีพที่มีโอกาสพบปะติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ				
22.	เลขานุการเป็นอาชีพที่มีงานรองรับทั้งภาคเอกชนและรัฐบาลอย่างกว้างขวาง				
23.	ลักษณะของงานอาชีพเลขานุการไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน				
24.	ลักษณะงานอาชีพเลขานุการทำให้มีโอกาสได้รับความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ เสมอ				
25.	ลักษณะงานอาชีพเลขานุการได้ใช้ไหวพริบในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า				
26.	ลักษณะงานอาชีพเลขานุการสามารถนำไปประกอบกิจการของตนเองได้				
27.	อาชีพเลขานุการมีลักษณะงานที่ท้าทายความสามารถและเปิดโอกาสให้ได้แสดงออกอย่างเต็มที่				
28.	ลักษณะของงานอาชีพเลขานุการฝึกให้นักเรียนมีความอดทน อดกลั้น				
29.	ลักษณะของงานอาชีพเลขานุการ ฝึกให้นักเรียนใส่ใจดูแลบุคลิกภาพตนเองเป็นพิเศษ				
30.	ลักษณะงานอาชีพเลขานุการ สามารถนำไปประกอบอาชีพนอกเวลาในระหว่างเรียนได้				

ลำดับ ที่	ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
	<u>ด้านสังคมแวดล้อม</u>				
31.	บิดามารดาของนักเรียนแนะนำให้เรียนกลุ่มวิชาชีพ การเลขานุการ				
32.	นักเรียนเลือกเรียนตามคำแนะนำของผู้ปกครองทางการเงิน				
33.	นักเรียนมีญาติพี่น้องเรียนอยู่ในกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ				
34.	นักเรียนเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการตามเพื่อนสนิท ของนักเรียน				
35.	อาจารย์ประจำวิชาแนะนำให้นักเรียนเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพ การเลขานุการ				
36.	อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำให้นักเรียนเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพ การเลขานุการ				
37.	นักเรียนได้รับคำแนะนำจากศิษย์เก่าที่จบไปแล้วให้เลือก เรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ				
38.	นักเรียนได้รับคำแนะนำจากรุ่นพี่ในระดับสูงขึ้นไปที่เรียน กลุ่มวิชาชีพนี้ในสถานศึกษา				
39.	นักเรียนมีญาติพี่น้องที่ประกอบอาชีพเลขานุการ				
40.	นักเรียนประทับใจคณะครูอาจารย์ที่สอนกลุ่มวิชาชีพการ เลขานุการ				
41.	สังคมให้การยอมรับผู้ที่ประกอบอาชีพเลขานุการ				
42.	สังคมให้การนับถือและยกย่องความสามารถของผู้ที่ประกอบ อาชีพเลขานุการ				
43.	สังคมยอมรับว่าอาชีพเลขานุการเป็นอาชีพที่มีเกียรติและ ชื่อเสียง				
44.	ในชุมชนของนักเรียนมีตลาดแรงงานรองรับงานอาชีพ เลขานุการ				
45.	นักเรียนประทับใจบุคคลที่ประกอบอาชีพเลขานุการและ ประสบความสำเร็จ				

ตอนที่ 3

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทักษะในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพการเลขานุการ
ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี

คำชี้แจง: โปรดเสนอแนะข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

ด้านตนเอง

ข้อเสนอแนะ -----

ด้านลักษณะงานอาชีพ

ข้อเสนอแนะ -----

ด้านสังคมแวดล้อม

ข้อเสนอแนะ -----

ด้านอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ -----

ขอขอบคุณที่ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่ง

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

1. อาจารย์สิฏฐากร ชูทรัพย์
ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ปัญญา ทองนิล
ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์
สถาบันราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
3. อาจารย์รัตัญญา ชุมพาลี
ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา
วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ – สกุล	นางนันทพร ฉายแสงเดือน
วันเดือนปีเกิด	21 มีนาคม 2505
สถานที่เกิด	เลขที่ 19 หมู่ 5 ตำบลไร่ส้ม ถนนเพชรเกษม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 11 หมู่ 5 ตำบลไร่ส้ม ถนนเพชรเกษม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี 76000
โทรศัพท์	0-3240-2381, 0-1821-9534
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 5 แผนกวิชาการเลขานุการ คณะวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี
สถานที่ทำงาน	วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี เลขที่ 300 ถนนราชวิถี ตำบลคลองกระแซง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี 76000
โทรศัพท์	0-3242-5557 ต่อ 140
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2522	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการเลขานุการ วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี
พ.ศ. 2524	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาการเลขานุการ วิทยาลัยพณิชยการบางนา
พ.ศ. 2525	ประโยคครูมัธยมธุรกิจ สาขาวิชาการเลขานุการ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพณิชยการพระนคร
พ.ศ. 2527	บริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.) วิชาเอกธุรกิจศึกษา – การเลขานุการชาวไทย สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
พ.ศ. 2546	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ